

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

**Πληροφοριακή Συμπεριφορά των Φοιτητών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι
Θεσσαλονίκης**

**Information Seeking Behaviour of Graduate Students of Alexander T.E.I
Thessaloniki**

Θεσσαλονίκη, 2015

Αλεξάνδρειο Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

με θέμα:

**Πληροφοριακή Συμπεριφορά των Φοιτητών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι
Θεσσαλονίκης**

**Information Seeking Behaviour of Graduate Students of Alexander T.E.I
Thessaloniki**

από την φοιτήτρια:

Κυριακή Ικονιάδου

υπό την εποπτεία:

του κ. Εμμανουήλ Γαρουφάλλου

Θεσσαλονίκη, 2015

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή μου εργασία θα ήθελα να ευχαριστήσω κάποια πρόσωπα που χωρίς την δική τους βοήθεια και καθοδήγηση δεν θα ολοκληρωνόταν η πτυχιακή μου εργασία.

Αρχικά, το πρόσωπο που θέλω να ευχαριστήσω είναι ο επόπτης καθηγητής μου κ. Εμμανουήλ Γαρουφάλλου για την αξιολογη βοήθεια και καθοδήγηση που μου έδωσε όπως επίσης και για την υπομονή και κατανόηση που έδειξε για την διεξαγωγή της έρευνας. Οι επισημάνσεις του ήταν πάντοτε εύστοχες και πάντα δεκτές. Στην συνέχεια θέλω να ευχαριστήσω όλους τους φοιτητές που συνέβαλαν στην ολοκλήρωση αυτής της έρευνας. Τέλος, τις πιο θερμές ευχαριστίες θέλω να προσδώσω στην οικογένεια μου που σε όλο αυτό το διάστημα της εκπόνησης της εργασίας μου καθώς και σε όλη την διάρκεια των σπουδών μου, μου συμπαραστάθηκαν και με ενθάρρυναν να δείξω ψυχικό σθένος.

ΜΠΑΜΠΑ, ΜΑΜΑ ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΟΛΑ.

Περίληψη

Η πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών αποτελεί ένα πολύ σημαντικό θέμα, το οποίο απασχολεί συνεχώς τους ερευνητές. Ωστόσο, “οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες έχουν ως στόχο την εξυπηρέτηση των φοιτητών και του εκπαιδευτικού προσωπικού του ιδρύματος και την υποστήριξη του διδακτικού και του ερευνητικού έργου που διεξάγεται σ’ αυτά. Αποτελούν χώρο παραγωγής, διαχείρισης και διάχυσης νέας γνώσης, συμβάλλοντας στην απρόσκοπτη πρόσβαση όλων στην πληροφόρηση και στην εκπαίδευση¹”. Στα πλαίσια αυτά εντάσσεται και ο πληροφοριακός γραμματισμός που ενισχύει την ολοκληρωμένη πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών.

Η έρευνα αυτή διεξήχθη στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας της Κυριακής Ικονιάδου με επίτη καθηγητή τον Εμμανουήλ Γαρουφάλλου του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης (Α.Τ.Ε.Ι.Θ.). Ο βασικός σκοπός της έρευνας ήταν να διερευνηθεί η πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Η έρευνα υλοποιήθηκε τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2015 και απευθυνόταν στους φοιτητές όλων των τμημάτων του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας εντοπίστηκαν κάποια προβλήματα, όπως το ότι η πληροφοριακή παιδεία των φοιτητών ήταν ελλιπής, η εκπαιδευτική κοινότητα και η βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ δεν ενημέρωνε επαρκώς τους φοιτητές σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με την μορφή των ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων και αφορούσε αποκλειστικά τους φοιτητές του συγκεκριμένου Ιδρύματος. Οι τομείς που ερευνήθηκαν σε σχέση με τους φοιτητές ήταν η χρήση και η εμπειρία τους στους Η/Υ, η χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης, η χρήση μηχανών αναζήτησης, οι στρατηγικές αναζήτησης που ακολουθούν για την έρευνα τους, αν γνωρίζουν προγράμματα πληροφοριακού γραμματισμού, ποια εργαλεία σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών χρησιμοποιούν.

Συμπερασματικά, λοιπόν, διαπιστώθηκε πως οι φοιτητές αντιμετωπίζουν πρόβλημα σχετικά με τις αναζητήσεις τους με αποτέλεσμα να μην μπορούν να εντοπίσουν αξιόλογο υλικό. Επιπλέον, σε μεγάλο ποσοστό οι φοιτητές δεν έχουν επαρκή ενημέρωση από την βιβλιοθήκη. Τέλος, μεγάλος αριθμός ατόμων δεν γνωρίζει τα προγράμματα πληροφοριακού γραμματισμού.

¹ Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙΘ. Διαθέσιμο σε: <http://www.lib.teithe.gr/> (Ανακτήθηκε 16 Μαΐου, 2015).

Λέξεις - Κλειδιά: Πληροφοριακή συμπεριφορά, ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες, φοιτητές, βιβλιοθηκονόμοι, Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης.

Abstract

The information seeking behavior of undergraduate students is a very important topic, which constantly occupies researchers. However, the academic libraries are intended to serve the students and teaching staff of institutions and support of teaching and research work carried out in them. Is a place where the knowledge is produced, managed and disseminated, contributing to unrestricted access to information and education. An information literacy, which is a part of all this interest, reinforces the comprehensive information seeking behavior of undergraduate students.

This research was conducted in as a part of the dissertation of Kyriaki Ikoniadou and supervised by faculty member Emmanuel Garoufallou at the Department of Library Science and Information Systems of Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki (ATEI of Thessaloniki). The main aim of the research was to investigate the information seeking behavior of undergraduate students of ATEI of Thessaloniki. The survey was carried out in May and June of 2015.

During the research were identified some problems such as that the information literacy of students was incomplete, the educational community and the library of ATEI didn't sufficiently inform students about this specific topic.

In conclusion, therefore, it was realized that the students face problem with their searches, so that they cannot locate appreciable material. Moreover, in big percentage the students do not have sufficient briefing from the library. Finally, big number of students does not know any programs of information literacy.

Key-words: Information seeking behavior, academic libraries, undergraduate students, librarians, Alexander Technological Educational Institute of Thessaloniki

Πίνακας Περιεχομένων

Πίνακας εικόνων	9
Κατάλογος Πινάκων	10
Πίνακας διαγραμμάτων	11
Εισαγωγή	12
Κεφάλαιο 1: Μεθοδολογία	14
1.1 Εισαγωγή	14
1.2 Βασικές έννοιες	14
1.3 Σκοπός της έρευνας	15
1.4 Η γέννηση του ερευνητικού αντικειμένου	15
1.5 Ερευνητικά ερωτήματα	16
1.6 Μέθοδοι συλλογής υλικού	16
1.7 Ερωτηματολόγιο	17
1.8 Κατάρτιση ερωτήσεων του ερωτηματολογίου	17
1.9 Πιλοτική εφαρμογή του ερωτηματολογίου	18
1.10 Παρουσίαση ερωτηματολογίου	18
1.11 Διεξαγωγή έρευνας	18
1.12 Τύποι ερωτήσεων	19
1.13 Μέθοδοι δειγματοληψίας	21
1.14 Ανάλυση στοιχείων	22
1.15 Δομή της εργασίας	23
1.16 Συμπεράσματα	24
Κεφάλαιο 2: Βασικοί ορισμοί	25
2.1 Βασικές έννοιες	25

2.2 Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου στο σύγχρονο περιβάλλον της βιβλιοθηκης.....	25
2.2.1 Πληροφορία	27
2.2.2 Πληροφοριακή συμπεριφορά	28
2.2.3 Πληροφοριακή παιδεία	29
2.2.4 Πληροφοριακές και Ψηφιακές δεξιότητες	32
2.2.5 Πληροφοριακός γραμματισμός	33
2.2.6 Πληροφοριακές ανάγκες	34
2.2.7 Πληροφοριακή αναζήτηση	34
2.3 Πληροφορικά μοντέλα	35
2.3.1 Wilson information-seeking behavior (1981)	35
2.3.2 Krikelas information seeking (1983)	38
2.3.3 David Ellis: Behavioral Model for Information System Design	39
2.3.4 Kuhlthau: Information – Seeking Model	40
2.3.5 Johnson and Meischke: Comprehensive Model of Information Seeking.....	41
2.3.6 Marchionini: Information Seeking in Electronic Environments Model.....	43
2.3.7 Ingwersen: Cognitive IR Interaction Model	44
2.3.8 Saracevic: Stratified Interactive IR model	45
2.3.9 Spink: Search Process Model	46
Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική επισκόπηση	49
Κεφάλαιο 4: Προγενέστερη ερευνητική διαδικασία	50
4.1 Ιστορική αναδρομή στις έρευνες χρηστών	50
4.2 Έρευνες χρηστών στην Ελλάδα	51
4.3 Έρευνες χρηστών παγκοσμίως	53

Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα έρευνας	55
5.1 Προσωπικά στοιχεία	55
5.2 Χρήση Η/Υ και ρόλος της βιβλιοθήκης	58
5.3 Χρήση και αξιολόγηση πηγών	63
5.4 Πληροφοριακός γραμματισμός	67
6. Συμπεράσματα – Προτάσεις	71
6.1 Συμπεράσματα	71
6.2 Προτάσεις	74
Βιβλιογραφικές αναφορές	76
Παραρτήματα	85

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1. Μέθοδοι Δειγματοληψίας	22
Εικόνα 1. Πληροφοριακή παιδεία	31
Εικόνα 3. Wilson's model of information Behaviour (1981)	36
Εικόνα 4. Wilson's model of information Behaviour	37
Εικόνα 5. Krikelas information seeking (1983)	38
Εικόνα 6. David Ellis information model	39
Εικόνα 7. Kuhlthau information seeking model	40
Εικόνα 8. Johnson and Meischke information model	42
Εικόνα 9. Marchionini information model	43
Εικόνα 10. Marchionini information model	44
Εικόνα 11. Ingwersen information model	45
Εικόνα 12. Saracevic information model	46
Εικόνα 13. Spink Search Process Model	47

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1. Στοιχεία έρευνας	22
Πίνακας 2. Επιλογή πηγών πληροφόρησης	63
Πίνακας 3. Αξιολόγηση πηγών πληροφόρησης	64
Πίνακας 4. Αποτελέσματα στρατηγική αναζήτησης	67

Πίνακες Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Φύλο	55
Διάγραμμα 2. Ηλικία	56
Διάγραμμα 3. Σχολές	57
Διάγραμμα 4. Εξάμηνο	57
Διάγραμμα 5. Επίπεδο εμπειρίας	58
Διάγραμμα 6. Μάθημα για την χρήση Η/Υ	59
Διάγραμμα 7. Μάθημα σχετικά με τρόπους αναζήτησης πληροφοριών	60
Διάγραμμα 8. Επίσκεψη βιβλιοθήκης	61
Διάγραμμα 9. Βοήθεια βιβλιοθηκονόμου	62
Διάγραμμα 10. Επιλογή μηχανών αναζήτησης	63
Διάγραμμα 11. Αποτελέσματα στρατηγικής αναζήτησης	66
Διάγραμμα 12. Αποτελέσματα πληροφοριακού γραμματισμού	68
Διάγραμμα 13. Εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών	69
Διάγραμμα 14. Αποτελέσματα επιλογής εργαλείου	70

Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα γύρω από την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης αποτελεί μέρος των σπουδών του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης στο Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης υπό την επίβλεψη του καθηγητή κ. Εμμανουήλ Γαρουφάλλου.

Μέσα από αυτήν την έρευνα μελετήθηκαν διεξοδικά οι τρόποι που οι φοιτητές ανταποκρίνονται στην αναζήτηση, αξιολόγηση και τη χρήση των πληροφοριών κατά την διάρκεια των σπουδών τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και επιπλέον παρουσιάζεται και η έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί στους φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης γύρω από την πληροφοριακή συμπεριφορά. Η συνεχής συλλογή, παρουσίαση και επεξεργασία των διαφορετικών αντιλήψεων των φοιτητών και η άμεση επαφή με το εκπαιδευτικό περιβάλλον δημιουργούν την εικόνα του υπό εξέταση ζητήματος της πληροφοριακής συμπεριφοράς. Για την ανάγκη της έρευνας επιλέχθηκαν φοιτητές από όλες τις σχολές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία έχει ως σκοπό την περιγραφή της πληροφοριακής συμπεριφοράς με βάση τις ανάγκες που έχουν οι φοιτητές. Τα τελευταία χρόνια μια ποικιλία ερευνών παρουσιάζει ότι οι βιβλιοθήκες παίζουν καθοριστικό ρόλο γύρω από την εκπαιδευτική κοινότητα. Πλέον, αρχίζουν και θεωρούνται εκπαιδευτικά κέντρα, τα οποία συμβάλλουν στην καλύτερη δυνατή επιμόρφωση των χρηστών της. Ένας βιβλιοθηκονόμος αποσκοπεί στην καλύτερη δυνατή μετάδοση πληροφοριών σε κάθε χρήστη που το έχει ανάγκη. Ενώ παράλληλα θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσει όλους τους προβληματισμούς των χρηστών. Δημοσιεύματα υποστηρίζουν ότι οι βιβλιοθηκονόμοι θα πρέπει να είναι υπεύθυνοι για την διδασκαλία των χρηστών.

Ο καθορισμός των παραπάνω παραγόντων συντέλεσε στη διάθρωση της δομής της εργασίας στα παρακάτω κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1: Μεθοδολογία. Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται τα στάδια δημιουργίας της εργασίας.

Κεφάλαιο 2: Βασικοί Ορισμοί. Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται βασικοί ορισμοί που θεωρούνται απαραίτητοι για να γίνει όσο το δυνατόν πιο κατανοητό γίνεται το θέμα μας.

Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική επισκόπηση.

Κεφάλαιο 4: Προγενέστερη ερευνητική διαδικασία. Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή σχετικά με τις έρευνες χρηστών που έχουν προηγηθεί.

Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα έρευνας. Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της έρευνας, που προέκυψαν από τη συγκέντρωση των δεδομένων που προέκυψαν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων.

Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα – προτάσεις. Στο κεφάλαιο αυτό συνοψίζονται και σχολιάζονται τα κυριότερα αποτελέσματα της έρευνας, ακολουθούμενα από προτάσεις προς βελτίωση και προτάσεις μελλοντικής έρευνας.

Επίσης, στο τέλος της εργασίας έχουν τοποθετηθεί οι βιβλιογραφικές αναφορές των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν, οι οποίες συντάχτηκαν με το πρότυπο Harvard και τα παραρτήματα.

Κεφάλαιο 1: Μεθοδολογία

1.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας παρουσιάζεται η διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων. Η μεθοδολογία έχει τον σημαντικότερο ρόλο στην εκπόνηση της εργασίας καθώς και της έρευνας, διότι παρουσιάζει τα στάδια δημιουργίας της, με αποτέλεσμα να χαρακτηριστεί ολοκληρωμένη και επιστημονική. Πιο αναλυτικά, περιγράφεται η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την συλλογή των δεδομένων, η δειγματοληψία, η παρουσίαση του ερωτηματολογίου και η διεξαγωγή της έρευνας.

Σύμφωνα με τον Θεοφανίδη (1998, σ. 183) η «μέθοδος είναι η μετά οδός μέσα από την οποία καθορίζεται η πορεία της έρευνας, ώσπου ο κάθε ερευνητής πρέπει να ανακαλύψει τη γνώση και την αλήθεια». Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε απευθυνόταν προς τους φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης.

1.2 Βασικές αρχές

Η μεθοδολογία μιας έρευνας στηρίζεται σε ορισμένες βασικές αρχές, οι οποίες καθορίζουν την πορεία της έρευνας και αποτελούν τα βήματα της συλλογής υλικού. Αυτές είναι:

1) Η ανάλυση των δεδομένων, η οποία προκαθορίζεται από τον προβληματισμό της έρευνας, θα πρέπει να προσαρμοστεί στη μεθοδολογία της. Οι ερωτήσεις που θέτονται είναι :

- ποιο είναι το κύριο ερώτημα της έρευνας;
- ποιες είναι οι πληροφορίες που θα πρέπει να συλλεχθούν στο τέλος της έρευνας; (Τζάνη, 2005).

2) Πολύ συχνά ο προβληματισμός και η ανάλυση των δεδομένων αλλάζουν κατά τη διάρκεια της έρευνας. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να εκφραστούν από την αρχή.

3) Επίσης, είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν αναλυτικά οι ερευνητικές υποθέσεις, γιατί είναι αυτές που προσδιορίζουν τα ερευνητικά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν και θα αναλυθούν.

4) Επιπλέον, όλα τα ερευνητικά εργαλεία έχουν πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Η χρήση ενός ερευνητικού εργαλείου δεν εμποδίζει τη χρήση ενός δεύτερου ή και ενός τρίτου. Αυτό δηλώνει ότι ο ερευνητής μπορεί να διασταυρώσει τα ερευνητικά εργαλεία, εάν αυτό είναι αναγκαίο, για τις ανάγκες της εργασίας του.

5) Η μεθοδολογία της συλλογής δεδομένων συνδέεται με:

- το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας
- τον προβληματισμό, και
- τις ερευνητικές υποθέσεις

6) Υπάρχουν 3 ειδών πηγές πληροφοριών για τη διεξαγωγή έρευνας:

- Ο λόγος (συνέντευξη, ερωτηματολόγιο)
- Τα γεγονότα (παρατήρηση)
- Τα «ίχνη» (γραπτά, στατιστικές) (Ανδρουλάκης, Κακάρη και Μουσούρη, 1998).

1.3 Σκοπός της έρευνας

Μελετώντας την βιβλιογραφία διαπιστώθηκε ότι τα τελευταία χρόνια ερευνητές μέσα από έρευνες χρηστών, ασχολούνται όλο και περισσότερο με την πληροφοριακή συμπεριφορά των χρηστών. Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να διαπιστωθούν οι λειτουργίες της πληροφοριακής συμπεριφοράς και να εντοπιστούν τα οφέλη που παρέχουν προς τους χρήστες της. Ωστόσο μέσα από την παρούσα έρευνα θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε με κάθε λεπτομέρεια τα αποτελέσματα για την καλύτερη δυνατή κατανόηση.

1.4 Η γέννηση του ερευνητικού αντικειμένου

Το έναυσμα για την ενασχόληση με το αντικείμενο που πραγματεύεται η συγκεκριμένη έρευνα δόθηκε αρκετά χρόνια πριν, όταν άρχισα να φοιτώ στο τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης. Καθώς περνούσε ο καιρός, μαθαίναμε τρόπους πληροφοριακής συμπεριφοράς, δηλαδή πώς να κάνουμε αναζητήσεις με σωστό τρόπο, ποια είναι η κατάλληλη πληροφορία ποια πρέπει να επιλέξουμε, πώς να κάνουμε μια καλή εργασία. Παρόλα αυτά δεν ακολουθούσαν όλοι αυτή την μέθοδο. Φάνταζε αδιανόητο τελειόφοιτοι φοιτητές να μην γνωρίζουν βασικά θέματα που αφορούν στην πληροφοριακή συμπεριφορά. Είναι αξιοπερίεργο μετά από τέσσερα χρόνια σπουδών σε ένα ίδρυμα που διαθέτει μια καλά οργανωμένη βιβλιοθήκη, η οποία προσφέρει προγράμματα εκπαίδευσης χρηστών και πληροφοριακού γραμματισμού, να υπάρχουν φοιτητές πληροφοριακά αναλφάβητοι.

Παρά το γεγονός ότι η βιβλιοθήκη οργανώνει συχνά εκπαιδευτικά σεμινάρια προς τους χρήστες της, οι χρήστες συνεχίζουν να μην είναι ικανοί να κάνουν μια σωστή και ολοκληρωμένη εργασία. Πολλοί φοιτητές έρχονται αντιμέτωποι με το συγκεκριμένο πρόβλημα στο τέλος των σπουδών τους, όταν καλούνται να κάνουν την πτυχιακή τους εργασία, χωρίς να μπορούν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της εκπόνησης της, διότι δεν έχουν μάθει πώς πρέπει να εργάζονται σωστά και ολοκληρωμένα. Ωστόσο παρά τις συνεχείς αλλαγές που επιδιώκονται στον τομέα

αυτό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η κατάσταση συνεχίζει να παραμένει προβληματική.

1.5 Ερευνητικά ερωτήματα

- Τι εμπειρία κατέχουν οι χρήστες γύρω από την αναζήτηση και τη χρήση πληροφοριών από το σχολείο, πριν την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση;
- Πως μέσα από το δείγμα φοιτητών που θα συλλέξουμε αντιλαμβανόμαστε την παρούσα κατάσταση;
- Τι αντίκτυπο έχει αυτή η κατάσταση στη μαθησιακή διαδικασία;
- Από ποια σκοπιά αντιλαμβάνονται οι φοιτητές την απόκτηση πληροφοριακών δεξιοτήτων και με ποιον τρόπο προτείνουν την βελτίωση του;

1.6 Μέθοδοι συλλογής υλικού

Σε αυτή την ενότητα παραθέτονται και διερευνούνται συνοπτικά τρεις από τις πιο γνωστές μεθόδους συλλογής υλικού. Παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά τους, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα. Έτσι, γίνεται κατανοητό ο τρόπος που επιλέχτηκε η μέθοδος που διευκολύνει περισσότερο την επεξεργασία δεδομένων. Οι τρεις μέθοδοι συλλογής υλικού είναι:

- Η παρατήρηση
- Η συνέντευξη
- Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο: Είναι ένα έντυπο που περιέχει μια σειρά δομημένων ερωτήσεων οι οποίες παρουσιάζονται σε μια συγκεκριμένη σειρά και στις οποίες ο ερωτώμενος καλείται να απαντήσει γραπτά (Ζαφειρίου, 2003).

Τα κυριότερα **πλεονεκτήματα** των ερωτηματολογίων είναι:

- Κοστίζουν πολύ φθηνότερα από τις συνεντεύξεις.
- Μπορούν να σταλούν σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων.
- Είναι εύκολη η κατασκευή και η χρήση του.
- Οι ερωτώμενοι μπορούν να εκφραστούν ελεύθερα (δεν υπάρχει άμεση επικοινωνία).

- Οι τρόποι ανάλυσης του υλικού είναι τυποποιημένοι.
- Ο ερευνητής δεν μπορεί να επηρεάσει τις απαντήσεις.
- Είναι η λιγότερο χρονοβόρα μέθοδος.

Τα κυριότερα **μειονεκτήματα** των ερωτηματολογίων είναι:

- Ο ερευνητής δεν είναι σε θέση να διευκρινίσει τις ανοιχτές ερωτήσεις.
- Υποχρεώνει τον ερωτηθέντα να απαντήσει με ένα συγκεκριμένο τρόπο.

Με βάση τα πλεονεκτήματα που παρουσιάζονται πιο πάνω, και λόγω της μη εμπειρίας μου, αλλά και του περιορισμένου χρόνου της διεξαγωγής της έρευνας, μιας και πρόκειται για πτυχιακή εργασία, κρίθηκε ότι το ερωτηματολόγιο είναι το καταλληλότερο μέσο για την πραγματοποίηση αυτής της ερευνητικής μελέτης.

1.7 Ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο εμφανίζεται ως το μέσον επικοινωνίας ανάμεσα στον ερευνητή και το ερωτώμενο και πραγματοποιείται με άμεσο ή έμμεσο τρόπο σύμφωνα με την μέθοδο συλλογής των δεδομένων. Το ερωτηματολόγιο αποτελεί μια σοβαρή και λεπτή εργασία, η οποία διαθέτει σημαντική σημασία για τη σωστή επίτευξη της εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα *“καμία στατιστική έρευνα δεν μπορεί να είναι καλύτερη από το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε σ’ αυτή”* (Παρασκευόπουλος, 1993). Έτσι δίνεται έμφαση στο γεγονός ότι σε μια έρευνα ακόμη και αν εφαρμοστεί οργανωμένο σχέδιο δειγματοληψίας ή η πλέον ενδεδειγμένη ανάλυση των στοιχείων δεν είναι δυνατόν να προκύψουν σωστά συμπεράσματα, αν ληφθούν μη ανάλογες απαντήσεις από ένα ακατάλληλο ερωτηματολόγιο με περίπλοκες ερωτήσεις.

1.8 Κατάρτιση ερωτήσεων του ερωτηματολογίου

Για την ολοκληρωμένη κατάρτιση του ερωτηματολογίου θα πρέπει να πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες ενέργειες:

- Προσδιορισμός και εξειδίκευση του στόχου της έρευνας.
- Επιλογή της μεθόδου συλλογής των δεδομένων.
- Κατανόηση των χαρακτηριστικών των ερωτώμενων.

Όπως αναφέρεται, ο προσδιορισμός και η εξειδίκευση του στόχου της έρευνας είναι οι έννοιες που πρέπει να καθοριστούν πρώτες, καθώς πάνω σε αυτές θα στηριχθεί η διαμόρφωση των ερωτήσεων (Ρόντος & Παπάνης, 2007).

Η επιλογή της μεθόδου συλλογής έχει μεγάλη σημασία για την δημιουργία του κατάλληλου ερωτηματολογίου. Για παράδειγμα, αν το ερωτηματολόγιο πρόκειται να συμπληρωθεί από τον ίδιο τον ερωτώμενο, χωρίς να επέμβει ο ερευνητής, τότε θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα στα τεχνικά χαρακτηριστικά του ερωτηματολογίου και

στην επεξήγηση, μέσω εγγράφων διευκρινίσεων στο ερωτηματολόγιο, στα σημεία που μπορεί να παρανοηθούν. Αν όμως το ερωτηματολόγιο συμπληρωθεί από τον ερευνητή, κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης, τότε το ερωτηματολόγιο θα είναι απολύτως κατανοητό και προσβάσιμο, αφού θα μπορεί να ερμηνευτεί, από τον ίδιο τον ερευνητή, αν υπάρξουν απορίες.

1.9 Πιλοτική εφαρμογή του ερωτηματολογίου

Η επόμενη ενέργεια για τη δημιουργία του ερωτηματολογίου ήταν η πιλοτική δοκιμή στους φοιτητές τους τμήματος της Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης του Αλεξάνδρειου Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Θεσσαλονίκης, και κυρίως σε φοιτητές των τελευταίων εξαμήνων ώστε να διαθέτουν πολύπλευρες γνώσεις σχετικά με το αντικείμενο. Έπειτα, ακολούθησαν οι απαραίτητες διορθώσεις που επισήμαναν οι φοιτητές και σε συνεργασία με τον επόπτη καθηγητή έγιναν οι κατάλληλες αλλαγές. Έπειτα, ακολούθησε η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου.

1.10 Παρουσίαση ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο αυτό απευθύνεται προς τους φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης και στο σχετικό παράρτημα (βλ. Παραρτήματα) έχει τοποθετηθεί η έντυπη μορφή του. Η ηλεκτρονική διεύθυνση που διατίθεται είναι: https://docs.google.com/forms/d/1L_WCBjv-hy9opoqJEkRs-itnWm_QfV6Doc0yMXiG_RS8/viewform#start=openform και αποτελείται από 18 ερωτήσεις, οι οποίες παρουσιάζονται στις εξής ενότητες:

- **Προσωπικά στοιχεία**

Στην ενότητα αυτή οι φοιτητές καλούνται να σημειώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία όπως φύλο, ηλικία, σχολή κ.α.

- **Χρήση των Υ/Η και ρόλος της βιβλιοθήκης**

Στην ενότητα αυτή ζητείται από τους φοιτητές να απαντήσουν σε ερωτήματα σχετικά με το επίπεδο εμπειρίας τους με τους Η/Υ και ο ρόλος που διαδραματίζει η βιβλιοθήκη.

- **Χρήση και αξιολόγηση πηγών**

Στο σημείο αυτό οι φοιτητές καλούνται να αξιολογήσουν τις πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιούν ώστε να διαπιστωθεί ποιες πηγές χρησιμοποιούν περισσότερο, που εντοπίζουν αυτό που θέλουν κ.α.

- **Πληροφοριακός γραμματισμός**

Στην συγκεκριμένη ενότητα οι φοιτητές απαντούν σε ερωτήσεις με τον πληροφοριακό γραμματισμό. Στο σημείο αυτό εντοπίζεται κατά πόσο οι φοιτητές γνωρίζουν τα προγράμματα πληροφοριακού γραμματισμού.

1.11 Διεξαγωγή έρευνας

Η έρευνα που πραγματοποιήθηκε στους φοιτητές του Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης επιλέχθηκε να διεξαχθεί τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2015, διότι θεωρήθηκε η καλύτερη περίοδος καθώς αργότερα οι φοιτητές θα είχαν διάβασμα για την εξεταστική περίοδο.

Η συλλογή του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε με τον εξής τρόπο:

- Με την αποστολή του ερωτηματολογίου ηλεκτρονικά, έχοντας χρησιμοποιήσει ως μέσο το Google Forms. Το Google Forms πρόκειται για μια εφαρμογή της Google, το οποίο πρόκειται για μια εφαρμογή ανοιχτής πρόσβασης.

Η διαδικασία της έρευνας ξεκινούσε αναφέροντας τον σκοπό της έρευνας και την επιδίωξη της ερευνήτριας. Κατά την διάρκεια της συμπλήρωσης τους ερωτηματολογίου υπήρχαν διευκρινήσεις σε τυχόν απορίες των φοιτητών.

Παράλληλα δεν έλειψαν τα αρνητικά σχόλια όπως «δεν μου αρέσει να συμπληρώνω ερωτηματολόγια» ή «για πτυχιακή είναι μεγάλη έρευνα». Επιπλέον πολλοί από αυτούς δεν διέθεταν τις κατάλληλες γνώσεις με αποτέλεσμα να μην καταλαβαίνουν τις ερωτήσεις.

1.12 Τύποι ερωτήσεων

Ο ερευνητής έχει τη δυνατότητα να επιλέξει μεταξύ διαφορετικών τύπων ερωτήσεων. Όμως η επιλογή δεν είναι τυχαία. Κάθε τύπος ανταποκρίνεται σε ειδικές ανάγκες της έρευνας (Javeau, 2000: 95). Υπάρχουν δύο τύποι ερωτήσεων οι ανοιχτές ερωτήσεις και οι κλειστές ερωτήσεις. Στην συγκεκριμένη έρευνα οι τύποι των ερωτήσεων που επιλέχθηκαν είναι οι εξής:

1. Ανοιχτές ερωτήσεις:

Στις συγκεκριμένες ερωτήσεις ο ερωτώμενος μπορεί να εκφράσει την γνώμη του ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς. «Χρήσιμο για τις περιπτώσεις που ο ερευνητής δεν είναι σίγουρος για το είδος των απαντήσεων» (Ζαφειρίου, 2003 : 32).

Παράδειγμα (από την έρευνα):

- Έχετε κάνει μια αναζήτηση και σας έχει εμφανίσει ένα μεγάλο αριθμό αποτελεσμάτων. Σε πρώτο στάδιο με ποιο κριτήριο επιλέγετε ποια θα ανοίξετε (π.χ. με την χρονολογία, τον εκδότη, τον τίτλο, κ.α.):

.....
.....
.....

2. Κλειστές ερωτήσεις που συμπεριλαμβάνουν:

- Διχοτομικές ερωτήσεις

Οι ερωτήσεις αυτές επιτρέπουν στον ερωτώμενο να επιλέξει μόνο μία από τις δύο απαντήσεις που δίνονται. Είναι πολύ ξεκάθαρες και γι' αυτό ακριβώς η επεξεργασία είναι πολύ πιο εύκολη.

Παράδειγμα (από την έρευνα):

- Υπήρξε κατά την διάρκεια των σπουδών σας κάποιο μάθημα που να σχετίζεται με τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο (δηλ. πώς να ψάχνετε πληροφορίες για θέματα που ενδιαφέρεστε):

Ναι

Όχι

- **Ερωτήσεις βαθμονόμησης**

Στις ερωτήσεις αυτές ο ερωτώμενος μπορεί να απαντήσει σε μόνο μία από τις υπάρχουσες κατηγορίες.

Παράδειγμα (από την έρευνα):

- Πόσα χρόνια εμπειρίας διαθέτεται στην χρήση Η/Υ και του διαδικτύου:

Λιγότερο από 1 χρόνο

1-2 χρόνια

3-5 χρόνια

Περισσότερα από 5 χρόνια

- **Ερωτήσεις διαβαθμισμένης κλίμακας**

Ο ερωτώμενος ζητείται να βαθμολογήσει με μια συγκεκριμένη κλίμακα μια κατηγορία ερωτήσεων.

Παράδειγμα (από την έρευνα):

- Κατά πόσο χρησιμοποιείτε τις παρακάτω πηγές πληροφόρησης για να βρείτε το υλικό που αναζητείτε:

	Καθόλου	Ελάχιστα	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Μηχανές αναζήτησης(Google, yahoo,κ.α.)					
Ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλιοθήκης (OPAC)					

Πληροφοριακό τμήμα βιβλιοθήκης					
Έντυπο υλικό βιβλιοθήκης					
Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων (π.χ. Scopus, Web of science)					

- **Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής**

Στις ερωτήσεις αυτές ο ερωτώμενος μπορεί να επιλέξει περισσότερες από μία απαντήσεις.

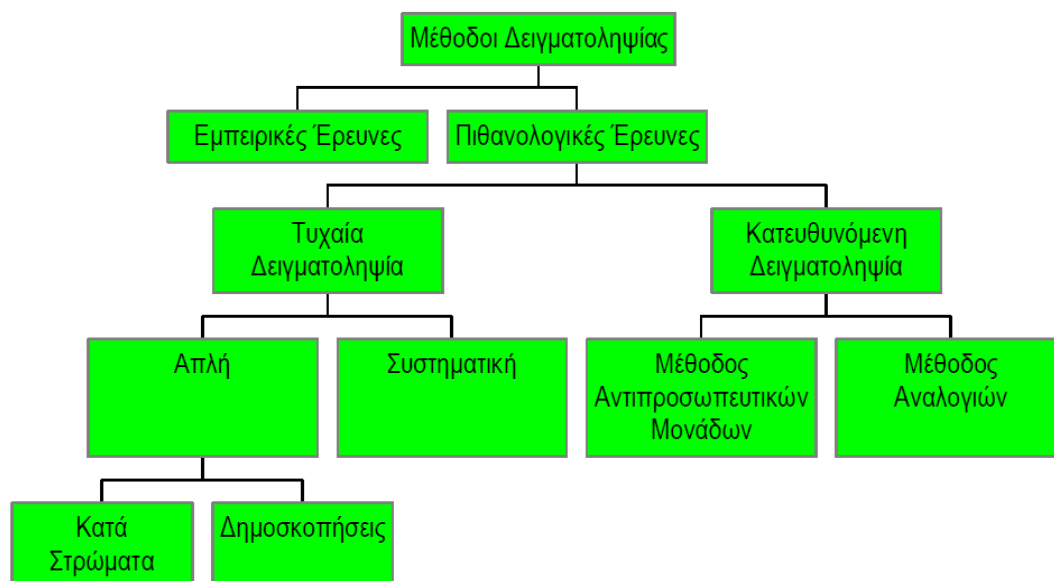
Παράδειγμα (από την έρευνα):

- Συνήθως όταν αναζητείτε πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα ποια στρατηγική αναζήτησης ακολουθείτε (**επιλέξτε περισσότερα από ένα**):

- Τελεστές Boolean
- Λέξεις κλειδιά
- Θεματική αναζήτηση
- Αναζήτηση φράσεων
- Αποκοπή

1.13 Μέθοδοι δειγματοληψίας

Υπάρχουν αρκετοί μέθοδοι που επιτρέπουν την ανάλυση του δείγματος. Στην συνέχεια παρουσιάζονται οι ακόλουθες μέθοδοι:

Εικόνα 2: Μέθοδοι Δειγματοληψίας

(Πηγή: Παπαδημητρίου, 2001)

Η μέθοδος που επιλέχθηκε για την συγκεκριμένη έρευνα είναι η τυχαία δειγματοληψία.

Το σύνολο των ερωτηθέντων ανέρχεται στους 226. Εκτιμήθηκε ότι είναι ένας ικανοποιητικός αριθμός για τη συγκεκριμένη έρευνα.

Το μέγεθος του δείγματος περιλαμβάνει 226 χρήστες, η έκταση του αφορά μόνο τους φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης και ο χρόνος που έλαβε χώρα ήταν τους μήνες τον Μάιο και τον Ιούνιο του 2015.

Δείγμα	226 φοιτητές
Μέγεθος Δειγματοληψίας	18 ερωτήσεις
Χρόνος Διεξαγωγής	Μάιος – Ιούνιος 2015

Πίνακας 1: Στοιχεία έρευνας

1.14 Ανάλυση στοιχείων

Μέχρι τώρα έχουν αναλυθεί οι μέθοδοι συλλογής υλικού, η επιλογή της μεθόδου που εξυπηρετεί τους σκοπούς και τους στόχους της ερευνητικής αυτής μελέτης, η

πilotική εφαρμογή του ερωτηματολογίου, η μέθοδος δειγματοληψίας που επιλέχτηκε καθώς μέσα από τις παραπάνω ενότητες κρίθηκε απαραίτητο να αποσταλούν τα ερωτηματολόγια ηλεκτρονικά.

Με την συγκέντρωση των ερωτηματολογίων το επόμενο βήμα ήταν η επεξεργασία των στοιχείων. Για την ανάλυση αυτή χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πρόγραμμα ανάλυσης δεδομένων SPSS, ένα από τα πιο δημοφιλή στατιστικά πακέτα.

Το στατιστικό αυτό πακέτο προσφέρει πολλές δυνατότητες στους ερευνητές μόνο για τις ποσοτικές ερωτήσεις. Αντίθετα για τις ποιοτικές ακολουθήθηκε η χειρόγραφη καταγραφή.

1.15 Δομή της εργασίας

Η εργασία αυτή πέρα από το κύριο τμήμα της έρευνας πλαισιώνεται από τα κεφάλαια «βασικοί ορισμοί», «προγενέστερη ερευνητική διαδικασία», «συμπεράσματα-προτάσεις», «βιβλιογραφικές αναφορές» και «παραρτήματα».

Πιο αναλυτικά, στο κεφάλαιο σχετικά με τους «βασικούς ορισμούς» συγκεντώνονται οι σημαντικότεροι ορισμοί σχετικά με την πληροφοριακή συμπεριφορά και στην συνέχεια η ορισμοί αυτοί γίνονται πιο εξειδικευμένοι με αποτέλεσμα οι αναγνώστες αυτής της πτυχιακής εργασίας να μπορέσουν να κατανοήσουν όσο το δυνατόν καλύτερα γίνεται το παρόν θέμα.

Στο επόμενο κεφάλαιο της «προγενέστερης ερευνητικής διαδικασίας» συγκεντρώθηκαν και παρουσιάστηκαν οι κυριότερες έρευνες χρηστών που έχουν πραγματοποιηθεί σε Ελλάδα και Εξωτερικό. Η καταγραφή αυτή θεωρείται απαραίτητη διότι πριν ξεκινήσεις μια ερευνητική διαδικασία χρειάζεται να υπάρχει ένα ερευνητικό υπόβαθρο.

Στη συνέχεια έχουν συγκεντρωθεί τα συμπεράσματα και υπάρχουν προτάσεις με αποτέλεσμα την βελτίωση σε προβληματικές καταστάσεις που εντοπίστηκαν. Θεωρείται από τα σημαντικότερα κεφάλαια μιας εργασίας διότι γίνεται απολογισμός της δουλειάς που έχει παρουσιαστεί στα προηγούμενα κεφάλαια.

Ωστόσο έχουν συγκεντρωθεί οι «βιβλιογραφικές αναφορές» όπου αντλήθηκαν οι πληροφορίες για την διεξαγωγή της εργασίας. Η απόδοση τους έχει γίνει με το βιβλιογραφικό πρότυπο του Harvard.

Ολοκληρώνοντας την εργασία αυτή υπάρχουν τα «παραρτήματα» όπου περιέχεται συμπληρωματικό υλικό, το οποίο δεν μπορούσε να τοποθετηθεί στο κύριο μέρος της εργασίας.

1.16 Συμπεράσματα

Στο κεφάλαιο αυτό της μεθοδολογίας παρουσιάστηκε λεπτομερώς η διεξαγωγή της έρευνας από το στάδιο της συλλογής του θέματος της πτυχιακής εργασίας προσδιορίζοντας αρχικά τον σκοπό και τους στόχους.

Στην επόμενη ενότητα προσδιορίζεται πλήρως ο πληθυσμός, το δείγμα της έρευνας, με αποτέλεσμα να προσδιοριστεί το μέσο συλλογής δεδομένων. Το μέσο αυτό ήταν το ερωτηματολόγιο. Το ερωτηματολόγιο αυτό απευθυνόταν προς τους φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης. Ωστόσο, πριν αρχίσει η έρευνα διενεργήθηκε η πιλοτική έρευνα, ούτως ώστε να εντοπισθούν τυχόν σφάλματα και παραλείψεις.

Στη συνέχεια, ακολούθησε η έρευνα προσπαθώντας να συμμετέχουν όσο το περισσότερο φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης. Επομένως, τα ερωτηματολόγια στάλθηκαν ηλεκτρονικά προς συμπλήρωση.

Έπειτα από δυο μήνες που διήρκεσε η έρευνα, ξεκίνησε η συγκέντρωση και η επεξεργασία των απαντημένων ερωτηματολογίων μέσω του ηλεκτρονικού εργαλείου Google Forms. Η ανάλυση των δεδομένων και των γραφημάτων από το ηλεκτρονικό εργαλείο ενισχύθηκε με τη χρήση του προγράμματος Microsoft Office Excel 2007.

Κεφάλαιο 2: Βασικοί ορισμοί

2.1 Βασικές έννοιες

Η παρουσίαση στους παρακάτω ορισμούς πραγματοποιείται με σκοπό την επεξήγηση βασικών ορισμών με αποτέλεσμα την καλύτερη δυνατή κατανόηση από τους αναγνώστες αυτής την πτυχιακής εργασίας. Οι βιβλιοθηκονόμοι ασχολούνται συνεχώς με την ανάλυση αυτών των ορισμών αλλά όσο και να προσπαθούν να κάνουν μια ακριβής παρουσίαση εξακολουθούν να παραμένουν σε μια ανοιχτή συζήτηση που ποτέ δεν φτάνει στο τέλος. Καθημερινά πραγματοποιείται ποικιλία ερευνών με κύριο μέλημα τους να μελετήσουν την διαχείριση της πληροφορίας, τις πληροφοριακές ανάγκες και την συμπεριφορά χρηστών κατά την χρήση της πληροφορίας.

2.2 Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου στο σύγχρονο περιβάλλον της βιβλιοθήκης

Οι βιβλιοθήκες ανέκαθεν ήταν χώρος συγκέντρωσης, οργάνωσης και διαχείρισης της καταγεγραμμένης γνώσης και πληροφοριών. (Τσιμπόγλου, 2004). Η βιβλιοθήκη δεν αποτελεί απλά ένα πρόσωπο κτίριο που το μόνο που κάνει είναι να καλύψει τις πληροφοριακές ανάγκες που διαθέτει κάθε χρήστης. Οι άνθρωποι που την συγκροτούν έχουν την κατάλληλη εκπαίδευση για να μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες που έχουν οι σύγχρονοι χρήστες.

Τις τελευταίες δεκαετίες, υπάρχει μεγάλη εξέλιξη στον τομέα της τεχνολογίας με αποτέλεσμα να μην έχει αφήσει κανένα κομμάτι της κοινωνίας ανεπηρέαστο. Έτσι και η μορφή της βιβλιοθήκης δεν είναι όπως ήταν τα προηγούμενα χρόνια. Η μεγαλύτερη αλλαγή που έγινε στις βιβλιοθήκες είναι η εισαγωγή των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης. Σύμφωνα με τον Ανδρέου (2002) οι ηλεκτρονικές πηγές είναι οι πηγές εκείνες που παρέχουν πληροφόρηση σε ηλεκτρονική ή ψηφιακή μορφή και που μπορούν να ανακτηθούν μόνο μέσω Η/Υ.

Ο όρος *ηλεκτρονική βιβλιοθήκη* όπως και μερικοί άλλοι όροι όπως *ψηφιακή βιβλιοθήκη*, *νοητή βιβλιοθήκη*, *δικτυωμένη βιβλιοθήκη*, *βιβλιοθήκη χωρίς όρια* και μερικές φορές *υβριδική βιβλιοθήκη*, χρησιμοποιούνται συχνά για να περιγράψουν την εξέλιξη της τεχνολογίας στον τομέα της πληροφόρησης και της επικοινωνίας στις βιβλιοθήκες (Tedd, 1999).

Ο Τσιμπόγλου (2004) κάνει λόγο ότι οι επιπτώσεις που επιφέρουν οι νέες αυτές συνθήκες πληροφόρησης εκτιμώνται σε τέσσερις κατηγορίες:

Οργάνωση Ινδό-ιδρυματικής γνώσης και Συνεργασία έναντι αυτάρκειας: σήμερα οι βιβλιοθήκες λειτουργούν σε πλαίσια συνεργασίας με άλλα ιδρύματα. Οι βιβλιοθήκες

σήμερα εκτός από το κομμάτι του διαναδισμού και την δημιουργία των συλλογικών καταλόγων, συνεργάζονται μέσα από την διαδικασία της κοινοπραξίας.

Πρόσβαση έναντι πρόσκτησης: Ο συνεχής αυξανόμενος όγκος πληροφοριών είναι ταχύτερος από τον ρυθμό με τον οποίο προσκτώνται τα τεκμήρια σε έντυπη μορφή.

Παροχή πληροφοριακής παιδείας: Πλέον παρέχεται εκπαίδευση στον χρήστη, διότι η υποστήριξη των φοιτητών δεν περιορίζεται μόνο στην βοήθεια για την απόκτηση της γνώσης.

Ο βιβλιοθηκονόμος σε μια βιβλιοθήκη παίζει καθοριστικό ρόλο και οι υποχρεώσεις του απέναντι στον χρήστη είναι:

- Ο βιβλιοθηκονόμος εξασφαλίζει στον χρήστη την πρόσβαση στις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες για το κοινό χωρίς κανένα περιορισμό που δεν είναι επιβεβλημένος από νόμους ή κανονισμούς.
- Η πληροφόρηση που παρέχεται από τον βιβλιοθηκονόμο είναι πλήρης, αντικειμενική δηλαδή μη καθοδηγούμενη από απόψεις, ιδέες και αξίες του βιβλιοθηκονόμου ούτε εξωτερικών κέντρων πολιτικών ή οικονομικών.
- Στην διαδικασία παροχής εξυπηρέτησης από την βιβλιοθήκη, ο βιβλιοθηκονόμος δεν λαμβάνει υπόψη φύλο, ηλικία, κοινωνική κατάσταση, θρησκευτική πίστη και πολιτικές πεποιθήσεις.
- Ο βιβλιοθηκονόμος απορρίπτει κάθε είδος λογοκρισίας στα ντοκουμέντα που συγκεντρώνει, επεξεργάζεται και διαθέτει για την πληροφόρηση του κοινού.
- Ο βιβλιοθηκονόμος εγγυάται την εμπιστευτική παροχή της πληροφορίας και των πηγών που επιθυμεί ο χρήστης.
- Ο βιβλιοθηκονόμος κατά την εξέλιξη των επαγγελματικών του υποχρεώσεων δεν πρέπει να εμπλέκεται σε συγκρούσεις συμφερόντων και να χρησιμοποιεί, για δική του και μόνο ωφέλεια, πληροφορίες και πόρους.
- Είναι καθήκον του βιβλιοθηκονόμου να προάγει σε επίπεδο προσωπικό και συλλογικό την αυτονομία και την αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης ως εργαλείου της δημοκρατίας.

Υποχρεώσεις του βιβλιοθηκονόμου απέναντι στο επάγγελμα

- Ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να τιμά το επάγγελμα με την βαθιά συναίσθηση την κοινωνικής του χρησιμότητας.

- Ο βιβλιοθηκονόμος πρέπει να διαθέτει μια ευρεία και σε βάθος επαγγελματική κατάρτιση μέσω της οποίας παρέχει στον χρήστη υπηρεσίες υψηλής ποιότητας σε σχέση με τις καθορισμένες παραμέτρους αποτελεσματικότητας και άριστης χρήσης των πηγών πληροφόρησης.
- Η επαγγελματική γνώση πρέπει να έχει συνεχή ενημέρωση και με την συμμετοχή σε βιβλιοθηκονομικές ενώσεις και οργανισμούς.
- Στην επαγγελματική του δραστηριότητα, οι σχέσεις του βιβλιοθηκονόμου με τους συναδέλφους του πρέπει να βασίζονται στις αρχές της ορθότητας, του σεβασμού και του πνεύματος συνεργασίας.

Υποχρεώσεις απέναντι στο υλικό και την πληροφορία

- Ο βιβλιοθηκονόμος δεσμεύεται να προωθεί την αξιοποίηση και την προστασία του υλικού και της πληροφορίας.
- Ο βιβλιοθηκονόμος δεσμεύεται να διασφαλίσει την μετάδοση της γνώσης μέσω της ορθολογικής οργάνωσης των τεκμηρίων και δρώντας με αμεροληψία και επαγγελματισμό.
- Ο βιβλιοθηκονόμος γνώστης του αντικειμένου στα πλαίσια του οποίου, ενεργεί, δεσμεύεται να προωθεί προσωπικά και σε πλαίσια συνεργασιών, την ολοκλήρωση των διαφόρων πληροφοριακών συστημάτων και την άρση των γεωγραφικών και οργανωτικών εμποδίων που περιορίζουν την διακίνηση των πληροφοριών και των τεκμηρίων.

2.2.1 Πληροφορία

Σε καθημερινή βάση πραγματοποιείται μια ποικιλία ερευνών με κύριο στόχο να μελετήσουν την διαχείριση της πληροφορίας, τις πληροφοριακές ανάγκες και την συμπεριφορά χρηστών κατά την χρήση της πληροφορίας. Οι έρευνες χρηστών παρουσιάζονται ως ένα στάδιο μελέτης, το οποίο έχει απασχολήσει τα τελευταία χρόνια τους ερευνητές αρκετά. Ένας από τους πιο πολυσυζητημένους ορισμούς είναι η *πληροφορία* η οποία αποτελεί το επίκεντρο πολλών συζητήσεων στις μέρες μας. Σύμφωνα με την Καϊτατζή-Γουίτλοκ (2003, σ.27) «η έννοια πληροφορία αποδίδει ή κατοπτρεύει, κατά περίπτωση διαφορετικά πρίσματα ή εκφάνσεις της πραγματικότητας.

Σύμφωνα με τον Μπόκο (2001, σ.27), «ως *πληροφορία* θα μπορούσαμε, να ορίσουμε, οποιοδήποτε δεδομένο του περιβάλλοντος προσλαμβάνεται, συνειδητά ή ασυνείδητα, ενεργητικά ή παθητικά, με τη βοήθεια των ποικίλων αισθητήριων

οργάνων, και γίνεται αντικείμενο νοητικής επεξεργασίας από το άτομο». Υπάρχουν ερευνητές οι οποίοι υποστηρίζουν ότι στην βιβλιοθηκονομία δεν είναι απαραίτητο η διατύπωση ενός ορισμού, αντίθετα υπάρχουν και άλλοι ερευνητές που υποστηρίζουν το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή ότι μόνο με την διατύπωση ενός ακριβούς ορισμού μπορούν να αναπτύξουν κατάλληλα την επιστήμη.

Οι Brock & Dhillon (2001, σ.57) μετά από έρευνες καταλήγουν στο ότι η *πληροφορία* «σημαίνει σχεδόν τα πάντα και τίποτα, κάτι που διαχέεται παντού και δεν μπορεί να συλληφθεί». Παράλληλα ο Floridi (2005, σ.11) ισχυρίζεται ότι είναι σύμφωνος με την άποψη των Carnap & Bar-Hillel (1952) ότι: «η πληροφορία είναι μια τόσο ισχυρή και διαφεύγουσα έννοια ώστε ως εξηγητέα μπορεί να συσχετιστεί με πολλές εξηγήσεις, εξαρτώμενη από το σύνολο των προϋποθέσεων και των προσδοκιών οι οποίες κατευθύνουν μια θεωρία».

Έναν άλλο ορισμό γύρω από την πληροφορία που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε είναι ότι η πληροφορία μπορεί να οριστεί ως τα αποτελέσματα που μπορούν να προκύψουν από την επεξεργασία δεδομένων. Με την λήψη πληροφοριών αυξάνεται το επίπεδο της γνώσης μας με αποτέλεσμα να συμβάλει στην λήψη αποφάσεων. Οι πληροφορίες που συλλέγονται από την επεξεργασία δεδομένων μπορούν να γίνουν αποτέλεσμα νέων δεδομένων για περαιτέρω επεξεργασία. Ο όρος *επεξεργασία πληροφοριών* χρησιμοποιείται πολλές φορές ως ταυτόσημη με τον όρο της *επεξεργασίας δεδομένων*.

Η πληροφορία ορίζεται ως: «δεδομένα που παρουσιάζονται σε μορφή άμεσα αντιληπτή και στα οποία το νόημα αποδίδεται μέσα στο πλαίσιο της χρήσης τους. Με μια πιο δυναμική έννοια, ορίζεται ως το μήνυμα που μεταφέρεται μέσα από τη χρήση ενός μέσου επικοινωνίας ή έκφρασης. Αν ένα ορισμένο μήνυμα χαρακτηρίζεται πληροφοριακό ή όχι, εξαρτάται εν μέρει από την υποκειμενική αντίληψη του προσώπου που το λαμβάνει. Πιο αφαιρετικά, όλα τα γεγονότα, τα συμπεράσματα, οι ιδέες και το δημιουργικό έργο της ανθρώπινης διάνοησης και φαντασίας που μεταδίδονται τυπικά ή άτυπα σε κάθε μορφή» (Reitz, 2004).

Γενικότερα, ως *πληροφορία* ορίζει οτιδήποτε μπορεί να αλλάξει/επηρεάσει την υπάρχουσα γνώση ενός ατόμου και βασιζόμενος σε αυτή την άποψη παραδέχεται την αντανάκλαση της στην ανθρώπινη μνήμη και γνώση καθώς και στα αντικείμενα που μεταφέρουν τις πληροφορίες (Marchionini, 1995).

2.2.2 Πληροφοριακή Συμπεριφορά

Ο όρος *πληροφοριακή συμπεριφορά* προέρχεται από τον αγγλικό όρο information behaviour. Ο τομέας της Επιστήμης της Πληροφόρησης έχει ασχοληθεί και συνεχίζει να ασχολείται διεξοδικά με την πληροφοριακή συμπεριφορά. Έναν ορισμό τον οποίο θα μπορούσαμε να προσδώσουμε για την *πληροφοριακή συμπεριφορά* είναι ότι «περιλαμβάνει την αναζήτηση πληροφοριών καθώς και το σύνολο άλλων μη σκόπιμων ή παθητικών συμπεριφορών (όπως η βιαστική ή η τυχαία ματιά). Επίσης τις σκόπιμες συμπεριφορές που δεν περιλαμβάνουν την αναζήτηση, όπως η ενεργή αποφυγή των πληροφοριών» (Case, 2007).

Η πληροφοριακή συμπεριφορά έχει απασχολήσει δεκαετίες ολόκληρες τους ερευνητές σχετικά με την ακριβή απόδοση του ορισμού της. Με το πέρασμα του χρόνου έχουν αποδοθεί πολλοί ορισμοί όπως ο Human Information Behaviour ο οποίος θεωρείται περισσότερο ακριβής σε αντίθεση με τον ορισμό Information Seeking Behaviour ο οποίος έχει προταθεί αλλά θεωρείται αρκετά περιορισμένος.

Σύμφωνα με τον Davenport (1997 παρατίθεται Mutsheva, 2007) ορίζει την πληροφοριακή συμπεριφορά ότι αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίον οι άνθρωποι προσεγγίζουν και χρησιμοποιούν τις πληροφορίες.

Ο Wilson (2002), ορίζει την πληροφοριακή συμπεριφορά ως το σύνολο της ανθρώπινης συμπεριφοράς σε σχέση με τις πηγές και τους διαύλους της πληροφορίας. Περιλαμβάνει είτε την από σκοπού αναζήτηση πληροφοριών, δηλαδή το άτομο ενεργεί, είτε το ακούσιο συναπάντημα των πληροφοριών, δηλαδή λαμβάνει πληροφορία παθητικά.

Στις μέρες μας η αναζήτηση πληροφοριών αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία. Οι αυξημένες ιδιαιτερότητες της επιστημονικής δημοσίευσης και η συνεχής αύξηση των πηγών στον χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών δημιουργούν αυξημένες απαιτήσεις από την μεριά των χρηστών.

Κατά τον Wilson (2000), διαχωρίζει την πληροφοριακή συμπεριφορά σε τέσσερα είδη.

Πληροφοριακή Συμπεριφορά (Information Behaviour): πρόκειται για την γενικότερη στάση και σχέση του με την πληροφόρηση ενεργητική ή παθητική και αφορά έως και την πιο απλή μορφή πληροφόρησης.

Συμπεριφορά Αναζήτησης Πληροφοριών (Information Seeking Behaviour): αφορά την σκόπιμη αναζήτηση πληροφοριών με στόχο την εκπλήρωση κάποιας ανάγκης. Στην διάρκεια αυτής της αναζήτησης το άτομο χρησιμοποιεί είτε τη χειροκίνητη μορφή ή κάποια ηλεκτρονική μορφή.

Συμπεριφορά «Ψαξίματος» Πληροφοριών (Information Searching Behaviour): αναφέρεται στην άμεση σχέση που έχει ο χρήστης με το σύστημα. Δηλαδή έχει σχέση είτε με το επίπεδο μηχανής – ανθρώπου ή με το πνευματικό επίπεδο.

Συμπεριφορά Χρήσης της Πληροφορίας (Information Use Behaviour): έχει να κάνει με την διαχείριση των πληροφοριών. Αφορά στην ενσωμάτωση την νέας πληροφορίας στην είδη υπάρχουσα πληροφορία.

2.2.3 Πληροφοριακή Παιδεία

Η φράση *πληροφοριακή παιδεία* πρόκειται για απόδοση στην ελληνική γλώσσα από τον αγγλικό όρο information literacy. Σχετικά με τον όρο literacy υπάρχουν πολλές ερμηνείες στην ελληνική γλώσσα όπως: γνώση γραφής και ανάγνωσης, στοιχειώδης μόρφωση, αλφαριθμητισμός, αναλφαριθμητισμός κ.α. Σύμφωνα με τον Χαραλαμπίδου «ο όρος γραμματισμός χρησιμοποιείται εδώ και μερικά χρόνια στην ελληνική βιβλιογραφία αντί του παλαιότερου αλφαριθμητισμός, έχει όμως ευρύτερο περιεχόμενο. Δεν δηλώνει απλώς την ικανότητα για ανάγνωση και γραφή,

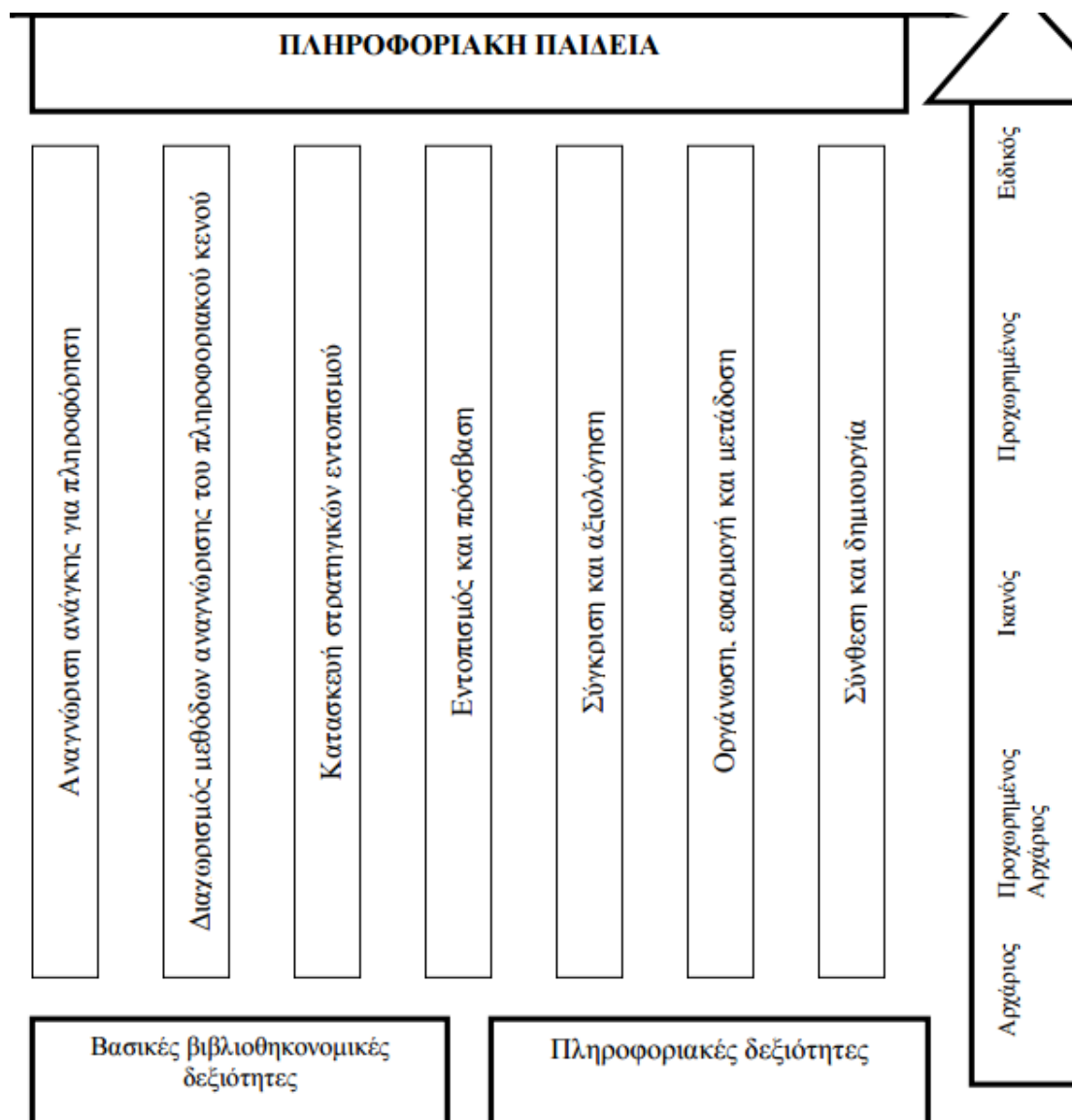
αλλά και την ικανότητα κατανόησης, παραγωγής και κριτικής αντιμετώπισης διαφόρων προφορικών και γραπτών κειμένων, ανάλογα με τις εκάστοτε επικοινωνιακές περιστάσεις» (Χαραλαμπίδης, 2006, σ. 7).

Η *πληροφοριακή παιδεία* ορίζεται ως ένα σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που βοηθούν όχι μόνο στην ανάκτηση πληροφοριών, αλλά και στην αναζήτηση, στην ανάλυση και στην σωστή αξιολογία των αποτελεσμάτων. Η *πληροφοριακή παιδεία* θα μπορούσε να οριστεί ως μια ικανότητα, την οποία όποιος την κατέχει να είναι σε θέση να εντοπίσει, να αξιολογήσει, να οργανώσει και να παρουσιάσει τις πληροφορίες με σκοπό να απαντηθούν αναπάντητα ερωτήματα γύρω από έναν προβληματισμό (UNESCO, 2003).

Η *πληροφοριακή παιδεία* εμφανίζεται ως ένα πεδίο το οποίο είναι κοινό για όλους τους επιστημονικούς κλάδους και σε όλες τις δεσμίδες της εκπαίδευσης. Τα άτομα που εκπαιδεύονται γύρω από αυτό το θέμα είναι ικανά να αποκτήσουν τον έλεγχο γύρω από την εκπαίδευση. Ένα άτομο το οποίο κατέχει την *πληροφοριακή παιδεία* είναι σε θέση να:

- ορίζει την έκταση την παρούσας πληροφορίας
- έχει πρόσβαση στην πληροφορία
- αποτιμά την πληροφόρηση και τις πηγές της με κριτικό ύφος
- επιλέγει συγκεκριμένες πληροφορίες και τις τοποθετεί
- χρησιμοποιεί τη πληροφόρηση με συγκεκριμένο σκοπό
- έχει πρόσβαση στην πληροφορία και την χρησιμοποιεί ηθικά και νόμιμα

Η *πληροφοριακή παιδεία* αποτελεί κύριο παράγοντα για την συνεισφορά στην διαβίου εκπαίδευση. Πρόκειται για ένα μέσο το οποίο επεκτείνει την μάθηση και πέρα από τα τυπικά πλαίσια της διδακτικής αίθουσας. Αυτό που προσφέρει η πληροφοριακή συμπεριφορά στους φοιτητές είναι ότι αυξάνει τις δεξιότητες τους μέσα από τις τεχνικές που χρησιμοποιεί. Η ένταξη της πληροφοριακής παιδείας μέσα στα προγράμματα των μαθημάτων απαιτεί συνεργασία όλων των φορέων διότι αποσκοπούμε σε όσο το δυνατό καλύτερο αποτέλεσμα.

Εικόνα 3: Πληροφοριακή παιδεία

(Πηγή: Φίνος & Μιχαλάκη, 2008)

‘Στο σχεδιάγραμμα, η πληροφοριακή παιδεία παρουσιάζεται ως ένα οικοδόμημα. Ως βάσεις του οικοδομήματος χρησιμοποιούνται οι βασικές βιβλιοθηκονομικές δεξιότητες και οι πληροφοριακές δεξιότητες. Επτά πυλώνες στερεώνουν την οροφή του Πληροφοριακές δεξιότητες Αυτοί είναι οι ικανότητες που αποκτά ο φοιτητής με τον καιρό ξεκινώντας από την απλή ικανότητα αναγνώρισης ανάγκης για πληροφόρηση έως την πιο σύνθετη ικανότητα σύνθεσης και δημιουργίας. Τέλος ως οροφή παρουσιάζεται η ευρεία έννοια του όρου πληροφοριακής παιδείας’².

² (Φίνος, Ν., Μιχαλάκη, Κ. (2008). Συμβολή των βιβλιοθηκών στην ενίσχυση της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους.

2.2.4 Πληροφοριακές & Ψηφιακές Δεξιότητες

Ο όρος *πληροφοριακές δεξιότητες* προέρχεται από τον αγγλικό όρο *information skills*. Παρέχει το σύνολο των δεξιοτήτων που διαθέτουν τα πληροφοριακά εγγράμματα άτομα. Σύμφωνα με την αγγλόφωνη βιβλιογραφία σχετικές έννοιες που υπάρχουν με τις πληροφοριακές δεξιότητες είναι: *information technology skills*, *library skills* και *study skills*.

Στις *πληροφοριακές δεξιότητες* υπάρχουν κοινά χαρακτηριστικά με αυτά της *πληροφοριακής παιδείας*. Η εκπαίδευση των πληροφοριακών δεξιοτήτων σε χαμηλές βαθμίδες στο εξωτερικό μέσα από ένα μοντέλο που χρησιμοποιούν που ονομάζεται «The Big Six» που χωρίζεται σε έξι στάδια τα οποία είναι:

- Προσδιορισμός εργασία/στόχου (task definition)
- Στρατηγικές αναζήτησης πληροφοριών (information seeking strategies)
- Εντοπισμός και πρόσβαση (location and access)
- Χρήση της πληροφορίας (information use)
- Σύνθεση (synthesis)
- Αξιολόγηση (evaluation)

Στην ανώτατη εκπαίδευση οι δεξιότητες που κάνουν ένα άτομο εκπαιδευμένο το καθιστούν ικανό να (ACRL, 2000):

- Να προσδιορίζει την έκταση της απαιτούμενης πληροφορίας.
- Να έχει πρόσβαση στην πληροφορία.
- Να αξιολογεί την πληροφορία και τις πηγές που αντλεί την πληροφορία αυτή με κριτική σκέψη.
- Να ενσωματώνει την επιλεγμένη πληροφόρηση στη γνωστική βάση κάποιου.
- Να αξιοποιήσει την πληροφορία αποτελεσματικά για τον απαιτούμενο σκοπό.

Και τέλος να κατανοεί τα οικονομικά, νομικά και κοινωνικά θέματα που περιβάλλουν τη χρήση της πληροφόρησης και έχει πρόσβαση και χρησιμοποιεί την πληροφόρηση ηθικά και νόμιμα.

Οι *ψηφιακές δεξιότητες* (OECD,2000) ορίζονται ως οι ικανότητες που πρέπει να έχει ένα άτομο να αναζητά και να ανταλλάσσει πληροφορίες χρησιμοποιώντας τα σύγχρονα τεχνολογικά μέσα και να είναι σε θέση να επιλέγει, ταξινομεί και να αξιολογεί τις πληροφορίες στις οποίες έχει πρόσβαση.

Σύμφωνα με τους Van Deursen & Van Dijk (2009) κάνουν τον εξής διαχωρισμό για τις ψηφιακές δεξιότητες:

Λειτουργικές δεξιότητες (Operational Internet skills): Οι απαραίτητες δεξιότητες για τη χρήση του υπολογιστή όπως η αποθήκευση αρχείων, άνοιγμα ιστοσελίδων με την εισαγωγή URL.

Ικανότητες Πλοήγησης (Formal Internet skills): Πρόκειται για την ικανότητα του χρήστη να πλοηγείται στο διαδίκτυο, με άνεση, χωρίς να αποπροσανατολίζεται. Να είναι ικανός να περιηγηθεί, να έχει την αίσθηση του χώρου σε ένα περιβάλλον (μενού, συνδέσμους).

Πληροφοριακές δεξιότητες (Information Internet skills): Σύμφωνα με την ALA ένα πληροφοριακά εγγράμματο άτομο είναι ικανό να αναγνωρίζει ποια πληροφορία χρειάζεται και είναι σε θέση να την εντοπίζει, να την αξιολογεί και να τη χρησιμοποιεί σωστά.

Στρατηγικές δεξιότητες αναζήτησης (Strategic Internet skills): Πρόκειται για το σκοπό της χρήσης του διαδικτύου, δηλαδή το είδος, την ποιότητα των πληροφοριών που ο χρήστης αναζητά και τα βήματα τα οποία πραγματοποιεί για την επίτευξή του.

2.2.5 Πληροφοριακός Γραμματισμός

Τον όρο *πληροφοριακό γραμματισμό* τον χρησιμοποιούμε για να περιγράψουμε τις ικανότητες και τις απόψεις που χρειάζονται προκειμένου να λύσουμε ένα πρόβλημα πληροφοριακής φύσεως. Τα άτομα αυτά που διαθέτουν αυτές τις ικανότητες μπορούν να διατυπώσουν την ανάγκη τους για να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες και να τις χρησιμοποιήσει αργότερα. Τα πληροφοριακά εκπαιδευμένα άτομα μπορούν να εντοπίσουν με ευκολία τις πληροφορίες που αναζητούν είτε για εκπαιδευτικούς λόγους, για τον εργασιακό τους χώρο ή για προσωπικό τους όφελος. Πιο συγκεκριμένα, τα πληροφοριακά εκπαιδευμένα άτομα είναι ικανά να:

- **Προσδιορίσουν την ανάγκη για πληροφορία.** Η ανάγκη αυτή έχει να κάνει με τις γνώσεις και τις εμπειρίες του ατόμου που κάνει την αναζήτηση.
- **Σχεδιάζουν μια στρατηγική αναζήτησης πληροφοριών.** Οι στρατηγικές αναζήτησης είναι ικανοποιητικές όταν το άτομο που τις κάνει μπορεί να τις προσδιορίσει και να τις κατατάξει σε έννοιες όπως αυτές της πληροφοριακής ανάγκης. Παράλληλα, αυτός που κάνει την αναζήτηση θα πρέπει να γνωρίζει καλά το σύστημα αναζήτησης αλλά και να μπορεί να τις αξιολογεί για να μπορέσει να πετύχει ικανοποιητικά αποτελέσματα.
- **Να γνωρίζει μια ποικιλία από σημεία πρόσβασης σε πηγές, δεδομένα.** Τα άτομα αυτά θα πρέπει να είναι καλά ενημερωμένα ως προς τις πηγές και τα δεδομένα που αναζητούν για να πετύχει θετικά αποτελέσματα.

Τα είδη του πληροφοριακού γραμματισμού:

Σύμφωνα με τον Woody(2007) τα στοιχεία του πληροφοριακού γραμματισμού είναι τα εξής:

- **Η πληροφορική.** Τα άτομα αυτά πρέπει να είναι ικανά να μπορούν να χειριστούν τους υπολογιστές για να μπορούν να διαχειριστούν την

πληροφορία. Συγκεκριμένα αυτό το είδος αποτελεί ένα σημαντικό παράγοντα. Αυτό το στοιχείο χωρίζεται στις παρακάτω υποκατηγορίες:

- ❖ *Η γνώση του υλικού.* Σε αυτό το σημείο θα πρέπει ο χρήστης να γνωρίζει από υπολογιστές, φορητές μηχανές και κινητά τηλέφωνα.
 - ❖ *Η γνώση του λογισμικού.* Η συγκεκριμένη κατηγορία έχει να κάνει με τις απαιτήσεις του υλικού για να λειτουργεί σωστά. Τα άτομα αυτά που είναι καλά εκπαιδευμένα μπορούν να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες που θα προκύψουν.
 - ❖ *Η γνώση εφαρμογών.* Η κατηγορία αυτή είναι η πιο ειδικευμένη διότι το άτομο αυτό θα πρέπει να έχει άριστες γνώσεις γύρω από την λειτουργία προγραμμάτων π.χ. SPSS.
- *Η γνώση των μέσων.* Η γνώση των μέσων ξεπερνά την λειτουργική γνώση, δηλαδή την γνώση χειρισμού κάποιων συσκευών. Με την γνώση των μέσων εστιάζουμε στην γνώση του ρόλου.
 - *Η γνώση της εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.* Στο σημείο αυτό αναφερόμαστε στις ικανότητες που διαθέτει ένα άτομο να μπορεί να διαχειρίζεται όλες τις εφαρμογές και τις δυνατότητες της τηλεπικοινωνίας για να μπορεί να συμμετέχει σε προγράμματα εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης.
 - *Πολιτισμική παιδεία.* Το στάδιο αυτό έχει να κάνει με την ικανότητα του ατόμου να συνδέει την παραγωγή της πληροφορίας με τον χώρο και τον πολιτισμό μέσα στον οποίον δημιουργήθηκε.

2.2.6 Πληροφοριακές Ανάγκες

Ο όρος *πληροφοριακές ανάγκες* προέρχεται από τον αγγλικό όρο *information needs*. Αυτός ο όρος κινείται σε ένα πλαίσιο το οποίο καλύπτει πολλές και διαφορετικές έννοιες. Έναν ακριβή ορισμό τον οποίον θα μπορούσαμε να δώσουμε είναι: «το κενό στην γνώση του ατόμου, το οποίο όταν μετασχηματιστεί στο συνειδητό επίπεδο με την μορφή ερωτήματος, οδηγεί στην αναζήτηση μιας απάντησης. Αν η ανάγκη είναι επείγουσα, αναζήτηση μπορεί να συνεχιστεί με επιμέλεια μέχρι να ικανοποιηθεί το αίτημα» (Reitz, 2004). Επιπλέον, ο στόχος της είναι η κάλυψη πληροφοριακών αναγκών που έχει να κάνει με την εκπαιδευτική διαδικασία κατά την διάρκεια των σπουδών τους.

2.2.7 Πληροφοριακή αναζήτηση

Ο όρος *πληροφοριακή αναζήτηση* προέρχεται από τον αγγλικό όρο *information seeking*. Πρόκειται για την διαδικασία όπου ο άνθρωπος επιλέγει συνειδητά να

βελτιώσει την κατάσταση της γνώσης του. Ο όρος *αναζήτηση πληροφοριών* προτιμάται περισσότερο από τον όρο *ανάκτηση πληροφοριών* διότι είναι περισσότερο κατανοητό από τον άνθρωπο. Ο όρος *αναζήτηση* χρησιμοποιείται περισσότερο για να δηλώσει την συμπεριφορά που παρουσιάζει ο χρήστης κατά την διάρκεια της *αναζήτησης πληροφοριών*.

Η *πληροφοριακή αναζήτηση* διατυπώνεται ως η συμπεριφορά κατά την πληροφοριακή αναζήτηση, η οποία περιλαμβάνει τη σκόπιμη αναζήτηση πληροφοριών για να εντοπίσει την ανάκτηση και την κατάλληλη πηγή πληροφοριών. Ο Wilson (2000) χωρίζει σε δύο κατηγορίες την πληροφοριακή αναζήτηση οι οποίες είναι:

- Information Searching Behaviour
- Manual Information System

2.3 Πληροφοριακά μοντέλα

Σχετικά με αναφορές του Wilson αναφέρει ότι *μοντέλο* ορίζεται ένα πλαίσιο συζήτησης σχετικά με ένα πρόβλημα που μπορεί να μετατραπεί σε δήλωση για τις σχέσεις μεταξύ των θεωρητικών προτάσεων (Wilson, 1999). Τα *μοντέλα* αυτά αναλύονται σε διαγράμματα, αναλύουν την πληροφοριακή δραστηριότητα και παρουσιάζουν τα αίτια και τις συνέπειες τους. Σύμφωνα με την ελληνική βιβλιογραφία τα *μοντέλα* αυτά χωρίζονται σε δύο κατηγορίες:

- Information seeking behavior models
- Interactive information seeking retrieval models

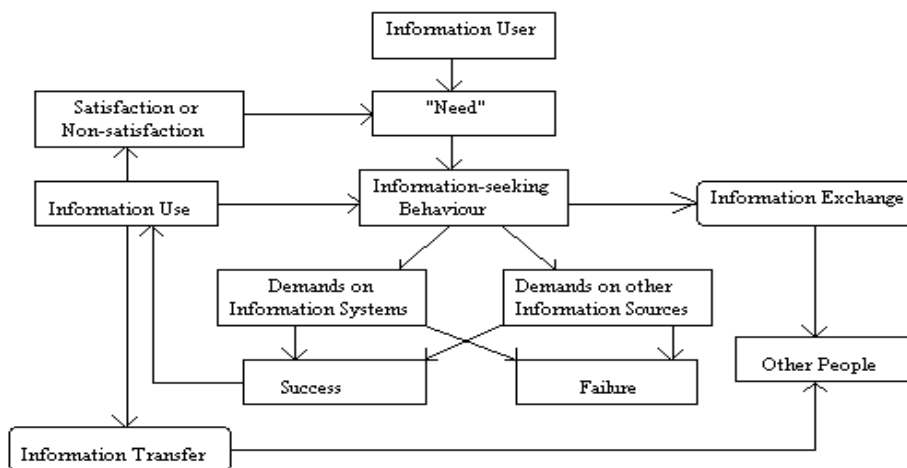
Information seeking behavior models:

Σε αυτή την κατηγορία εντοπίζονται τα *μοντέλα* των Wilson Information-seeking behaviour 1981 το οποίο αναθεωρήθηκε το 1999, Krikelas information seeking (1983), Ellis model for information system design (1989), Kuhlthau Stages of information seeking behavior (1991), Johnson Comprehensive model of information-seeking (1997). Παρακάτω αναλύονται λεπτομερώς τα *μοντέλα* που αναφέρθηκαν.

2.3.1 Wilson information-seeking behavior (1981)

Παρουσιάζεται ως το πρώτο *πληροφοριακό μοντέλο* του Wilson το οποίο εμφανίστηκε για να εξηγήσει την πληροφοριακή διαδικασία. Πρόκειται για αποτέλεσμα δώδεκα συστατικών στοιχείων το οποίο διακατέχει τρία βασικά στοιχεία

που είναι τα εξής: πληροφορίες χρηστών, πληροφοριακές ανάγκες και πληροφορίες του περιβάλλοντος.

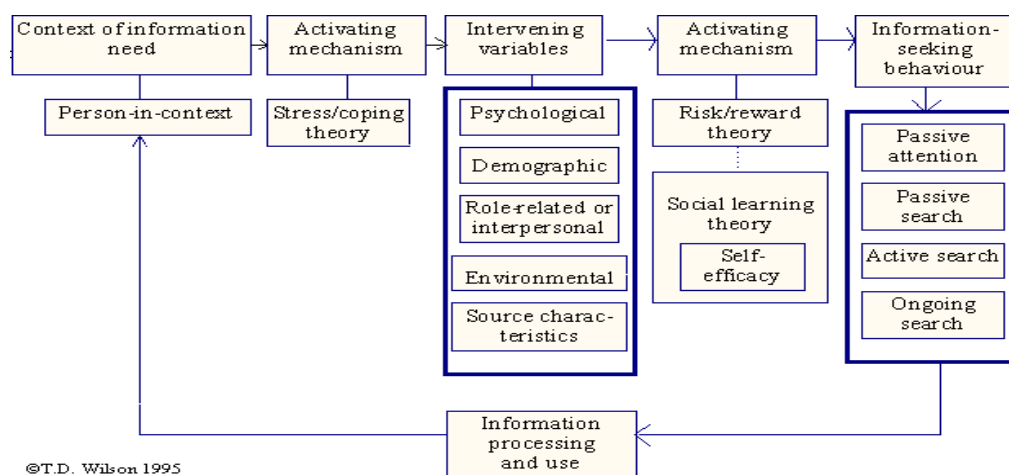
Εικόνα 4: Wilson's model of information Behaviour (1981)

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Το μοντέλο αυτό ως αρχικό στάδιο εμφανίζει το information user διότι μέσα από αυτό θέλει να το προβάλει ως βασική του προτεραιότητα. Ως κεντρικό στοιχείο είναι η πληροφοριακή ανάγκη η οποία περιτριγυρίζεται από το περιβάλλον του χρήστη, τον ρόλο του και τις φυσικές, συναισθηματικές και γνωστικές του ανάγκες. Ο Wilson περιγράφει την ανάγκη για πληροφόρηση ως μια υποκειμενική εμπειρία που λαμβάνει χώρα στον εγκέφαλο του εκάστοτε ατόμου. Αυτό σημαίνει ότι ο εξωτερικός παρατηρητής δεν έχει άμεση πρόσβαση στο υπό εξέταση αντικείμενο. Παράλληλα μέσα από το μοντέλο αυτό προσπαθεί να προβάλλει τους διαφορετικούς τύπους συμπεριφοράς όπως: η παθητική προσοχή, η παθητική έρευνα, η ενεργητική έρευνα και η συνεχιζόμενη έρευνα.

- **Παθητική προσοχή:** δέχομαι πληροφορίες χωρίς να το επιζητώ ως σκοπό.
- **Παθητική έρευνα:** αναζητώ κάποιες πληροφορίες και κατά την διάρκεια της έρευνας εντοπίζω άλλες πληροφορίες που επίσης μου είναι χρήσιμες.
- **Ενεργητική έρευνα:** χρειάζομαι κάποιες πληροφορίες και κάνω τις απαραίτητες ενέργειες για να της εντοπίσω.
- **Συνεχιζόμενη έρευνα:** συνεχίζω και κτίζω πάνω στην προαναφερθείσα .

Το επόμενο μοντέλο που ακολουθεί πρόκειται για συμπλήρωμα του αρχικού μοντέλου του Wilson, εφαρμόζοντας την πολυμορφία της πληροφοριακής αναζήτησης, αναπτύσσοντας τα πεδία της επιστήμης της πληροφόρησης με την επανένταξη νέων: λήψη απόφασης, ψυχολογία, καινοτομία, υγιής επικοινωνία και την καταναλωτική έρευνα.

Εικόνα 4: Wilson's model of information Behaviour

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Υπάρχουν τρία βασικά στοιχεία που διαφοροποιούν το μοντέλο της πληροφοριακής συμπεριφοράς σχετικά με την κατανόηση των πληροφοριών, αυτά είναι:

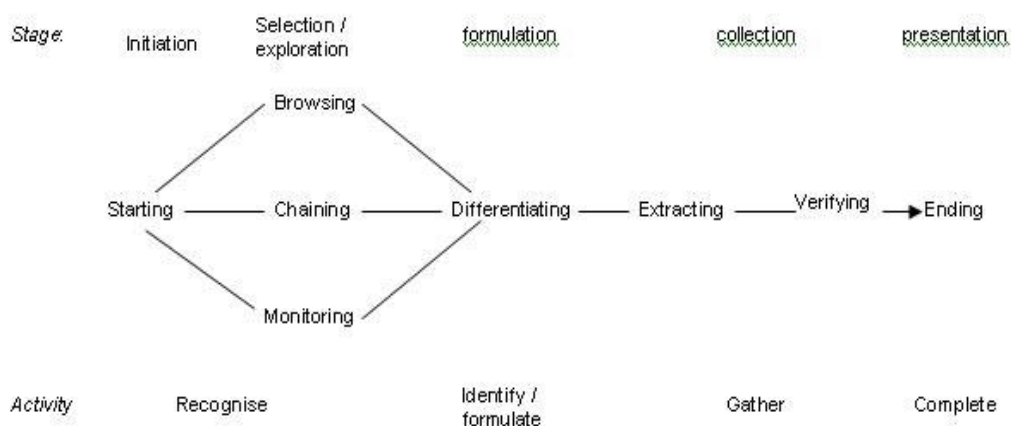
- Διαφορετικοί χρήστες ανταποκρίνονται διαφορετικά στην ίδια πληροφορία (stress/coping theory from psychology).
- Ο ίδιος χρήστης ανταποκρίνεται διαφορετικά στην ίδια πληροφορία σε διαφορετική φάση της ζωής του (risk/reward theory from psychology).
- Η κατανόηση των πληροφοριών για έναν χρήστη εξαρτάται από τον τρόπο παρουσίασης αυτών (social learning theory from psychology).

Οι μηχανισμοί ενεργοποίησης επηρεάζονται από την ψυχολογική προδιάθεση, δημογραφικά δεδομένα, κοινωνικός ρόλος, περιβαλλοντικές μεταβλητές της πληροφορίας και τα χαρακτηριστικά της πηγής. Το σημαντικότερο στοιχείο αυτού του μοντέλου είναι ότι δέχεται τους διαφορετικούς τύπους συμπεριφοράς κατά την αναζήτηση πληροφοριών, δηλαδή: παθητική προσοχή, παθητική έρευνα,

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Μέσα από αυτό το μοντέλο παρουσιάζεται μια μεγάλη στροφή στον χώρο της έρευνας χρηστών με τα μέχρι τώρα δεδομένα. Η σχέση που θέλει να αναδείξει είναι η σύνδεση των *άμεσων αναγκών* (immediate needs) με τον όρο *πληροφορίες προς αναζήτηση* (information seeking) και οι *αναβαλλόμενες ανάγκες* (deferred needs) με τον όρο *συλλογή των πληροφοριών* (information gathering).

2.3.3 David Ellis: Behavioral Model for Information System Design

Εικόνα 6: David Ellis information model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

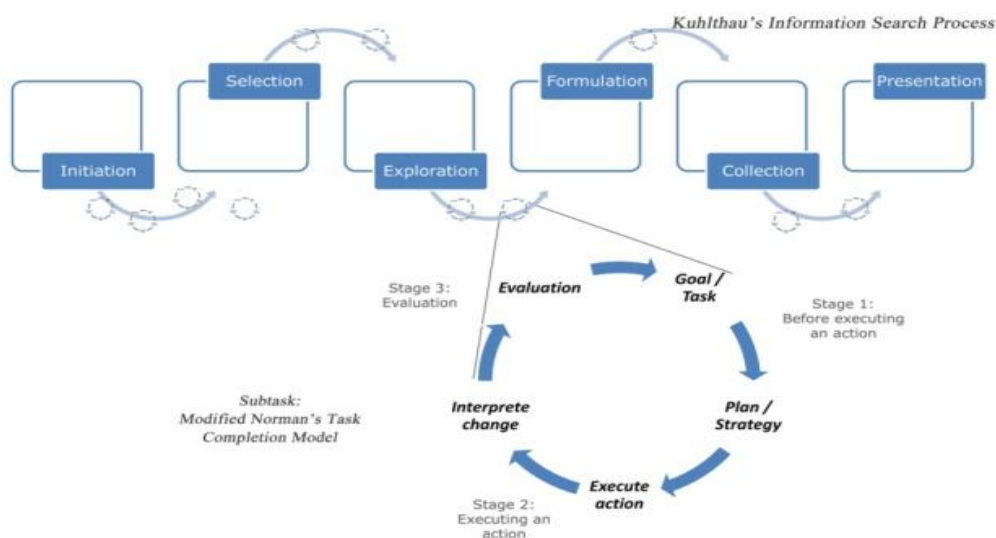
Το μοντέλο αυτό κάνει την εμφάνισή του το 1989, μέσα από αυτό μελετάει τις διαφορετικές συμπεριφορές που υπάρχουν στην *πληροφοριακή αναζήτηση* με μόνη διαφορά ότι δεν τις εισάγει σε ένα διαγραμματικό μοντέλο, αντίθετα τις εντάσσει σε ένα μοναδικό σύνολο σταδίων. Το μοντέλο ήρθε σε τελικό στάδιο όταν προσδέθηκαν αυτά τα δύο στοιχεία: η επαλήθευση (verifying) και το τέλος (ending).

Ο Ellis μέσα από την διδακτορική του διατριβή θέλησε να μοντελοποιήσει την συμπεριφορά των χρηστών γύρω από την αναζήτηση των πληροφοριών. Αυτό το μοντέλο έχει έξι στάδια τα οποία είναι: έναρξη, παρακολούθηση πηγών πληροφόρησης, περιήγηση, διαφοροποίηση, παρακολούθηση και εξαγωγή. Αυτό το

μοντέλο ακολουθήθηκε από πολλούς και διαφοροποιήθηκε ελαφρώς δηλαδή όταν η συμπεριφορά των χρηστών άλλαζε.

2.3.4 Kuhlthau: Information – Seeking Model

Πρόκειται για ένα πληροφοριακό μοντέλο μέσα από το οποίο διακρίνονται 6 στάδια και είναι παρόμοιο με αυτό του David Ellis. Περιγράφει την διαδικασία αναζήτησης πληροφοριών ως μια εποικοδομητική δραστηριότητα κατά την διάρκεια της οποίας, ο χρήστης προσπαθεί να βρει νόημα στις πληροφορίες (Knight and Spink, 2008). Μέσα από το μοντέλο της προσπαθεί να συνδέσει κάθε στάδιο του μοντέλου της με συναισθήματα που βιώνει ο ίδιος ο χρήστης κατά την αναζήτηση των πληροφοριών.

Εικόνα 7: Kuhlthau information seeking model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Τα στοιχεία που υπάρχουν σε αυτό είναι τα εξής: *έναρξη* (initiation), *επιλογή* (selection), *εξερεύνηση* (exploration), *μορφοποίηση* (formulation), *συλλογή* (collection) και *παρουσίαση* (presentation). Το πρώτο στάδιο, **έναρξη** (initiation), πρόκειται για την διαδικασία της προετοιμασίας για να γίνει η επιλογή για την αναζήτηση του θέματος. Τα συναισθήματα που υπάρχουν προφανώς σε αυτό το στάδιο είναι η ανασφάλεια για την επίτευξη του σωστού αποτελέσματος.

Στο δεύτερο στάδιο, **επιλογή** (selection), γίνεται η τελική επιλογή του θέματος που αναζητούμε. Σε αυτό το στάδιο τα συναισθήματα που είναι εμφανή είναι η αισιοδοξία

η οποία εμφανίζεται από την τελική επιλογή του θέματος ενώ παράλληλα γίνεται εμφανές και το άγχος για το τι θα ακολουθήσει.

Στο επόμενο στάδιο, **εξερεύνηση** (exploration), σε αυτό το σημείο γίνεται μια καλύτερη αναζήτηση πληροφοριών με κύριο σκοπό να γίνει πιο σωστή προσέγγιση του θέματος. Τα συναισθήματα που υπάρχουν είναι η αμφιβολία για το αν ακολουθείται η σωστή πορεία.

Σε αυτό το στάδιο, **μορφοποίηση** (formulation), σχετικά με τις πληροφορίες που έχει συλλέξει ο χρήστης είναι πιο ξεκάθαρο για την πορεία που θα ακολουθήσει. Σε αυτό το στάδιο τα συναισθήματα που υπάρχουν είναι αυτοπεποίθηση γιατί νιώθει ότι θα τα φέρει εις πέρας.

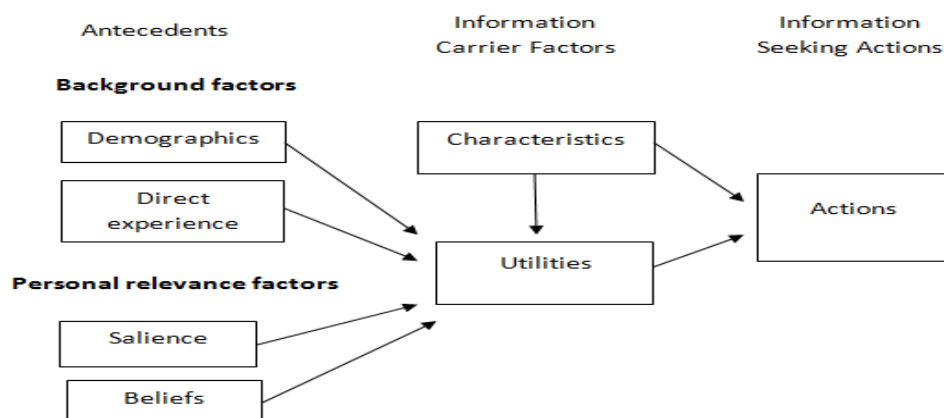
Το επόμενο στάδιο, **συλλογή** (collection), παρατηρούμε τη(ν) συνεχή συλλογή δεδομένων και πληροφοριών για την διερεύνηση του θέματος. Τα συναισθήματα που βιώνει ο χρήστης σε αυτό το σημείο είναι η αισιοδοξία για το αποτέλεσμα και η αίσθηση του σκοπού και του στόχου.

Το τελευταίο στάδιο, **παρουσίαση** (presentation), βρισκόμαστε στο τέλος της έρευνας και γίνεται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Εμφανίζεται το αίσθημα της ολοκλήρωσης καθώς και το αίσθημα της ικανοποίησης για την επίτευξη του στόχου.

2.3.5 Johnson and Meischke: Comprehensive Model of Information-Seeking

Το μοντέλο που παρουσιάζεται πρόκειται για το δεύτερο μοντέλο πληροφοριακής αναζήτησης το οποίο έχει δημιουργηθεί από τον Johnson το 1997. Το αρχικό μοντέλο που δημιουργήθηκε από τον Johnson και τον Meischke το 1993 και οι βάσεις που έθεσε ήταν κατά την διάρκεια αναζήτησης πληροφοριών πάνω στην παρατήρηση για τον καρκίνο, από γυναίκες που διαπιστώθηκαν που έπασχαν από καρκίνο του μαστού.

Μέσα από αυτό το μοντέλο δήλωσε ότι: η αναζήτηση πηγών πληροφόρησης πρόκειται για μια αποτελεσματική διαδικασία, με κύριο γνώρισμα σύμφωνα με το πέρασμα του καιρού να γίνονται αλλαγές ως προς το επίπεδο γνώσεων των ανθρώπων.

Εικόνα 8: Johnson and Meischke information model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Σε αυτό το μοντέλο του Johnson υπάρχουν τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία που είναι το *προηγούμενο* (antecedents) αποτελείται από δύο κατηγορίες *μη εμφανής παράγοντες* (background factors) και *προσωπικοί παράγοντες σχετικότητας* (personal relevance factors) που η κάθε μια κατηγορία αποτελείται από δυο υπό- κατηγορίες.

Στην πρώτη κατηγορία διακρίνουμε τις διαδικασίες εκείνες που ενεργοποιούν τους παράγοντες για την αναζήτηση πληροφοριών. Οι ομάδες που υπάρχουν κάτω από αυτή την κατηγορία, διαιρούνται στις ομάδες που εμφανίζουν τα δημογραφικά στοιχεία που επιδρούν στο άτομο πάνω στην αναζήτηση πληροφοριών, τα στοιχεία αυτά που έχουν άμεση σχέση με το άτομο για την χρήση της πληροφορίας και την ομάδα εκείνη που διαδραματίζει την τελική απόκτηση της γνώσης που έλαβε ο άνθρωπος, δηλαδή κατά πόσο η πληροφορία που εντοπίστηκε, συγχρόνως χρησιμοποιήθηκε.

Στη δεύτερη κατηγορία που είναι *μέσα μετάδοσης πληροφοριών* (information carrier factors), έχει να κάνει με τα χαρακτηριστικά της πληροφορίας, κατά κύριο λόγο στον τρόπο που δεχόμαστε την πληροφορία. Στο σημείο αυτό ο Johnson σημειώνει ότι η χρήση της πηγής πληροφοριών έχει άμεση σχέση με τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών και με τον τρόπο επιλογής των πηγών. Στην τελευταία κατηγορία είναι οι *πληροφορίες που επιδιώκουν ενέργειες* (information seeking actions) και το μοναδικό στοιχείο που περιέχει είναι οι *ενέργειες* (actions).

Ο Johnson στο τελικό του μοντέλο, αναζητάει τις πληροφορίες οι οποίες έχουν βάση σε τεκμηριωμένες επιλογές. Επίσης αναφέρει ότι είναι δύσκολο το σημείο της αναγνώρισης εάν πρόκειται για πληροφορία ενεργητική ή παθητική (Case, 2002).

Interactive information seeking retrieval models:

Στην κατηγορία αυτή τα μοντέλα που υπάρχουν είναι των Marchionini: information seeking in electronic environments model (1995), Ingwersen: cognitive IR interaction model (1992/1996), Saracevic stratified interactive IR model (1996) και τέλος το μοντέλο Spink search process model (1997). Παρακάτω αναλύεται το κάθε μοντέλο με κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια.

2.3.6 Marchionini: Information Seeking in Electronic Environments Model

Αυτό το πληροφοριακό μοντέλο του Marchionini έχει να κάνει με την διαδικασία της αναζήτησης πληροφοριών μέσω του ηλεκτρονικού περιβάλλοντος. Μέσα από το αρχικό μοντέλο παρατηρείται ότι η πληροφοριακή αναζήτηση είναι ένας απαραίτητος μηχανισμός για την ανθρώπινη ύπαρξη με αποτέλεσμα να έχει διαδραστικό ρόλο απέναντι στο πληροφοριακό περιβάλλον (Knight and Spink, 2008).

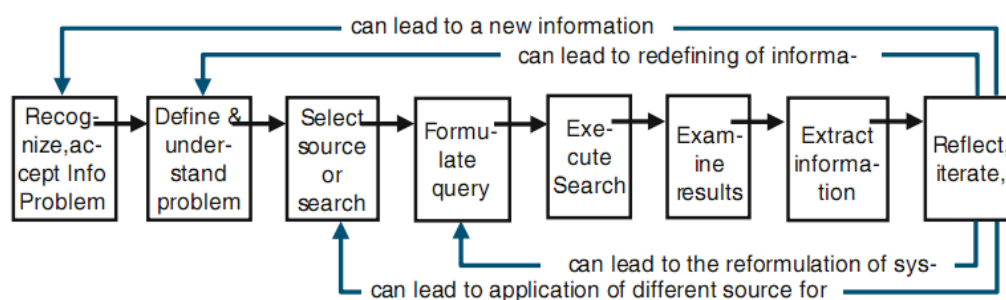
Εικόνα 9: Marchionini information model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Στο μοντέλο του Marchionini εμφανίζονται οκτώ στοιχεία πληροφοριακής αναζήτησης τα οποία διακρίνουν αποτελέσματα τεσσάρων κατηγοριών:

- Χρήστης (user)
- Πληροφοριακές Ανάγκες (information Need)
- Περιβάλλον Πληροφοριών (Information Environment)
- Αλληλεπίδραση Πληροφοριών (Information Interaction)

Σχετικά με τους Knight και Spink (2008), τα θεμέλια του μοντέλου έχουν στηριχτεί πάνω στο πλαίσιο της πληροφοριακής συμπεριφοράς. Αυτό είναι εμφανές στο παρακάτω μοντέλο.

Εικόνα 10: Marchionini information model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

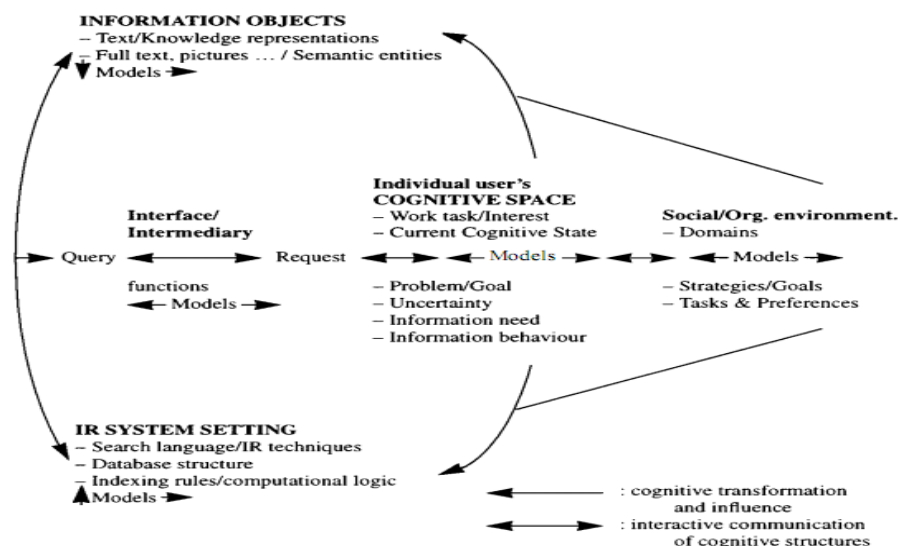
Σχετικά με την ομάδα επαναλαμβανόμενη απεικόνιση (Reflect iterate), κάνει έρευνες που συνεχίζει να ψάχνει και να αξιολογεί την πληροφοριακή του ανάγκη. Με αυτόν τον τρόπο, δηλαδή την αξιολόγηση έχει ως αποτέλεσμα είτε να εντοπίσει νέες πληροφοριακές ανάγκες, είτε να βρει προβλήματα κατά την διάρκεια της διατύπωσης του προβλήματος και στην συνέχεια κατά την αλλαγή της ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων.

Σχετικά με αυτό το μοντέλο σημαντικό θεωρείται το χρονικό διάστημα που έλαβε χώρα διότι εκείνο το διάστημα το διαδίκτυο βρισκόταν σε αρχικά στάδια, αλλά και οι χρήστες ήταν εκείνοι που γνώριζαν σωστά τις λειτουργίες των συστημάτων πληροφόρησης καθώς και τις στρατηγικές αναζήτησης.

2.3.7 Ingwersen: Cognitive IR Interaction Model

Σε αυτό το μοντέλο του Ingwersen εμφανίζονται αρκετές ομοιότητες με τα παραπάνω μοντέλα πληροφοριακής συμπεριφοράς. Τα δύο βασικά στοιχεία που αναφέρονται σε αυτό

το μοντέλο, γνωστικό διάστημα χρήση (user's cognitive space) κοινωνικό/οργανωτικό περιβάλλον (Social/organizational environment) είναι παρεμφερή με το προσωπικό πλαίσιο (Person in context) και τους περιβαλλοντικούς παράγοντες (Environmental factors) του Wilson.

Εικόνα 11: Ingwersen information model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

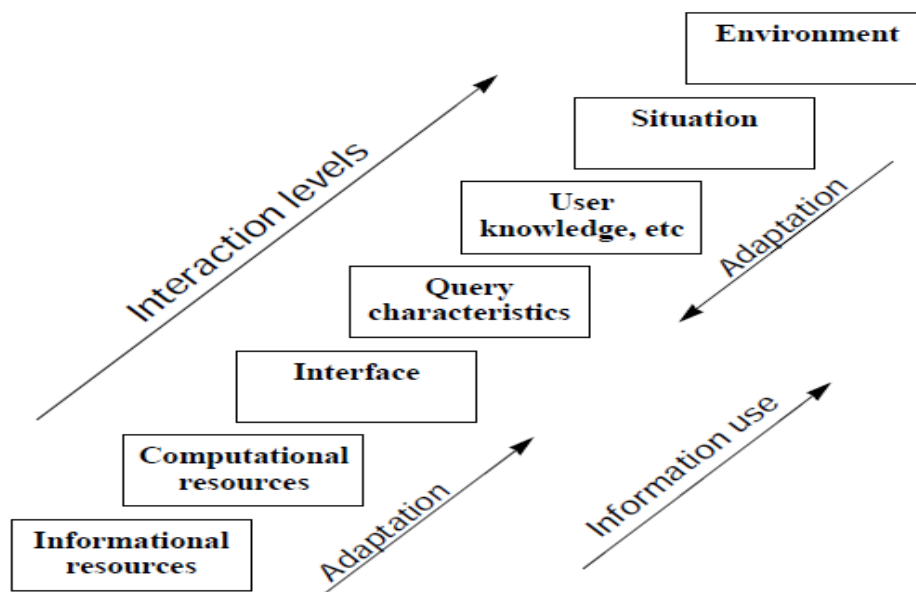
Σχετικά με αναφορές του Wilson(1999), κάνει λόγο για έναν αριθμό νέων στοιχείων. Αναλυτικά, συμπεραίνει ότι μέσα από το μοντέλο του οι λειτουργίες, πληροφοριακός χρήστης, συντάκτης εγγράφου, ενδιαμέσος, διασύνδεση και σύστημα ανάκτησης πληροφοριών πρόκειται για αποτέλεσμα των άμεσων/έμμεσων γνωστικών μοντέλων. Παράλληλα, αυτό το μοντέλο προσδίδει στους χρήστες την περιγραφή γύρω από τα επαγγελματικά τους καθήκοντα, τις πληροφοριακές τους ανάγκες και τα προβλήματα ή τους στόχους τους. Επιπλέον, ο Ingwersen τοποθετεί το μοντέλο του στο στοιχείο IR System (Information Retrieval). Με αποτέλεσμα το μοντέλο αυτό να ενοποιεί τις ιδέες που έχουν να κάνουν με την πληροφοριακή συμπεριφορά και τις πληροφοριακές ανάγκες στο σύστημα ανάκτησης πληροφοριών. Ο συνδυασμός όλων αυτών αποτελούν σημαντική δύναμη του μοντέλου.

2.3.8 Saracevic: Stratified Interactive IR model

Ο Saracevic βασίστηκε για την δημιουργία του μοντέλου του στο γεγονός ότι οι χρήστες αλληλεπιδρούν με την χρήση των πληροφοριακών συστημάτων αναζήτησης με σκοπό τη χρησιμότητα της πληροφορίας. Αυτό που έθεσε προς συζήτηση ήταν ότι ο

χρήστης πρέπει να κατανοεί τον λόγο που αναζητεί πληροφορίες. Πρόκειται για έναν πολύ σημαντικό παράγοντα που έχει σοβαρές επιπτώσεις επάνω στον χρήστη.

Πρωτόγνωρο θεωρείται πως ο Saracevic θεωρεί ότι τα στοιχεία του μοντέλου του μπορούν να αλλάζουν συνεχώς ενώ παράλληλα μπορεί να βρίσκεται σε εξέλιξη η πληροφοριακή αναζήτηση. Το μοντέλο αυτό επικεντρώνει στην αλληλεπίδραση της πληροφοριακής αναζήτησης και στον χρήστη (Knight and Spink, 2008).

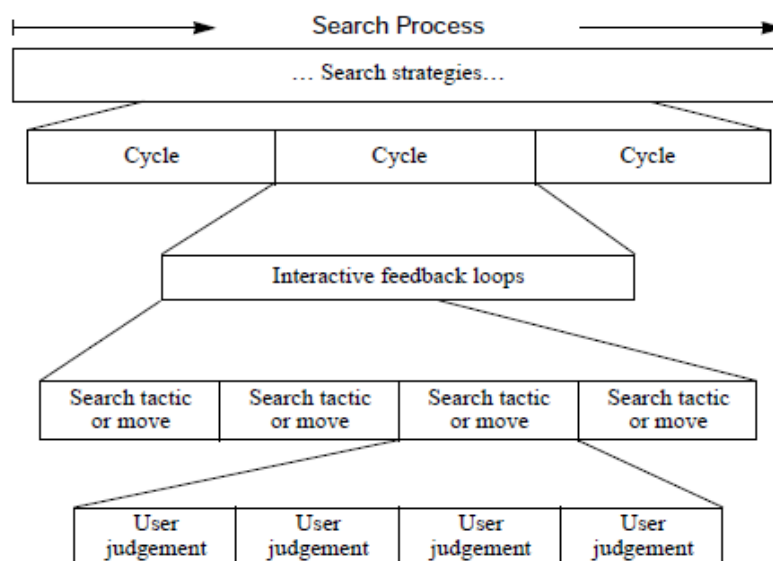

Εικόνα 12: Saracevic information model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

2.3.9 Spink: Search Process Model

Στο σενάριο το οποίο βασίστηκε αυτό το μοντέλο είναι ότι πρόκειται για μια σειρά μηχανισμών ανατροφοδότησης, άσκησε μεγάλη επιρροή στην διαδικασία της πληροφοριακής αναζήτησης. Μέσα από έρευνα που έκανε ο Spink θέλησε να προσδιορίσει την αλληλεπίδραση της πληροφοριακής αναζήτησης. Κύριος στόχος να θέσει σε τάξη τις κρίσεις των χρηστών, τις στρατηγικές αναζήτησης και τα προβλήματα ανατροφοδότησης που υπάρχουν κατά την διάρκεια της έρευνας (Wilson, 1999).

Εικόνα 13: Spink: Search Process Model

(Πηγή: Knight and Spink, 2008)

Ο Spink αναφέρει για το μοντέλο του ότι κάθε στρατηγική αναζήτησης περιλαμβάνει ένα με δυο κύκλους έρευνας. Κάθε κύκλος του χωρίζεται σε ένα ή και περισσότερα διαδραστικά περιστατικά ανάδρασης. Μια ενέργεια μπορεί να παρουσιαστεί ως μια κίνηση στο πλαίσιο της στρατηγικής της έρευνας. Κάθε μια κίνηση είναι αποτέλεσμα μιας εισαγωγής ή ενός ερωτήματος του χρήστη που απαιτεί μια απάντηση από το σύστημα (Wilson,1999).

Μελετώντας την βιβλιογραφία σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία και την συμπεριφορά των χρηστών, μπορούμε να διακρίνουμε ότι είναι απαραίτητη η γνώση του χειρισμού νέας τεχνολογίας, ώστε να είναι ικανοί να πραγματοποιήσουν μια ικανοποιητική έρευνα. Επομένως, συμπεραίνουμε ότι οι γνώσεις της τεχνολογίας της πληροφόρησης είναι αλληλένδετες με την πληροφοριακή παιδεία. Τα άτομα αυτά που έχουν να κάνουν με την πληροφοριακή παιδεία αναπτύσσουν τεχνολογικές επιδεξιότητες, το οποίο θεωρείται δεδομένο στην εποχή που ζούμε.

Στις μέρες μας το διαδίκτυο, το οποίο αποτελεί το πιο σύγχρονο μέσο πληροφόρησης, θεωρείται ως μια πηγή συγκέντρωσης πληροφοριών, στην οποία οι πληροφορίες συνεχώς οργανώνονται. Οι χρήστες προκειμένου να εντοπίσουν πληροφορίες συχνά καταφεύγουν στη μέθοδο του τύπου *browsing*. Κατά τον Chang (παρατίθεται σε Fisher, 2006) ο όρος αναφέρεται στην αναζήτηση υλικού μέσα από πλήθος πληροφοριακών πηγών με σκοπό να διευρύνει τις γνώσεις ή να ικανοποιήσει την περιέργεια του γύρω από ένα θέμα. Χαρακτηριστικό της περιήγησης αποτελεί το γεγονός ότι συχνά ο χρήστης είναι αντιμέτωπος με ένα μεγάλο όγκο πληροφόρησης και

πρέπει να προβεί σε κριτική αξιολόγηση υλικού. Αναγνωρίζει τέσσερις διαστάσεις, οι οποίες αναφέρονται στην διαδικασία του browsing:

- Επίπεδο δραστηριότητας σαρώματος
- Εξειδίκευση πληροφορίας που παρέχεται από την πηγή
- Ορισμός και εξειδίκευση του στόχου
- Εξειδίκευση του αποτελέσματος

Κεφάλαιο 3: Βιβλιογραφική επισκόπηση

Τα θέματα που προβληματίζουν τους ειδικούς κατά κύριο λόγο ασχολούνται με την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Τα θέματα αυτά διατυπώνονται και στην σχετική βιβλιογραφία που παρατίθεται. Αυτό που είναι εντονότερο προς διεξαγωγή έρευνας είναι ο τρόπος αναζήτησης πληροφοριών. Παρατηρείται μεγάλο ενδιαφέρον σχετικά με τον τρόπο που οι φοιτητές χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης προκειμένου να εντοπίσουν πληροφορίες.

Αρκετές έρευνες παρουσιάζουν ότι οι φοιτητές χρησιμοποιούν τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες κυρίως για χρήση του διαδικτύου. Σχετικά με τον Martin (2008) ο οποίος πραγματοποίησε μια σχετική έρευνα σε φοιτητές του Πανεπιστημίου της Φλόριντας, το 90% των φοιτητών απάντησε ότι χρησιμοποιεί το διαδίκτυο σαν πρώτο σημείο εντοπισμού πληροφοριών. Στη συνέχεια το ίδιο εντοπίζεται και σε άλλες έρευνες οι οποίες κάνουν σημείο αναφοράς τον πρωταρχικό ρόλο που παίζει το διαδίκτυο στον εντοπισμό πληροφοριών. Συγκεκριμένα προτιμούν μηχανές αναζήτησης όπως αυτή της Google, online εγκυκλοπαίδειες και ηλεκτρονικά περιοδικά διότι είναι πιο άμεσα και πιο εύκολα (Prabha, 2007).

Η χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικά αποτελέσματα. Μεγάλος αριθμός απάντησε σε αυτή την έρευνα ότι οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης δεν είναι δύσκολες (Martin, 2008). Παράλληλα υψηλά εντοπίζονται και τα ποσοστά επισκεψιμότητας της βιβλιοθήκης.

Σύμφωνα με την Tella (2009) παρουσιάζεται και ένα ποσοστό που δείχνει να μην χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Παράλληλα εντοπίζεται έλλειψη γνώσης και ενημέρωσης. Ενώ υπάρχουν μεγάλα ποσοστά επισκεψιμότητας στην βιβλιοθήκη, δείχνουν να προτιμούν το διαδίκτυο (Martin, 2008).

Συμφωνά με τους Steinoorona και Susol (2007) παρατηρείται ότι κατά την διάρκεια της αναζήτησης δεν ακολουθείται κάποια συγκεκριμένη στρατηγική, αλλά εντοπίζεται ότι ψάχνουν σε διάφορες βάσεις δεδομένων. Παράλληλα η Tella (2009) αναφέρει ότι οι χρήστες χρειάζονται υποστήριξη πληροφορικής παιδείας από την βιβλιοθήκη ή από το πρόγραμμα σπουδών τους.

Σύμφωνα με τις παραπάνω έρευνες που παρουσιάστηκαν εντοπίζεται ότι όλες αυτές οι έρευνες εστιάζουν στον τρόπο και στο μέσο αναζήτησης και στον αριθμό και το περιεχόμενο των αποτελεσμάτων. Οι φοιτητές αναφέρουν ότι επιλέγουν πηγές οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν άμεσα και έχουν σαφή διάταξη του θέματος (Martin, 2008).

Κεφάλαιο 4: Προγενέστερη ερευνητική διαδικασία

4.1 Ιστορική αναδρομή στις έρευνες χρηστών

Το Συνέδριο Επιστημονικής Πληροφόρησης κάνει παρουσίαση το 1948 τα αποτελέσματα από τις πρώτες δύο έρευνες που πραγματοποιούνται (Σιάτρη, 1997). Αυτές οι έρευνες έχουν να κάνουν περισσότερο με την διάδοση της πληροφορίας και την χρήση της. Επιπλέον σχετίζεται με το τι μας οδήγησε στην επιλογή αυτής της πληροφορίας, για ποιο σκοπό και με ποιο τρόπο θα την αξιοποιήσουμε.

Σύμφωνα με την βιβλιογραφία μας, οι πρώτες έρευνες στον χώρο μας διαμοιράστηκαν σε τομείς θετικών και εφαρμοσμένων επιστημών. Αυτό συνέβη για τον λόγο της αναπτυγμένης εκδοτικής δραστηριότητας. Στις αρχές της δεκαετίας του 60' αρχίζει να παρατηρείται μεγάλη αύξηση των ερευνών. Πιο συγκεκριμένα η Αμερικανική Έκδοση Ψυχολογίας το 1963 με έρευνες σε ψυχολόγους αρχίζει να εισαγάγει νέα θεωρητικά πλαίσια και αρχές της ψυχολογίας που αργότερα θα υιοθετηθούν από τους βιβλιοθηκονόμους. Μέσα σε αυτή την δεκαετία σημαντικό θεωρείται ότι ιδρύεται το Κέντρο Μελετών για την Έρευνα Χρηστών στο πανεπιστήμιο του Sheffield.

Κατά την δεκαετία του 70' εμφανίζονται οι έρευνες που σχετίζονται με συστήματα πληροφόρησης και εστιάζουν στην λειτουργικότητα και την αποτελεσματικότητα. Στην συνέχεια την δεκαετία του 80' αρχίζει να λαμβάνει χώρα η εισαγωγή της μεθοδολογίας των κοινωνικών ερευνών στις έρευνες χρηστών. Μέσα από αυτές τις έρευνες αρχίζουν να χρησιμοποιούνται οι ποιοτικές μέθοδοι. Η χρήση της τεχνολογίας αρχίζει να αυξάνεται, με αποτέλεσμα πλέον οι έρευνες να μελετούν τις ανάγκες των χρηστών, σχετικά με την χρήση κάποιου λογισμικού (Σιάτρη, 1997).

Σύμφωνα με την ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας την δεκαετία του 90' οι έρευνες αρχίζουν να διαφοροποιούνται με τις νέες συνθήκες πληροφόρησης. Μετά από αυτό το σημείο, οι μελέτες επικεντρώνονται στη συμπεριφορά και τις ανάγκες των χρηστών σχετικά με το ηλεκτρονικό καθεστώς το οποίο υιοθετείται από την βιβλιοθήκη. Η στάση του χρήστη έχει καθοριστικό ρόλο στο στάδιο αυτό.

Στις μέρες μας οι βιβλιοθήκες έχουν σαν αντικείμενο έρευνας τις συνθήκες πληροφόρησης. Συγκεκριμένα οι έρευνες τους σχετίζονται με τα στοιχεία που αφορούν την παρεχόμενη πληροφορία, τον χρήστη και την συμπεριφορά του. Τα στοιχεία αυτά είναι: οι προτιμήσεις και οι ανάγκες των χρηστών, οι μέθοδοι που κάνουν αναζητήσεις, η χρησιμότητα της πληροφορίας και οι εξωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αλληλεπίδραση του χρήστη (Tenopir, 2003).

4.2 Έρευνες χρηστών στην Ελλάδα

Στο 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών παρουσιάστηκε μια έρευνα η οποία διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο μέσα από τον οποίο διαμόρφωσε την στάση των φοιτητών απέναντι στους Η/Υ (Παντούλη & Νιζαρλίδου, 2002). Η έρευνα αυτή σχετιζόταν με στοιχεία του χρήστη που είχαν να κάνουν με κοινωνικούς παράγοντες. Σε αυτή την έρευνα παρατηρούνταν μεγάλες διαφορές στο επίπεδο χρήσης Η/Υ ανάμεσα στα δύο φύλλα αλλά και ανάμεσα στο μορφωτικό τους επίπεδο.

Στο 12^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών έγινε παρουσίαση μιας έρευνας η οποία έλαβε χώρα το 2001-2002 στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία. Η έρευνα αυτή παρουσίασε ένα πρόγραμμα Η/Υ το οποίο περιείχε μια φόρμα την οποία συμπλήρωνε ο χρήστης με ερωτήσεις ακαδημαϊκής ιδιότητας, έτος σπουδών και φύλλο με αποτέλεσμα να συλλέγονται κάποια στοιχεία που καταγράφονταν αυτόματα μέσω των αρχείων καταγραφής αναζήτησης (Μάλλιαρη, 2003).

Παράλληλα την περίοδο 2001-2003 πραγματοποιήθηκε μια νέα έρευνα. Ο στόχος αυτής της έρευνας ήταν να εξετάσει κατά πόσο η ακαδημαϊκή βαθμίδα και το τμήμα σπουδών επηρεάζεται από τους τρόπους αναζήτησης. Η μέθοδος συλλογής δεδομένων ήταν η περίπτωση των on line ερωτηματολογίων. Μέσα από την έρευνα αυτή το συμπέρασμα το οποίο προέκυψε ήταν ότι συνδέονταν άμεσα με την εμπειρία των χρηστών και την οικειότητα τους με τον OPAC. Ήταν φανερό ότι οι χρήστες δεν έκαναν χρήση όλων των δυνατοτήτων που παρείχε ο κατάλογος. Τέλος τα περισσότερα λάθη που εμφανίστηκαν ήταν στο πεδίο του ISBN και στις λέξεις κλειδιά (Maliari & Manesi, 2007).

Μια άλλη έρευνα η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια διδακτορικής διατριβής που έγινε πάνω σε μεταπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος Αρχαιονομίας και Βιβλιοθηκονομίας συμπεραίνει ότι η συμπεριφορά των χρηστών ερευνάται με το μοντέλο Technology Acceptance Model. Το μοντέλο αυτό είναι διαδεδομένο το οποίο επεξηγεί την χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών με την βοήθεια εξωτερικών μεταβλητών οι οποίες σχετίζονται: με την χρήση των διαδικτυακών εφαρμογών, την συσχέτιση με το σύστημα και την ποιότητα των παρεχόμενων πληροφοριών (Ζαρβάλα, 2006).

Στην κεντρική βιβλιοθήκη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου πραγματοποίησαν έρευνα με την μορφή ερωτηματολογίου για να αξιολογήσουν τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να γίνουν πιο σαφείς οι ανάγκες των χρηστών. Ο διαχωρισμός του δείγματος γινόταν ανάλογα με την ακαδημαϊκή ιδιότητα του κάθε φοιτητή. Τα αποτελέσματα ήταν αρκετά ικανοποιητικά, διότι οι χρήστες μέσα από τις επιλογές τους έδειξαν ότι χρησιμοποιούν αρκετά τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Μεγάλο ποσοστό της

τάξεως των 60% έδειξε ότι είναι απαραίτητη η ύπαρξη ειδικών σεμιναρίων στην βιβλιοθήκη. Αντίθετα μεγάλο ήταν και το ποσοστό των 78% που προτιμούσαν να αναζητούν πληροφορίες από το διαδίκτυο και όχι από την βιβλιοθήκη. Τέλος το μεγαλύτερο ποσοστό 98% θεωρούσε σημαντικό να κάνει αναζητήσεις με λέξεις-κλειδιά σε ηλεκτρονικά περιοδικά (Κόκκινος, Παπαδάτου & Σισαμάκη, 2008).

Το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 η κεντρική βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης πραγματοποίησε έρευνα χρηστών με ένα μεγάλο δείγμα των 1000 ατόμων που αντιπροσώπευε μόλις το 19% του συνολικού αριθμού των φοιτητών. Σε αυτή την έρευνα έγινε μια προσπάθεια να καταγραφεί κατά πόσο οι χρήστες γνωρίζουν και χρησιμοποιούν τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Η συλλογή των δεδομένων έγινε με την μορφή ερωτηματολογίου. Μέσα από τα αποτελέσματα, οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης δεν φαίνονταν να χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό από τους φοιτητές, με πολλούς από αυτούς να μην γνωρίζουν για την ύπαρξη τους. Το ποσοστό 41% απάντησε ότι δεν γνωρίζει την υπηρεσία του Ιδρυματικού Καταθετηρίου. Επιπλέον το 70% απάντησε ότι δεν χρησιμοποιεί την υπηρεσία του Blackboard. Αυτό που έδειξε έντονα αυτή η έρευνα ήταν ότι οι χρήστες προτιμούσαν περισσότερο το διαδίκτυο και τις ελεύθερες πηγές, παρά τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (Μάλλιαρη, 2008)

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε και πάλι στα πλαίσια του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης φαίνεται ότι χρησιμοποιούσαν πολύ συχνά τον αυτοματοποιημένο κατάλογο σαν εργαλείο εντοπισμού, παρά σαν πηγή πληροφοριών. Αυτό που εντοπίστηκε σε αυτή την έρευνα ήταν ότι οι φοιτητές χρησιμοποιούσαν περισσότερο για αναζήτηση το πεδίο του συγγραφέα ή του τίτλου παρά τους τελεστές Boolean (Malliaris, Cacouris & Kapsalis, 2010).

Το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας πραγματοποιήθηκε έρευνα στην συμπεριφορά των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε σχέση με τη χρήση τους στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Η έρευνα αυτή ήταν συνέχεια μιας άλλης μελέτης που πραγματοποιήθηκε σε μεταπτυχιακούς φοιτητές του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με σκοπό να διαπιστώσουν αν προκύπτουν διαφορές στο πρόγραμμα σπουδών. Σε αυτή την περίπτωση με την μορφή ερωτηματολογίου εξετάστηκε το αν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στην συμπεριφορά και στους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών. Οι ερωτήσεις που έθεσαν στους χρήστες, εκτός από δημογραφικές, έχουν να κάνουν με την γνώση ξένων γλωσσών, αν έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού της βιβλιοθήκης, εμπειρία που διαθέτουν στη χρήση των ηλεκτρονικών πηγών. Μέσα από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε ότι το 90% είχε άριστη γνώση στις ξένες γλώσσες. Παράλληλα το 40% απάντησε ότι είχε παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού. Επίσης οι φοιτητές θεωρούσαν τους εαυτούς τους εξοικειωμένους με τους Η/Υ με ικανοποιητικό ποσοστό μόλις το 80%, με το 38% να

μην έχει ζητήσει βοήθεια από βιβλιοθηκονόμους. Η συχνότερη τεχνική αναζήτησης ήταν οι λέξεις-κλειδιά με ποσοστό 63% (Malliari, Korobili & Zarpounidou, 2011).

4.3 Έρευνες χρηστών παγκοσμίως

Σύμφωνα με την Whitmire (2001) από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σε διάφορα πανεπιστήμια στις Η.Π.Α. σε ένα μεγάλο δείγμα των 1000 ατόμων παρατήρησε τις διαφορές στην συμπεριφορά τους κατά την διάρκεια των σπουδών τους και υπογράμμισε ότι ανάλογα με το έτος σπουδών που βρίσκονταν ο κάθε φοιτητής, οι ανάγκες του άλλαζαν, αλλά παρόλα αυτά προτιμούσε να κάνει έρευνα με τον παραδοσιακό τρόπο.

Πραγματοποιήθηκε έρευνα σε επτά περιπτώσεις πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών της Κίνας για χρήση των ηλεκτρονικών πηγών (Zhang & Pinghao, 2010), στην οποία γίνεται λόγος επίσης για το ότι οι ανάγκες του χρήστη για πληροφορία αλλάζουν ανάλογα με την θέση που κατέχουν στην εκπαιδευτική κοινότητα.

Σε έρευνα που είχε πραγματοποιηθεί σχετικά με τη χρήση ψηφιακών βιβλιοθηκών σε φοιτητές του Πανεπιστημίου της Άγκυρας, εντοπίστηκε ότι δεν ήταν ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με αυτήν την υπηρεσία επειδή δεν γνώριζαν και δεν συνήθιζαν να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο. Παράλληλα το χαμηλό επίπεδο της γνώσης ξένων γλωσσών των φοιτητών και η έλλειψη πληροφόρησης για τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίον οι φοιτητές δεν τις χρησιμοποιούσαν συστηματικά. Με ποσοστό της τάξεως του 27% να δήλωσε ότι η γλώσσα αποτελούσε εμπόδιο στην χρήση των ψηφιακών βιβλιοθηκών, αντίθετα το 55% δήλωσε δεν είχε λάβει την απαραίτητη πληροφόρηση (Turan & Bayram, 2013).

Σύμφωνα με μελέτη των Van Deurseun και Van Dijk (2009) φαίνεται να διαχωρίζονται τα προβλήματα που έχουν οι χρήστες σχετικά με τα είδη των ψηφιακών δεξιοτήτων. Διερευνά την εμπειρία στην χρήση του διαδικτύου ανάλογα με την συχνότητα που εμφανίζονται και αν μπορούν να σχετίζονται με χαρακτηριστικά που διαθέτουν οι χρήστες, δηλαδή φύλλο, ηλικία, εμπειρία κ.α.. Σημειώνεται ότι ενώ το ηλεκτρονικό περιβάλλον θεωρείται εύχρηστο και εύκολο στην πλοήγηση για τους σχεδιαστές τους, αντίθετα οι χρήστες αποπροσανατολίζονται.

Στην μελέτη Internet Use in Instaeli Uneversities: a case study που πραγματοποιήθηκε σε πέντε πανεπιστήμια, το ακαδημαϊκό έτος 2005-2006 μια από τις μελέτες που έγιναν ήταν η συχνότητα χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Οι ερωτηθέντες παραδέχθηκαν με ποσοστό 95% ότι γνώριζαν τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Ωστόσο το 58.5% χρησιμοποιούσαν άμεσα αυτές τις υπηρεσίες. Το σημαντικότερο συμπέρασμα είναι ότι οι

χρήστες προτιμούσαν τις ελεύθερες μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου. Αυτό φάνηκε άμεσα από το ποσοστό που συγκεντρώθηκε με μόλις 80%. Αντίθετα μόνο το 13% απάντησε ότι χρησιμοποιούσε ηλεκτρονικά βιβλία (Beno, 2009).

Μια ακόμα έρευνα που πραγματοποιήθηκε σε δυο πανεπιστήμια σε Κίνα και Η.Π.Α. πάνω σε προπτυχιακούς φοιτητές και αφορούσε την αλληλεπίδραση χρηστών με τις πηγές πληροφόρησης της βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τα είδη των καθηκόντων τους. Στις αναζητήσεις ορισμών οι φοιτητές έδειξαν συγκεκριμένες προτιμήσεις σε εγκυκλοπαίδειες ελεύθερης πρόσβασης όπως η Wikipedia, ενώ παράλληλα έδωσαν μικρή έμφαση σε πιο αξιόπιστες εγκυκλοπαίδειες όπως η Britannica. Το ίδιο συνέβη και με τα λεξικά που προτιμούσαν on-line εκδόσεις με ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο (He, Wu, Yue, Fu, & Thien Vo, 2012).

Η Rojeski (2012) σε έρευνα που αφορούσε την χρήση των ηλεκτρονικών βιβλίων, αξιολόγησε τα αποτελέσματα από φοιτητές στην βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου Dickinson. Σχετικά με την έρευνα που πραγματοποιήθηκε, το 66,6% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι είχε χρησιμοποιήσει πληροφορίες για τις ανάγκες των μαθημάτων που ήταν διαθέσιμα σε ηλεκτρονική μορφή. Τέλος το 11% υποστηρίζει ότι δεν κάνει χρήση των e-book.

Τέλος, στην βιβλιοθήκη του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου την Σιγκαπούρης έχει πραγματοποιηθεί μελέτη για την χρήση των ηλεκτρονικών περιοδικών. Οι φοιτητές δήλωσαν ότι διαθέτουν εμπειρία σε ποσοστό 77% πάνω από 5 έτη στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών. Η πλειοψηφία απάντησε ότι είχε χρησιμοποιήσει τουλάχιστον μια φορά ηλεκτρονικά περιοδικά, αν και επισήμαιναν ότι έχουν μεγαλύτερη εμπειρία στην χρήση περιοδικών σε έντυπη μορφή. Σχετικά με ερώτηση ποιο είδος περιοδικών προτιμούσαν η πλειοψηφία απάντησε ότι προτιμούσε την ηλεκτρονική μορφή (Liew, Foo, Chennupati, 2009).

Κεφάλαιο 5: Αποτελέσματα έρευνας

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την έρευνα. Πρόκειται για τέσσερις ομάδες διαχωρισμένες όπως ακριβώς εμφανίζονται και στο ερωτηματολόγιο. Οι ομάδες που χωρίζονται είναι:

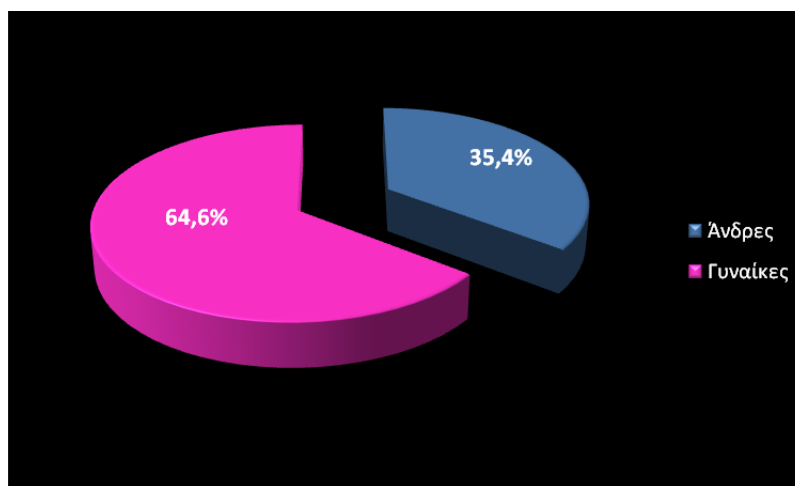
- προσωπικά στοιχεία
- χρήση Η/Υ και ρόλος της βιβλιοθήκης
- χρήση και αξιολόγηση πηγών
- πληροφοριακός γραμματισμός

Συνολικά οι φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα αυτή ήταν 226 και η επιλογή του δείγματος έγινε με τυχαία επιλογή.

5.1 Προσωπικά στοιχεία

1. Φύλο

Οι φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης που συμμετείχαν στην έρευνα αυτή ήταν 226 εκ των οποίων οι 80 ήταν άνδρες και 146 ήταν γυναίκες. Συνοπτικά τα ποσοστά συμμετοχής όπως μπορούμε να διακρίνουμε και παρακάτω ήταν 34,5% άνδρες και 64,6% γυναίκες. Συμπερασματικά το ποσοστό των γυναικών ήταν αρκετά μεγαλύτερο από αυτό των ανδρών.

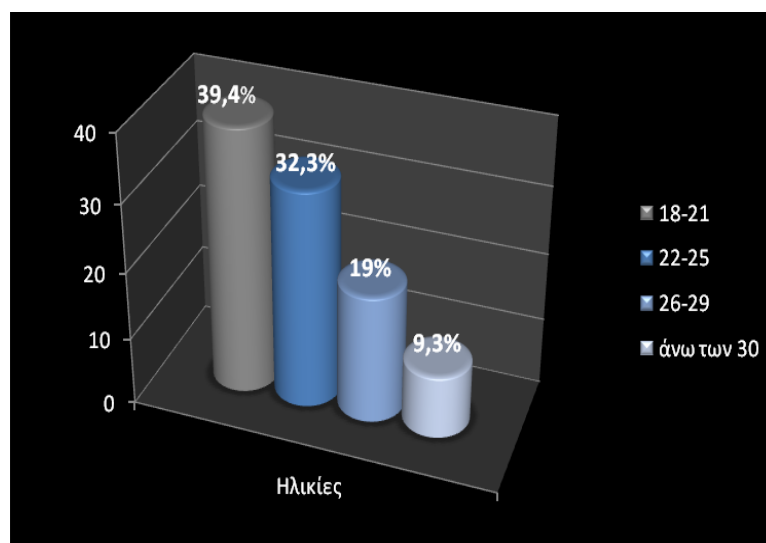

Διάγραμμα 1: Φύλο συμμετεχόντων

2. Ηλικια

Στο παρακάτω σχήμα παρουσιάζεται το ηλικιακό φάσμα των φοιτητών που συμμετείχαν στην συγκεκριμένη έρευνα. Οι φοιτητές που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο και ήταν από 18-21 ετών ήταν 89 άτομα. Αυτοί που ήταν από 22-25 ετών ήταν 73 άτομα. Οι φοιτητες που ήταν από 26-29 ετών ήταν 43 άτομα και αυτοί που ήταν άνω των 30 ετών ήταν 21 άτομα. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά οι φοιτητές που ήταν από 18-21 ετών ήταν 39,4%. Οι φοιτητές που ήταν από 22-25 ετών ήταν 32,3%. Αυτοί που ήταν 26-29 ετών είναι 19% και οι φοιτητές που είναι άνω των 30

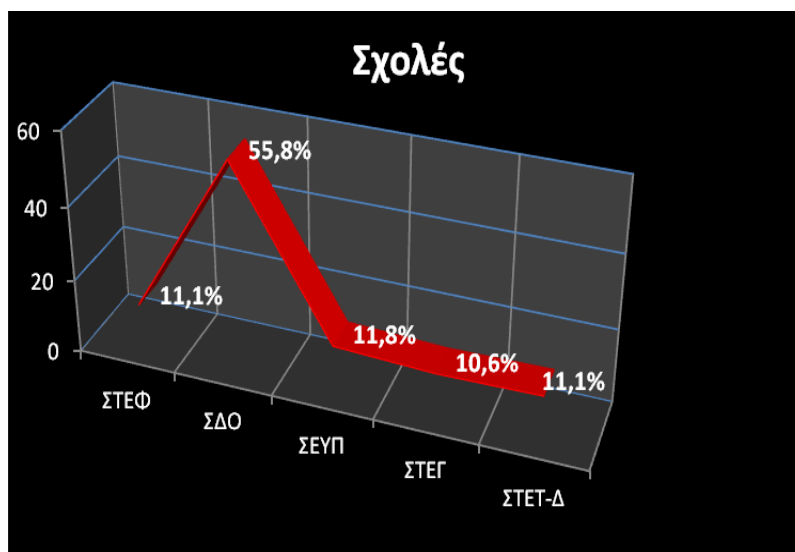
ετών είναι 9,3%. Συμπερασματικά οι φοιτητές που ήταν από 18-21 ετών είναι το μεγαλύτερο ποσοστό (89) 39,4% που έλαβε μέρος στην έρευνα αυτή.

Διάγραμμα 2: Ηλικιακό φάσμα

3. Σχολές

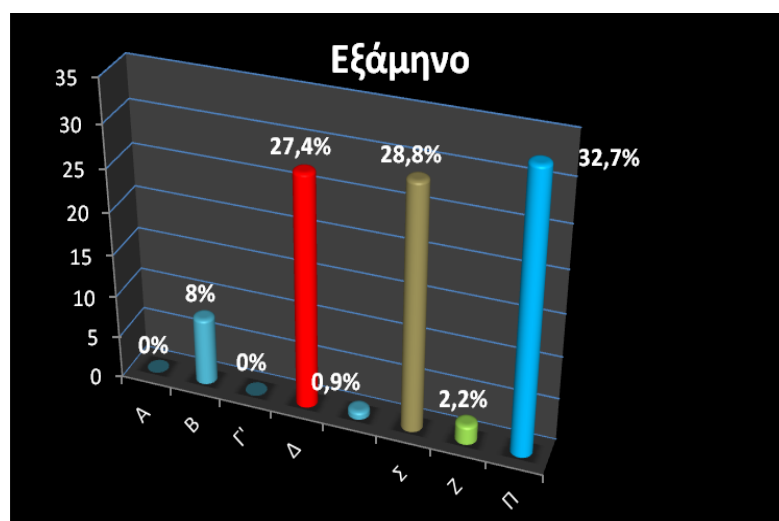
Στο παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι σχολές που φοιτούν οι φοιτητές που έλαβαν μέρος στην έρευνα. Οι φοιτητές της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών (ΣΤΕΦ) ήταν 25 άτομα. Οι φοιτητές της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (ΣΔΟ) ήταν 126 άτομα. Στην συνέχεια οι φοιτητές της Σχολής Επαγγελματίων Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΠ) ήταν 26 άτομα. Επιπλέον οι φοιτητές της Σχολής Τεχνολόγων Γεωπόνων ήταν 24 άτομα και οι φοιτητές της Σχολής Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής (ΣΤΕΤ-Δ) είναι 25 άτομα. Συνοπτικά σε ποσοστά τα αποτελέσματα συμμετοχής είναι: η ΣΤΕΦ 11,1% , η ΣΔΟ 55,8%, η ΣΕΥΠ 11,8%, η ΣΤΕΓ 10,6 και η ΣΤΕΤ-Δ 11,1%. Συμπερασματικά οι περισσότεροι φοιτητές που πήραν μέρος στην έρευνα αυτή ήταν από την ΣΔΟ με ποσοστό (126) 55,8%.

Διάγραμμα 3: Σχολές συμμετεχόντων

4. Εξάμηνο

Στο παρακάτω πίνακα εμφανίζεται το εξάμηνο που ήταν οι φοιτητές που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Στο Α' και Γ' εξάμηνο δεν είχαμε φοιτητές που να συμμετείχαν στην έρευνα. Στο Β' εξάμηνο 18 άτομα που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο αυτό. Από το Δ' εξάμηνο συμμετείχαν 62 φοιτητές. Στο Ε' εξάμηνο ήταν 2 άτομα. Από το ΣΤ' εξάμηνο ήταν 65 άτομα. Επιπλέον από το Ζ' εξάμηνο συμμετείχαν 5 άτομα και πτυχίο ήταν 74 φοιτητές. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά στο Β' εξάμηνο οι φοιτητές ήταν 8%. Στο Δ' εξάμηνο οι φοιτητές που συμμετείχαν ήταν 27,4%. Στο Ε' εξάμηνο ήταν 0,9% τα άτομα. Επιπλέον οι φοιτητές του ΣΤ' ήταν 28,8%. Στην συνέχεια οι φοιτητές του Ζ' εξαμήνου ήταν 2,2% και οι φοιτητές επί πτυχίου ήταν 32,7%. Συμπερασματικά οι φοιτητές που συμμετείχαν με το μεγαλύτερο ποσοστό ήταν οι επί πτυχίο με (74) 32,7%.

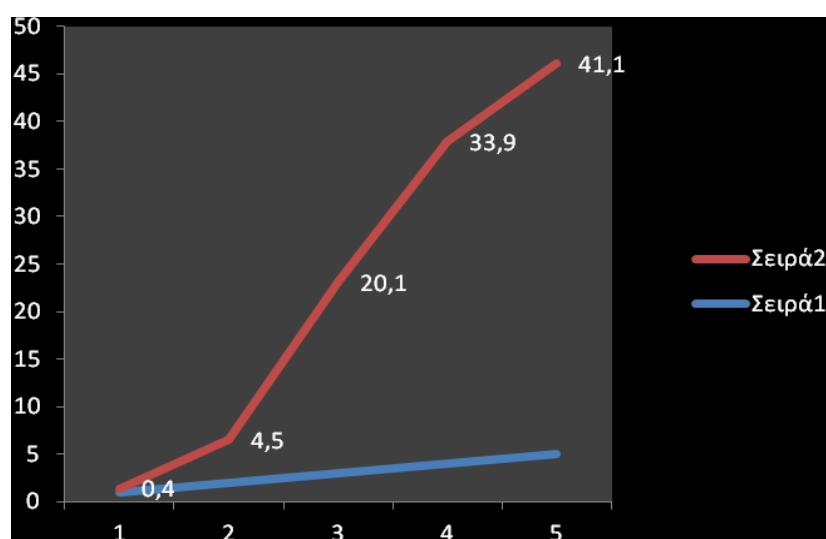

Διάγραμμα 4: Εξάμηνο φοιτητών

5.2 Χρήση Η/Υ και ρόλος της βιβλιοθήκης

5. Παρακαλώ προσδιορίστε το επίπεδο εμπειρίας σας σχετικά με την χρήση Η/Υ;

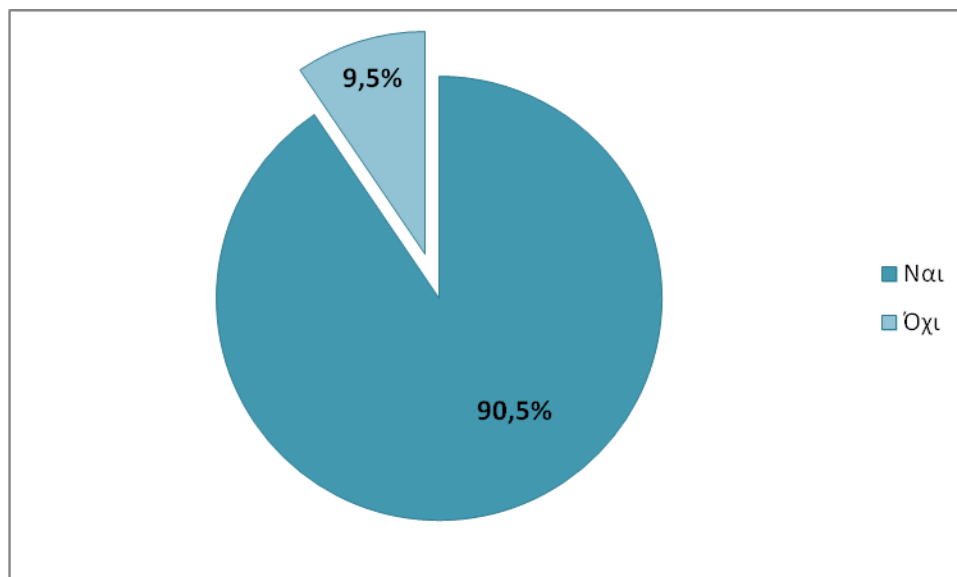
Στην συγκεκριμένη ερώτηση οι φοιτητές ερωτήθηκαν για το επίπεδο εμπειρίας που διαθέτουν σχετικά με την χρήση των Η/Υ. Οι φοιτητές βαθμολόγησαν τον εαυτό τους από το 1 έως το 5 σχετικά με την εμπειρία που διαθέτουν. Με 1 βαθμολόγησε μόνο ένας φοιτητής. Με 2 βαθμολόγησαν 10 φοιτητές. Με 3 βαθμολόγησαν 45 άτομα. Επιπλέον με 4 βαθμολόγησαν 76 φοιτητές και με 5 βαθμολόγησαν 92 άτομα. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστό με 1 βαθμολόγησε το 0,4%, με 2 βαθμολόγησε το 4,5%, με 3 βαθμολόγησε το 20,1%, με 4 βαθμολόγησε το 33,9% και τέλος με 5 βαθμολόγησε το 41,1%. Συμπερασματικά οι φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης θεωρούν ότι έχουν ένα αρκετά καλό επίπεδο εμπειρίας με την χρήση των Η/Υ με ποσοστό (92) 41,1%.

Διάγραμμα 5: Επίπεδο εμπειρίας σχετικά με τους Η/Υ

6. Υπάρχει στο πρόγραμμα σπουδών σας κάποιο μάθημα που να αναφέρεται στην χρήση Η/Υ και του διαδικτύου;

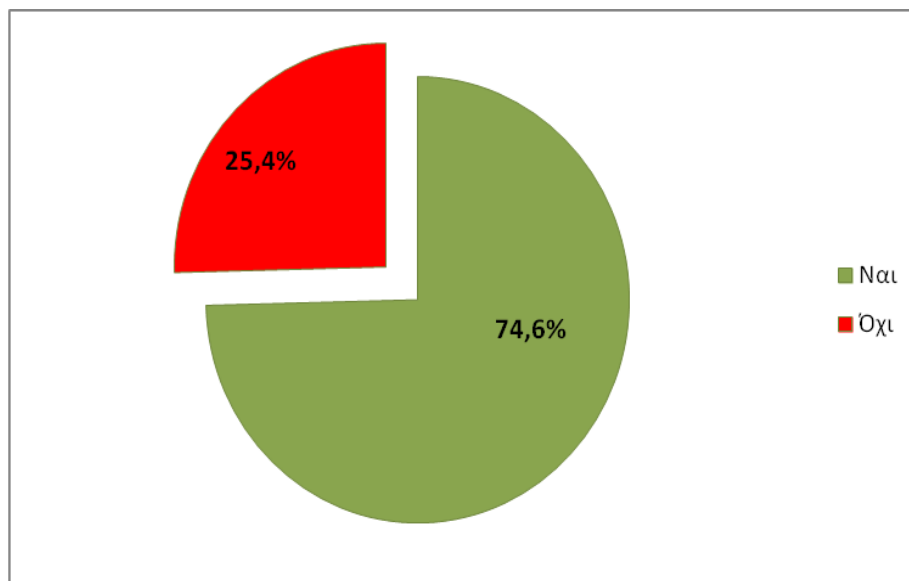
Οι φοιτητές που απάντησαν ότι έχουν κάποιο μάθημα που να σχετίζεται με την χρήση των Η/Υ και το διαδίκτυο 200 ενώ αντίθετα αυτοί που απάντησαν ότι δεν έχουν κάποιο μάθημα ήταν 21 άτομα. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά αυτοί που απάντησαν ναι ήταν 90,5% και αυτοί που απάντησαν όχι ήταν 9,5%. Συμπερασματικά οι περισσότεροι φοιτητές απάντησαν ότι έχουν κάποιο σχετικά μάθημα που να σχετίζεται με την χρήση των Η/Υ και το διαδίκτυο με ποσοστό (200) 90,5%.

Διάγραμμα 6: Μάθημα που να αναφέρεται στην χρήση Η/Υ

7. Διδαχτήκατε κατά την διάρκεια της φοίτησής σας κάποιο μάθημα που να σχετίζεται με τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο;

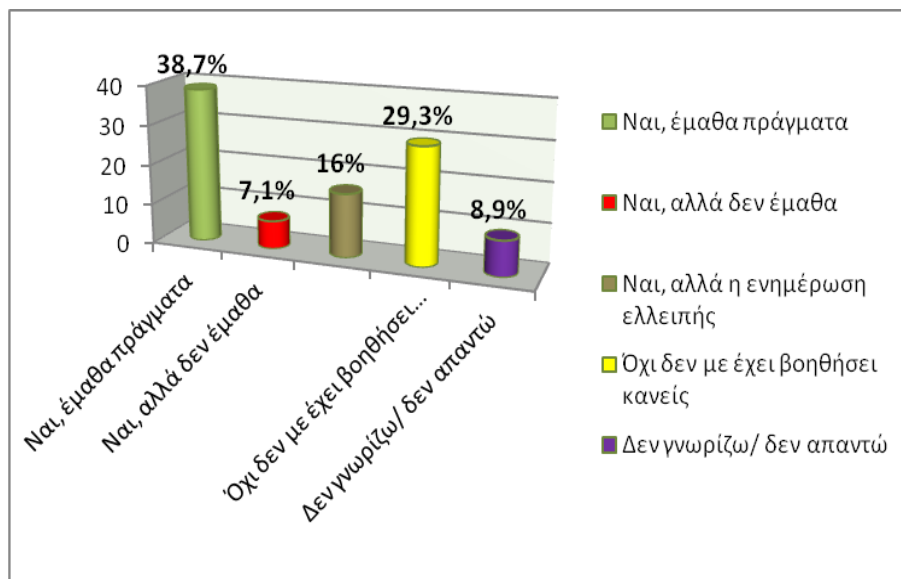
Στο παρακάτω σχήμα οι φοιτητές που απάντησαν ότι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σχετικό μάθημα ήταν 167 ενώ αντίθετα τα άτομα που απάντησαν ότι δεν έχουν διδαχτεί κάποιο σχετικό μάθημα ήταν 57. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά αυτοί που απάντησαν ότι έχουν παρακολουθήσει κάποιο σχετικό μάθημα ήταν 74,6% ενώ αυτοί που απάντησαν ότι δεν έχουν παρακολουθήσει κάποιο σχετικό μάθημα ήταν 25,4%. Συμπερασματικά, είναι περισσότεροι οι φοιτητές που έχουν παρακολουθήσει κάποιο μάθημα που να σχετίζεται με τους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο με ποσοστό (167) 74,6%.

Διάγραμμα 7: Μάθημα που σχετίζεται με τους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών

8. Έχετε βοηθηθεί κατά την διάρκεια μιας επίσκεψη σε βιβλιοθήκη, ώστε να μάθετε εναλλακτικούς τρόπους αναζήτησης για το θέμα που σας ενδιαφέρει;

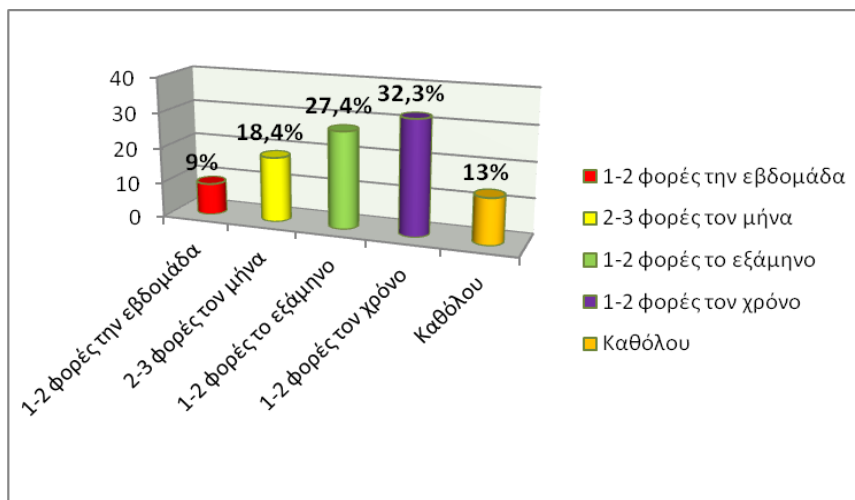
Στο παρακάτω σχήμα οι φοιτητές που απάντησαν ναι, έμαθα πράγματα που δεν γνώριζαν ήταν 87. Στην συνέχεια τα άτομα που απάντησαν ναι, αλλά δεν έμαθαν κάτι που δεν γνώριζαν ήταν 41. Παράλληλα αυτοί που απάντησαν ναι, αλλά θεωρώ ότι η ενημέρωση ήταν ελλιπής ήταν 36. Επιπλέον οι φοιτητές που απάντησαν όχι δεν με έχει βοηθήσει ποτέ κάποιος στις αναζητήσεις μου ήταν 66 ενώ οι φοιτητές που απάντησαν δεν γνωρίζω/ δεν απαντώ ήταν 20. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά οι φοιτητές που απάντησαν «ναι, έμαθα πράγματα που δεν γνώριζα» ήταν 38,7%. Επιπλέον οι φοιτητές που απάντησαν «ναι, αλλά δεν έμαθα κάτι που δεν γνώριζα» ήταν 7,1%. Στην συνέχεια οι φοιτητές που απάντησαν «ναι, αλλά θεωρώ ότι η ενημέρωση ήταν ελλείψεις» είναι 16%. Ακόμα οι φοιτητές που απάντησαν «όχι δεν με έχει βοηθήσει ποτέ κάποιος στις αναζητήσεις μου» ήταν 29,3% ενώ οι φοιτητές που απάντησαν «δεν γνωρίζω/ δεν απαντώ» ήταν 8,9%. Συμπερασματικά το μεγαλύτερο ποσοστό (87) 38,7% απάντησε ότι κατά την διάρκεια κάποιας επίσκεψης τους στην βιβλιοθήκη τους έχει βοηθήσει κάποιος ώστε να μάθουν εναλλακτικούς τρόπους αναζήτησης ενώ αντίθετα ένα μεγάλο ποσοστό (66) 29,3% απάντησε ότι δεν τους έχει βοηθήσει κάποιος στις αναζητήσεις τους κατά την επίσκεψη τους στην βιβλιοθήκη.

Διάγραμμα 8: Αποτελέσματα επίσκεψη βιβλιοθήκης

9. Πόσο συχνά πηγαίνετε στην βιβλιοθήκη για να ζητήσετε τη βοήθεια κάποιου βιβλιοθηκονόμου ή να δανειστείτε υλικό για την εργασία σας;

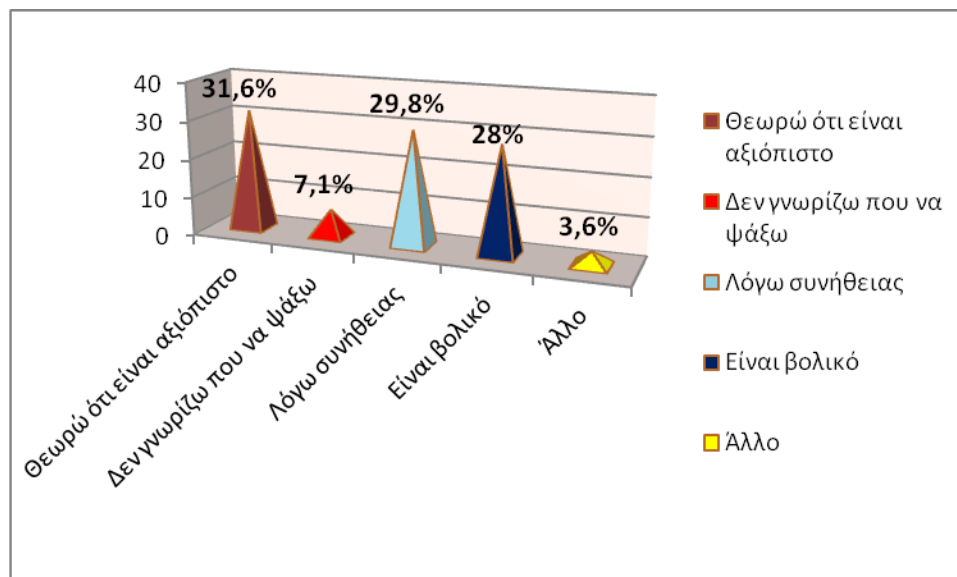
Όπως είναι εμφανές στο παρακάτω διάγραμμα οι φοιτητές απάντησαν ότι πηγαίνουν «1-2 φορές την εβδομάδα» 20 άτομα. Στην συνέχεια 41 φοιτητές απάντησαν ότι πηγαίνουν «2-3 φορές τον μήνα». Παράλληλα οι φοιτητές απάντησαν «1-2 φορές το εξάμηνο» 61 άτομα. Αυτοί που απάντησαν «1-2 φορές τον χρόνο» ήταν 72 άτομα ενώ οι φοιτητές που απάντησαν ότι «δεν πηγαίνουν καθόλου στην βιβλιοθήκη» ήταν 29 άτομα. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστό οι φοιτητές που απάντησαν ότι πηγαίνουν στην βιβλιοθήκη 1-2 φορές την εβδομάδα είναι 9%. Παράλληλα τα άτομα που απάντησαν ότι πηγαίνουν 2-3 φορές τον μήνα στην βιβλιοθήκη είναι 18,4%. Στην συνέχεια αυτοί που απάντησαν ότι πηγαίνουν 1-2 φορές το εξάμηνο είναι 27,4%. Ωστόσο οι φοιτητές που απάντησαν ότι πηγαίνουν στην βιβλιοθήκη 1-2 φορές τον χρόνο είναι 32,3% ενώ αντίθετα οι φοιτητές που απάντησαν ότι δεν πηγαίνουν καθόλου στην βιβλιοθήκη είναι 13%. Συμπερασματικά το μεγαλύτερο ποσοστό (72) 32,3% απάντησε ότι πηγαίνουν στην βιβλιοθήκη για να ζητήσουν τη βοήθεια κάποιου βιβλιοθηκονόμου ή να δανειστούν υλικό 1-2 φορές τον χρόνο.

Διάγραμμα 9: Αποτελέσματα βοήθεια βιβλιοθηκονόμου

10. Για ποιους λόγους επιλέγετε τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου όταν αναζητείτε πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα;

Όπως είναι εμφανές στον παρακάτω πίνακα οι φοιτητές που απάντησαν ότι «θεωρούν ότι αποτελούν έναν αξιόπιστο τρόπο αναζήτησης και βρίσκουν πάντα αυτό που θέλουν» είναι 71 άτομα. Παράλληλα αυτοί που απάντησαν ότι «δεν γνωρίζουν πού αλλού μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες» ήταν 16 άτομα. Στην συνέχεια οι φοιτητές που απάντησαν ότι «επιλέγουν αυτές τις μηχανές αναζήτησης λόγω συνήθειας» ήταν 67 άτομα. Παράλληλα τα άτομα που απάντησαν ότι «επιλέγουν αυτές τις μηχανές αναζήτησης επειδή είναι βολικές» ήταν 63 άτομα ενώ αυτοί που απάντησαν ότι «επιλέγουν για άλλους λόγους αυτές τις μηχανές αναζήτησης» ήταν 8 άτομα. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστό οι φοιτητές που απάντησαν ότι θεωρούν ότι αποτελούν έναν αξιόπιστο τρόπο αναζήτησης και βρίσκουν πάντα αυτό που θέλουν είναι 31,6%. Ωστόσο αυτοί που απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν πού αλλού μπορούν να αναζητήσουν πληροφορίες ήταν 7,1%. Παράλληλα οι φοιτητές που απάντησαν ότι επιλέγουν αυτές τις μηχανές αναζήτησης λόγω συνήθειας ήταν 29,8%. Στη συνέχεια τα άτομα που απάντησαν ότι επιλέγουν αυτές τις μηχανές αναζήτησης επειδή είναι βολικές ήταν 28% ενώ αντίθετα οι φοιτητές που απάντησαν ότι επιλέγουν για άλλους λόγους αυτές τις μηχανές αναζήτησης ήταν 3,6%. Συμπερασματικά μεγάλο ποσοστό (71) 31,6% των φοιτητών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης θεωρούν ότι οι μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου είναι αξιόπιστες και βρίσκουν πάντα αυτό που αναζητούν. Οι φοιτητές αναζητούν σε αυτές τις βάσεις διότι δεν έχουν μάθει πού αλλού μπορούν να εντοπίσουν το υλικό που θέλουν, αυτές οι βάσεις δεν είναι αξιόπιστες και οι φοιτητές μπορεί να καταγράψουν λανθασμένες πληροφορίες.

Διάγραμμα 10: Αποτελέσματα επιλογή μηχανών αναζήτησης

5.3 Χρήση και αξιολόγηση πηγών

11. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις παρακάτω πηγές πληροφοριών για να βρείτε το υλικό που αναζητείται;

Ο παρακάτω πίνακας συμπληρώθηκε από τους φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης, μπορείτε στον παρακάτω πίνακα να δείτε τις επιλογές τους. Με βάση τις επιλογές τους οι φοιτητές χρησιμοποιούν περισσότερο τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης με ποσοστό (89) 39,5% , τον παγκόσμιο ιστό με ποσοστό (149) 66,8% ενώ παράλληλα προτιμούν να ρωτήσουν κάποιον γνωστό ή φίλο τους (72) 32,1%. Αυτό που είναι εμφανές στον παρόν πίνακα οι φοιτητές δεν φαίνεται να χρησιμοποιούν και τόσο ή ακόμα και να μην γνωρίζουν τον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης (OPAC), τα ηλεκτρονικά περιοδικά, το έντυπο υλικό της βιβλιοθήκης και τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων.

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Ηλ. κατάλογος βιβλιοθήκης (OPAC)	(49) 21,8%	(86) 38,2%	(51) 22,7%	(24) 10,7%	(15) 6,7%
Ηλ. περιοδικά	(49)	(94)	(54)	(19)	(9)

	21,8%	41,8%	24%	8,4%	4%
Έντυπο υλικό βιβλιοθήκης	(30) 13,3%	(90) 40%	(60) 26,7%	(30) 13,3%	(15) 6,7%
Ηλ. βάσεις δεδομένων	(42) 18,8%	(70) 31,3%	(45) 20,1%	(44) 19,6%	(23) 10,3%
Παγκόσμιος ιστός	(1) 0,4%	(5) 2,2%	(28) 12,6%	(40) 17,9%	(149) 66,8%
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης	(20) 9%	(35) 15,7%	(46) 20,6%	(34) 15,2%	(88) 39,5%
Γνωστούς/φίλους	(16) 7,1%	(60) 26,8%	(41) 18,3%	(35) 15,6%	(72) 32,1%

Πίνακας 2: Αποτελέσματα επιλογής πηγών πληροφόρησης

12. Παρακαλώ σημειώστε πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν τα ακόλουθα για την αξιολόγηση μιας πηγής πληροφοριών;

Στον παρακάτω πίνακα οι φοιτητές βαθμολογούν από το 1 έως το 5 κατά πόσο θεωρούν σημαντικό τον ρόλο που διαδραματίζουν τα ακόλουθα για την αξιολόγηση μιας πηγής πληροφοριών. Αυτό που διαπιστώνουμε είναι ότι οι χρήστες θεωρούν σημαντικό την ύπαρξη διαφημίσεων διότι εμποδίζεται η χρήση των πληροφοριών. Επίσης σημαντικό θεωρείται η σαφήνεια και η οργάνωση του περιεχομένου των πληροφοριών διότι αυτό που εντοπίζουμε πρέπει να είναι συγκεκριμένο.

	1	2	3	4	5
Το όνομα του διακομιστή που ακολουθεί την ιστοσελίδα	(7) 3,1%	(18) 8%	(54) 24,1%	(98) 43,8%	(47) 21%
Η τοποθεσία του οργανισμού στην οποία ανήκει ο διακομιστής	(7) 3,1%	(37) 16,4%	(119) 52,9%	(48) 21,3%	(14) 6,2%

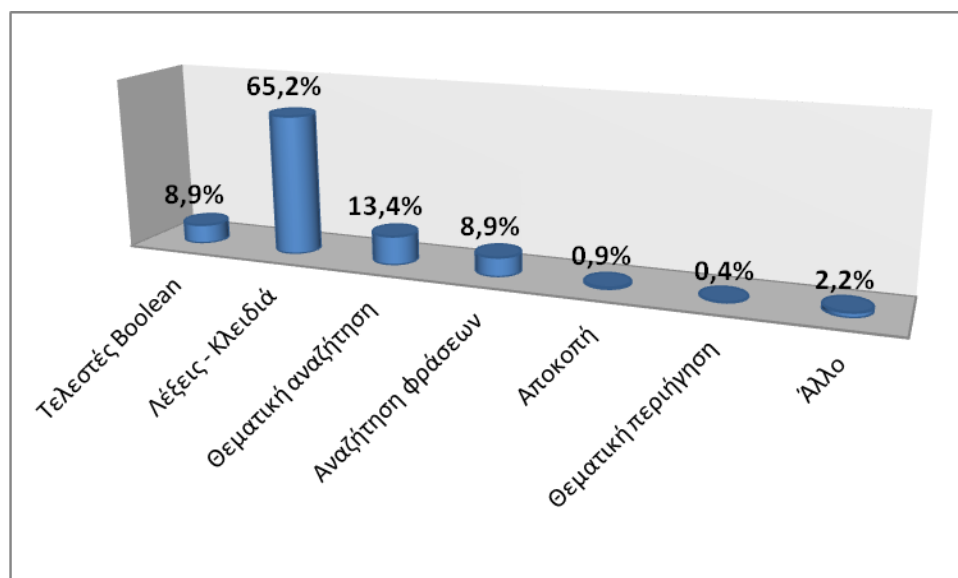
<i>Η αξιοπιστία του συγγραφέα</i>	(2) 0,9%	(19) 8,4%	(55) 24,4%	(102) 45,3%	(47) 20,9%
<i>Η ύπαρξη στοιχείων επικοινωνίας στην πηγή</i>	(6) 2,7%	(33) 14,9%	(96) 43,2%	(58) 26,1%	(29) 13,1%
<i>Η εγκυρότητα του οργανισμού δημιουργίας/δημοσίευσης της πηγής</i>	(1) 0,4%	(14) 6,3%	(60) 26,8%	(85) 37,9%	(64) 28,6%
<i>Η ύπαρξη καταλόγου βιβλιογραφικών αναφορών</i>	(3) 1,3%	(21) 9,4%	(76) 33,9%	(75) 33,5%	(49) 21,9%
<i>Η αντικειμενικότητα πληροφοριών</i>	(2) 0,9%	(10) 4,5%	(63) 28,1%	(101) 45,1%	(48) 21,4%
<i>Η ημερομηνία δημιουργίας της πηγής / δημοσίευσης των πληροφοριών</i>	(5) 2,2%	(24) 10,8%	(73) 32,7%	(77) 34,5%	(44) 19,7%
<i>Η σαφήνεια και η οργάνωση του περιεχομένου των πληροφοριών</i>	(1) 0,4%	(12) 5,4%	(48) 21,5%	(95) 42,6%	(67) 30%
<i>Η πιθανή ύπαρξη διαφημίσεων που εμποδίζουν την εύκολη χρήση της πηγής</i>	(30) 13,5%	(36) 16,2%	(33) 14,9%	(32) 14,4%	(91) 41%

Πίνακας 3: Αξιολόγηση πηγών πληροφόρησης

13. Συνήθως όταν αναζητείτε πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα ποια στρατηγική αναζήτησης ακολουθείτε;

Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει πληροφορίες σχετικά με το όταν ένας χρήστης θέλει να εντοπίσει πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα τι στρατηγική αναζήτηση ακολουθεί. Οι φοιτητές που επιλέγουν τους τελεστές Boolean είναι 20. Παράλληλα οι χρήστες που επέλεξαν ότι χρησιμοποιούν τις λέξεις – κλειδιά είναι 146. Στην συνέχεια επιλέγουν την θεματική αναζήτηση 30 άτομα. Επιπλέον αυτοί που επιλέγουν την αναζήτηση με φράσεις είναι 20 άτομα, ενώ ένας μικρός αριθμός

επιλέγει την αποκοπή (2) και την θεματική περιήγηση (1). Ωστόσο 5 φοιτητές επέλεξαν άλλο χωρίς να διευκρινίσουν τον τρόπο που θα ακολουθούσαν. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά οι χρήστες που επέλεξαν τους τελεστές Boolean είναι 8,9%. Παράλληλα οι χρήστες που επέλεξαν ότι χρησιμοποιούν τις λέξεις – κλειδιά είναι 65,2%. Στην συνέχεια επιλέγει την θεματική αναζήτηση το 13,4%. Επιπλέον αυτοί που επιλέγουν την αναζήτηση με φράσεις είναι 8,9%, ενώ ένα μικρό ποσοστό επιλέγει την αποκοπή (0,9%) και την θεματική περιήγηση (0,4%). Ωστόσο το 2,2% των φοιτητών επιλέγει άλλο χωρίς να διευκρινίζει τους τρόπους που θα ακολουθήσει. Συμπερασματικά το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών επέλεξε ότι ο τρόπος που θα ακολουθήσει σαν στρατηγική αναζήτησης θα είναι οι λέξεις – κλειδιά με (146) 65,2%. Οι λέξεις – κλειδιά αποτελούν τον πιο διαδεδομένο τρόπο που ακολουθούν οι φοιτητές, ωστόσο πολλές από τις παρακάτω στρατηγικές αναζήτησης είναι άγνωστες στους φοιτητές.

Διάγραμμα 11: Αποτελέσματα στρατηγικής αναζήτησης

14. Όταν αναζητείτε πληροφορίες και η έρευνα που έχετε κάνει δεν σας έχει φέρει αποτέλεσμα, πως διαφοροποιείτε στην στρατηγική αναζήτησής σας;

Στον παρακάτω πίνακα οι φοιτητές απάντησαν στο ενδεχόμενο ενώ κάνουν την έρευνά τους και δεν τους έχει φέρει αποτελέσματα τι θα έκαναν για να διαφοροποιήσουν την αναζήτησή τους. Ένα μεγάλο ποσοστό (84) 37,8% απάντησε ότι θα επέλεγε διαφορετικές λέξεις – κλειδιά. Παράλληλα ένα άλλο μεγάλο ποσοστό (76) 34,1% ότι θα απευθυνόταν σε κάποιον γνωστό του που θα ήξερε σχετικά με το

συγκεκριμένο θέμα. Ωστόσο μεγάλο ποσοστό (116) 52,3% απάντησε ότι ποτέ δεν θα εγκατέλειπε την έρευνα του θεωρώντας ότι δεν υπάρχει υλικό.

	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Αρκετά συχνά	Πάντα
Επιλέγετε διαφορετικές λέξεις - κλειδιά	(2) 0,9%	(9) 4,1%	(52) 23,4%	(75) 33,8%	(84) 37,8%
Επιλέγετε την σύνθετη αναζήτηση	(11) 4,9%	(67) 29,8%	(64) 28,4%	(51) 22,7%	(32) 14,2%
Επιλέγω κάποια άλλη βάση δεδομένων	(13) 5,8%	(78) 34,7%	(86) 38,2%	(40) 17,7%	(8) 3,6%
Θεωρώ ότι δεν υπάρχει υλικό και εγκαταλείπω την έρευνα	(116) 52,3%	(65) 29,3%	(28) 12,6%	(12) 5,4%	(1) 0,5%
Απευθύνομαι σε κάποιον που πιστεύω ότι γνωρίζει περισσότερα	(8) 3,6%	(47) 21,1%	(59) 26,5%	(33) 14,8%	(76) 34,1%

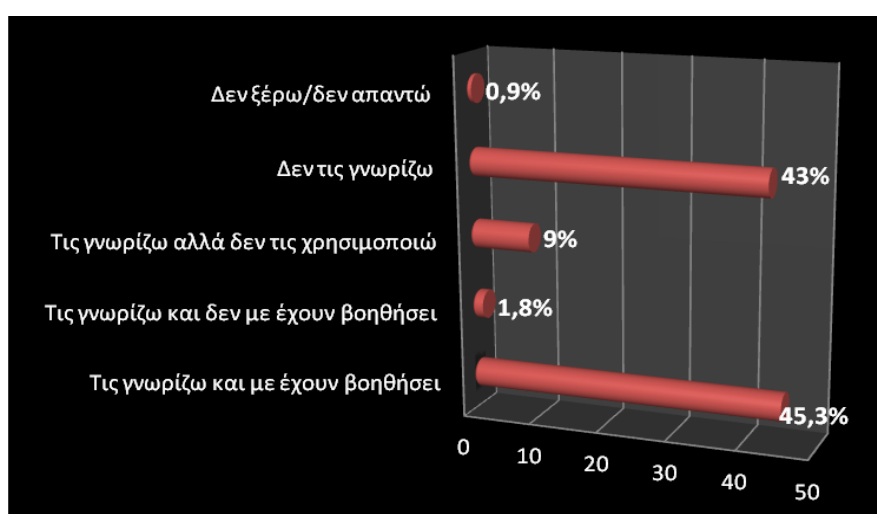
Πίνακας 4: Αποτελέσματα στρατηγική αναζήτησης

5.4 Πληροφοριακός γραμματισμός

15. Γνωρίζετε τις ιστοσελίδες πληροφοριακού γραμματισμού Καλλιστώ και Ωρίων και κατά πόσο σας έχουν βοηθήσει;

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα στο αν οι φοιτητές γνωρίζουν τις ιστοσελίδες του πληροφοριακού γραμματισμού Καλλιστώ και Ωρίων και κατά πόσο τις έχουν χρησιμοποιήσει. Οι φοιτητές που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν και τους έχουν βοηθήσει είναι 101. Παράλληλα αυτοί που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν αλλά δεν τους έχουν βοηθήσει είναι 4. Ωστόσο οι φοιτητές που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν αλλά δεν τις έχουν χρησιμοποιήσει είναι 20. Επιπλέον αυτοί που απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν τις ιστοσελίδες τους πληροφοριακού γραμματισμού ήταν 96 άτομα ενώ αυτοί που δεν έφεραν γνώμη απαντώντας δεν

ξέρω/ δεν απαντώ ήταν 2. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά οι φοιτητές που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν και τους έχουν βοηθήσει είναι το 45,3%. Παράλληλα αυτοί που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν αλλά δεν τους έχουν βοηθήσει είναι το 1,8%. Ωστόσο οι φοιτητές που απάντησαν ότι τις γνωρίζουν αλλά δεν τις έχουν χρησιμοποιήσει είναι το 9%. Επιπλέον αυτοί που απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν τις ιστοσελίδες τους πληροφοριακού γραμματισμού είναι το 43% ενώ αυτοί που δεν έφεραν γνώμη απαντώντας δεν ξέρω/ δεν απαντώ είναι το 0,9%. Συμπερασματικά το μεγαλύτερο ποσοστό (101) 45,3% απάντησε ότι γνωρίζει τις ιστοσελίδες πληροφοριακού γραμματισμού και τους έχουν βοηθήσει ενώ αντίθετα ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό (96) 43% απάντησε ότι δεν τις γνωρίζει.

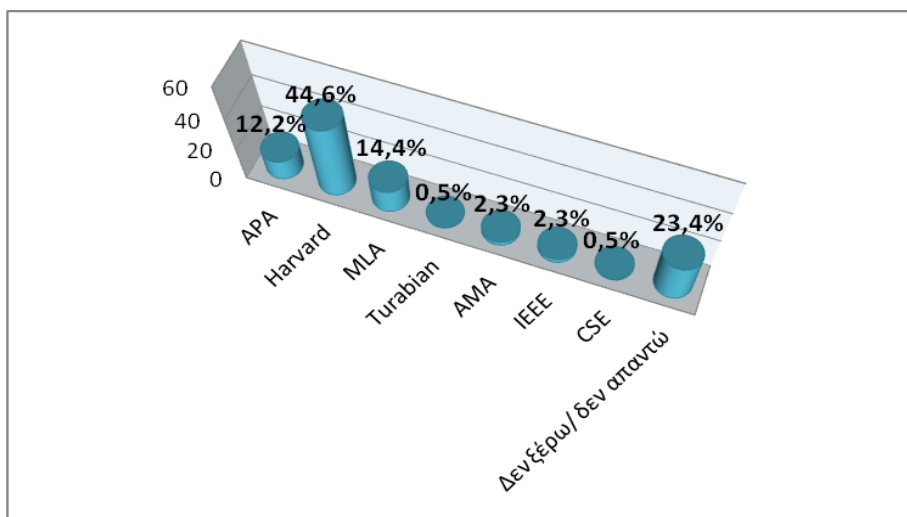

Διάγραμμα 12: Αποτελέσματα πληροφοριακού γραμματισμού

16. Ποιο εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών γνωρίζετε και χρησιμοποιείτε συνήθως;

Στο παρακάτω γράφημα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που οι φοιτητές ερωτήθηκαν ποιο εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών γνωρίζεται και χρησιμοποιείται. Οι φοιτητές που επέλεξαν το εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών APA είναι 27. Παράλληλα τα άτομα που επέλεξαν το εργαλείο Harvard είναι 99. Στην συνέχεια επέλεξαν το MLA 32 φοιτητές. Ωστόσο 1 φοιτητής απάντησε ότι χρησιμοποιεί το Turabian και το CSE, ενώ το AMA και το IEEE 5 άτομα. Επιπλέον 52 άτομα δεν θέλησαν να παρουν θέση απαντώντας δεν ξέρω/δεν απαντώ στην συγκεκριμένη ερώτηση. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά οι φοιτητές που επέλεξαν το εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών APA είναι το 12,2%. Παράλληλα τα άτομα που επέλεξαν το εργαλείο Harvard είναι είναι το 44,6%. Στην συνέχεια επέλεξαν το MLA το 14,4% των φοιτητών. Ωστόσο το 0,5%

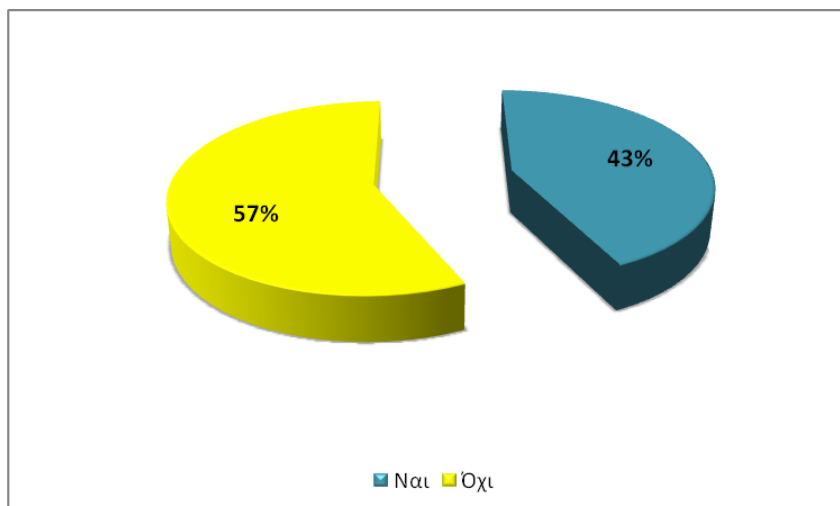
των φοιτητών απάντησε ότι χρησιμοποιεί το Turabian και το CSE, ενώ το AMA και το IEEE 2,3%. Επιλέον 23,4% των φοιτητών δεν θέλησαν να παρουν θέση απαντώντας δεν ξέρω/δεν απαντώ στην συγκεκριμένη ερώτηση. Συμπερασματικά το μεγαλύτερο ποσοστό (99) 44,6% απάντησε ότι χρησιμοποιεί το εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομών Harvard ενώ αντίθετα ένα μεγάλο ποσοστό (52) 23,4% των φοιτητών δεν θέλησε να πάρει θέση στην συγκεκριμένη ερώτηση απαντώντας δεν ξέρω/δεν απαντώ.

Διάγραμμα 13: Αποτελέσματα εργαλείου σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομών

17. Έχετε χρησιμοποιήσει το εργαλείο «Κάντε την βιβλιογραφία σας» που βρίσκεται στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης;

Στο παρακάτω διάγραμμα οι φοιτητές απάντησαν στο αν χρησιμοποιούν το εργαλείο «Κάντε την βιβλιογραφία σας» που βρίσκεται στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης. Οι φοιτητές που απάντησαν ότι χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο εργαλείο είναι 96 ενώ τα άτομα που απάντησαν ότι δεν χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο εργαλείο είναι 127. Μετατρέποντας τα αποτελέσματα σε ποσοστά οι φοιτητές που απάντησαν ότι χρησιμοποιούν το εργαλείο αυτό είναι το 43% ενώ αυτοί που απάντησαν ότι δεν το χρησιμοποιούν είναι το 57%. Συμπερασματικά το μεγαλύτερο ποσοστό (127) 57% δεν χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο εργαλείο της βιβλιοθήκης.

Διάγραμμα 14: Αποτελέσματα επιλογής εργαλείου

18. Έχετε κάνει μια αναζήτηση και σας έχει εμφανίσει μεγάλο αριθμό αποτελεσμάτων. Σε πρώτο στάδιο πως οργανώνεται τα αποτελέσματα, για να επιλέξετε ποια θα ανοίξετε;

Η συγκεκριμένη ερώτηση ήταν ανοιχτού τύπου και οι φοιτητές μπορούσαν να εκφράσουν την άποψη τους. Σε αυτή την ερώτηση απάντησαν 80 άτομα. Η πλειοψηφία των φοιτητών απάντησε ότι βάζει διαφορετικές λέξεις – κλειδιά για να κάνει την αναζήτηση του ποιο συγκεκριμένη. Έπειτα μεγάλος αριθμός απάντησε ότι θα επιλέξει από τα πρώτα πέντε που θα του έχει εμφανίσει και ανάλογα όποιο είναι ποιο σχετικό θα το ανοίξει. Παράλληλα μεγάλος αριθμός απάντησε ότι θα χρησιμοποιήσουν τους περιορισμούς που τους δίνονται.

Στην συγκεκριμένη ερώτηση εντοπίζεται ότι οι γνώσεις των φοιτητών είναι ελλιπείς διότι γνωρίζουν μόνο τις λέξεις – κλειδιά και τους περιορισμούς. Θα πρέπει να υπάρξουν περισσότερα μαθήματα πληροφοριακού γραμματισμού ώστε οι φοιτητές να μπορούν να επιλέξουν σωστές και αξιόπιστες πληροφορίες.

Κεφάλαιο 6: Συμπεράσματα – Προτάσεις

6.1 Συμπεράσματα

Έχοντας ολοκληρώσει την έρευνα σχετικά με την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης προκύπτουν ορισμένα συμπεράσματα που θα φανούν ιδιαίτερα χρήσιμα και αφορούν την εξέλιξη και την ανάπτυξη της πληροφοριακής συμπεριφοράς και ιδιαίτερα των φοιτητών του Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης.

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζονται ουσιαστικά οι γνώσεις που κατέχουν οι φοιτητές σχετικά με τους τρόπους που αναζητούν και επιλέγουν τις πληροφορίες, εκφράζοντας τις απόψεις τους, τα αιτήματά τους και πιθανόν τις δυσαρέσκειες τους.

Όσον αφορά στο πρώτο κεφάλαιο που σχετίζεται με τα προσωπικά στοιχεία των φοιτητών, στην παρούσα έρευνα οι περισσότεροι από τους φοιτητές που συμμετείχαν ήταν γυναίκες. Συγκεκριμένα ο αριθμός των γυναικών ήταν 146 και των ανδρών 80 με ποσοστό 64,6% και 35,4% αντίστοιχα. Το αποτέλεσμα αυτό ήταν αναμενόμενο εάν πάρουμε υπόψη μας άλλες έρευνες που έχουν γίνει και καμία ως τώρα δεν έχει προτοτυπήσει στον τομέα του φύλου. Οι ηλικίες που συγκέντρωσαν τα μεγαλύτερα ποσοστά ήταν αυτές των 18-21 ετών, ακολουθούν οι ηλικίες 22-25 ετών, ενώ το μικρότερο ποσοστό των φοιτητών που συμπλήρωσε το ερωτηματολόγιο ήταν άνω των 30 ετών. Το γεγονός αυτό θεωρείται ευχάριστο διότι το νεανικό κοινό συμμετέχει περισσότερο σε έρευνες. Από αυτούς το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι είναι φοιτητές της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας (ΣΔΟ) και ότι βρίσκονται επί πτυχίω.

Το δεύτερο κεφάλαιο αφορά στη χρήση Η/Υ και στον ρόλο της βιβλιοθήκης. Οι πιο πολλοί λοιπόν, βαθμολογούν ότι το επίπεδο εμπειρίας τους σχετικά του Η/Υ είναι 5 (άριστα) με ποσοστό 41,1%. Παράλληλα ευχάριστο θεωρείται το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 90,5% δηλώνει ότι υπάρχει στο πρόγραμμα σπουδών του κάποιο μάθημα που σχετίζεται με την χρήση Η/Υ και κατά την διάρκεια φοίτησής τους διδαχτήκαν κάποιο μάθημα που να σχετίζεται με τους τρόπους αναζήτησης πληροφοριών. Σχετικά με το εάν κατά την διάρκεια της επίσκεψής τους στην βιβλιοθήκη έμαθαν εναλλακτικούς τρόπους αναζήτησης για κάποιο θέμα που επιθυμούσαν το μεγαλύτερο ποσοστό 38,7% απάντησε ότι έμαθε πράγματα που δεν γνώριζε, αντίθετα όμως θλιβερό θεωρείται ότι ένα μεγάλο ποσοστό 29,3% απάντησε ότι δεν τους έχει βοηθήσει ποτέ κάποιος στις αναζητήσεις τους. Απογοητευτικό θεωρείται το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 32,3% απάντησε ότι επισκέπτεται την βιβλιοθήκη 1-2 φορές τον χρόνο. Στη συνέχεια το 31,6% θεωρεί τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου αξιόπιστες και ότι βρίσκει πάντα αυτό που θέλει.

Ακολουθεί το κεφάλαιο που ασχολείται με τη χρήση και την αξιολόγηση των πηγών. Οι πηγές πληροφόρησης που χρησιμοποιούν περισσότερο για να εντοπίσουν το υλικό που θέλουν είναι κυρίως ο παγκόσμιος ιστός, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι γνωστοί ή φίλοι που θεωρούν ότι γνωρίζουν πληροφορίες για το συγκεκριμένο θέμα αντίθετα μικρό ποσοστό χρησιμοποιεί τον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης, τα ηλεκτρονικά περιοδικά, το έντυπο υλικό της βιβλιοθήκης και τις ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων ή και ίσως να μην γνωρίζουν και αυτές τις πηγές πληροφόρησης. Παρακάτω, σε ερώτηση σχετικά με το να σημειώσουν πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν ορισμένοι παράγοντες για την αξιολόγηση μιας πηγής σημαντικό θεωρείται η ύπαρξη διαφημίσεων που εμποδίζουν την εύκολη χρήση της πηγής, το επόμενο που οι φοιτητές θεωρούν σημαντικό είναι το να υπάρχει σαφήνεια και οργάνωση του περιεχομένου των πληροφοριών και να υπάρχει ανικειμενοκότητα ως προς τις πληροφορίες. Παράλληλα στην ερώτηση ποια στρατηγική αναζήτησης ακολουθούν το μεγαλύτερο ποσοστό 65,2% απάντησε ότι χρησιμοποιεί τις λέξεις – κλειδιά. Δυστυχώς σε αυτή την ερώτηση, μικρός αριθμός απάντησε ότι χρησιμοποιεί τους τελεστές Boolean, την θεματική αναζήτηση, την αποκοπή και την αναζήτηση φράσεων με αποτέλεσμα να συμπεραίνω ότι οι φοιτητές δεν γνωρίζουν αυτές τις στρατηγικές αναζήτησης. Στη συνέχεια σε ερώτηση που τους τέθηκε σχετικά με όταν αναζητούν πληροφορίες και η έρευνά τους δεν τους έχει φέρει αποτελέσματα τι κάνουν, μεγάλος αριθμός απάντησε ότι θα βάλει διαφορετικές λέξεις – κλειδιά ή θα απευθυνθεί σε κάποιον γνωστό ή φίλο που γνωρίζει σχετικά με το θέμα. Το θετικό σε αυτή την ερώτηση είναι ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των φοιτητών απάντησε ότι δεν θα εγκατέλειπε την έρευνα νομίζοντας ότι δεν υπάρχει υλικό.

Το τελευταίο κεφάλαιο σχετίζεται με τον πληροφοριακό γραμματισμό. Αναφέρεται αρχικά στο εάν γνωρίζουν τις ιστοσελίδες πληροφοριακού γραμματισμού Καλλιστώ και Ωρίων και κατά πόσο τους έχει βοηθήσει, το ευχάριστο είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό 45,3% απάντησε ότι τις γνωρίζει και τους έχουν βοηθήσει αντίθετα όμως ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό 43% απάντησε ότι δεν τις γνωρίζει. Πρόκειται για δυσάρεστη αίσθηση να μην γνωρίζουν οι φοιτητές αυτές τις δυο ιστοσελίδες πληροφοριακού γραμματισμού. Όσον αφορά στο εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών οι φοιτητές δείχνουν να προτιμούν το Harvard με ποσοστό 44,6%. Σχετικά με το εάν έχουν χρησιμοποιήσει το εργαλείο «κάντε την βιβλιογραφία σας» το μεγαλύτερο ποσοστό 57% απάντησε ότι δεν το έχει χρησιμοποιήσει και προφανώς οι περισσότεροι από αυτούς δεν το γνωρίζουν αυτό το εργαλείο.

Όσο αφορά στην ερώτηση ανοιχτού τύπου παρατηρήθηκε μεγάλη προθυμία, συμμετοχή και απήχηση των φοιτητών ώστε να εκφράσουν τις αποψεις τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών απάντησε ότι βάζει διαφορετικές λέξεις – κλειδιά για να κάνει την αναζήτηση του πιο συγκεκριμένη. Έπειτα μεγάλος αριθμός

απάντησε ότι θα επιλέξει από τα πρώτα πέντε που θα του έχει εμφανίσει και ανάλογα όποιο είναι πιο συναφές θα το ανοίξει. Παράλληλα μεγάλος αριθμός απάντησε ότι θα χρησιμοποιήσουν τους περιορισμούς που τους δίνονται. Σύμφωνα με αυτή την ερώτηση εντοπίζεται η έλλειψη γνώσης που διαθέτουν οι φοιτητές με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουν τι να κάνουν σε μια τέτοια περίπτωση και ίσως αν φτάσουν σε αυτό το σημείο να παρατήσουν την έρευνα τους νομίζοντας ότι δεν υπάρχει υλικό. Θα πρέπει να υπάρξουν περισσότερα μαθήματα πληροφοριακού γραμματισμού ώστε να μπορούν να επιλέξουν σωστές και αξιόπιστες πληροφορίες.

Συμπεραίνουμε λοιπόν πως οι φοιτητές του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης δεν έχουν προσαρμοστεί τόσο στην χρήση της βιβλιοθήκης και των υπηρεσιών της με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουν τις βασικές λειτουργίες της. Επομένως η εικόνα είναι αποθαρρυντική σε σχέση με αποτελέσματα που έχουν προκύψει από άλλες έρευνες. Έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί σε αντίστοιχα ακαδημαϊκά ιδρύματα του εξωτερικού παρουσίασαν μια θετική εικόνα σχετικά με την χρήση της βιβλιοθήκης από τους φοιτητές.

Αναφορικά με την έρευνα αυτή, αλλά και με άλλες έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί φαίνεται ότι οι φοιτητές προτιμούν το διαδίκτυο ως πρώτη επιλογή έρευνας με ποσοστά που ξεπερνούν κατά πολύ το μισό του συνόλου. Σε έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί σε πανεπιστήμιο της Florida (Martin, 2008) το 90% δήλωσε ότι επιλέγει το διαδίκτυο ως πρώτη επιλογή. Μεγάλο είναι και το ποσοστό σε αντίστοιχη ερώτηση σε πανεπιστήμιο του Καναδά. Μέσα από τα αποτελέσματα αυτά συμπεραίνουμε ότι το διαδίκτυο είναι η πιο εύκολη επιλογή όταν κάποιον αναζητά πληροφορίες. Ακόμη και αν πρόκειται για προπτυχιακούς φοιτητές πανεπιστημίων οι οποίοι συνήθως αναζητούν υλικό για της εργασίες τους, το διαδίκτυο είναι το πλέον προσιτό μέσο.

Μελετώντας τα αποτελέσματα σχετικά με την στρατηγική αναζήτηση, τα συμπεράσματα δεν ταυτίζονται με την αρχική εικόνα, που θέλει τους φοιτητές να είναι εξεικωμένοι και να χειρίζονται σωστά το διαδίκτυο. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η πληροφοριακή συμπεριφορά τους είναι διαφορετική κατά την διαδικασία αναζήτησης.

Σε περιπτώσεις που δεν είναι ικανοποιημένοι από την λήψη αποτελεσμάτων η διαφοροποίηση της στρατηγικής αναζήτησης γίνεται κυρίως με την αλλαγή των λέξεων – κλειδιών. Σημαντικό θεωρείται ότι δεν χρησιμοποιούν άλλες μηχανές αναζήτησης όπως είναι η σύνθετη αναζήτηση. Θεωρείται σημαντικό ότι οι φοιτητές προτιμούν στις αναζητήσεις τους τις αλλαγές στις λέξεις – κλειδιά παρά τις μεγαλύτερες δυνατότητες που προσφέρει η σύνθετη αναζήτηση. Εμφανές είναι ότι η αλλαγή μηχανής αναζήτησης περισσότερο μπερδεύει και φοβίζει τους φοιτητές. Βέβαια είναι ενθαρρυντικό ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών δεν θα εγκατέλειπε την έρευνα ακόμα και αν τα αποτελέσματα δεν ήταν ικανοποιητικά.

Μπορεί να απουσιάζει ο σωστός τρόπος αναζήτησης αλλά οι φοιτητές δεν εγκαταλείπουν την έρευνα. Ως γενική εικόνα από τα κριτήρια αξιολόγησης προκύπτει ότι οι φοιτητές στο σύνολό τους χρειάζονται εκπαίδευση.

6.2 Προτάσεις

Ο στόχος λοιπόν της βιβλιοθήκης του Αλεξάνδρειου Τ.Ε.Ι Θεσσαλονίκης θα πρέπει να επικεντρωθεί στην βελτίωση των σεμιναρίων πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών τα οποία είναι ανύπαρκτα τα τελευταία χρόνια. Το προσωπικό θα πρέπει να λαμβάνει υπ' όψιν τις ανάγκες των φοιτητών, οι οποίες προκύπτουν από έρευνες όπως στην προκειμένη περίπτωση.

Σύμφωνα με τα παραπάνω συμπεράσματα και με την μελέτη σχετικών άρθρων προκύπτουν οι παρακάτω προτάσεις:

- Ανάπτυξη της βιβλιοθήκης του ιδρύματος, διότι μέσα από την βιβλιοθήκη επιτυγχάνεται η ανάπτυξη των επιστημών.
- Αναπροσαρμογή του προγράμματος σπουδών των εκάστοτε σχολών, απαιτείται προσθήκη νέων μαθημάτων τα οποία να σχετίζονται με τους τρόπους αναζήτησης.
- Να αναπτυχθεί συνεργασία μεταξύ της βιβλιοθήκης και των φοιτητών με σκοπό την κοινή εξέλιξη τους.
- Συνεργασία της βιβλιοθήκης με την κάθε σχολή ξεχωριστά προκειμένου να εφαρμοστεί πρόγραμμα εκπαίδευσης χρηστών.
- Να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες από την βιβλιοθήκη προκειμένου να προσελκύσει τους φοιτητές.
- Να αφουγκραστούν τις ανάγκες των φοιτητών.
- Να οργανώνονται σεμινάρια στην βιβλιοθήκη με σκοπό την συνεχή ενημέρωση των φοιτητών σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα.
- Καλύτερη βιβλιοθηκονομική εκπαίδευση.
- Οι βιβλιοθηκονόμοι πρέπει να μελετήσουν θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας.
- Οι βιβλιοθηκονόμοι που έχουν αναλάβει τα σεμινάρια πληροφοριακού γραμματισμού πρέπει να γνωρίζουν τις θεωρίες και τα μοντέλα πληροφοριακής συμπεριφοράς.

- Τέλος, προτείνεται οι μαθησιακές πύλες (Ωρίων, Καλλιστώ) να γίνουν περισσότερο δημιουργικές ώστε να κεντρίζουν τους χρήστες και επιπλέον να υπάρξει μεγαλύτερη προβολή αυτών των πυλών από την μεριά της βιβλιοθήκης.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Ανδρέου, Α. (2002). Ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης και βιβλιοθήκες: Εκπαίδευση και αξιολόγηση. Στο Από τη βιβλιοθηκονομία στην επιστήμη της πληροφόρησης. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Ανδρέου, Ι., & Γαϊτάνου, Π. Αλλαγές στην εκπαίδευση των βιβλιοθηκονόμων και επιστημόνων πληροφόρησης: ικανότητες και δεξιότητες που δεσπόζουν στο κατώφλι του 21ου αιώνα, 2008. In Συνεργασία: online περιοδικό. Οργανωτική Επιτροπή Ενίσχυσης Βιβλιοθηκών.

Ανδρουλάκης, Κακάρη & Μουσουρή (1998) Μεθοδοι συλλογής δεδομένων ερωτηματολόγιο, συνέντευξη, παρατήρηση [online] Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Ανάκτηση από: <http://www.eap.gr> (Ανακτήθηκε 22 Απριλίου, 2015).

Βαρδακώστα, Ι. (2008) Σχέση Πληροφοριακής Παιδείας και εκπαίδευσης χρηστών: η περίπτωση της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου. Στο: Πληροφοριακή παιδεία και ελληνική ανώτατη εκπαίδευση: η συμβολή των έργων ΕΠΕΑΕΚ II των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών: 1ο επιστημονικό συμπόσιο, Βόλος, 11-12 Δεκεμβρίου 2008, Βόλος, 1, σελ. 4-7

Γαϊτάνου, Πανωραία. «Πληροφοριακή Παιδεία και Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες» Ο ανθρώπινος παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής & της μελλοντικής βιβλιοθήκης: 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πειραιάς, 1-3 Οκτωβρίου 2007. Πειραιάς: Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιά, 2007. 154-172.

Γιάντσου, Κ., Ζήση, Κ. (2011). Έρευνα για την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας. Πτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη.

Γναρδέλης, Χ. (2006). Ανάλυση δεδομένων με το SPSS 14.0 for windows. Αθήνα : Παπαζήσης.

Δαμιανού, Χ. Κ. (2000). Μεθοδολογία Δειγματοληψίας. Αθήνα: Αίθρα.

Δημητρόπουλος, Ε. Γ. (1994). Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας. Αθήνα: Έλλην.

Ζαρβάλα, Χ. (2006). Κατευθυντήριες οδηγίες για την πληροφοριακή παιδεία στη δια βίου μάθηση. Διαθέσιμο σε: <http://www.ifla.org/files/assets/information-literacy/publications/ifla-guidelines-el.pdf> (Ανακτήθηκε 12 Ιουνίου, 2015).

Ζαρβαλά Χ. «Η Πληροφοριακή Παιδεία Στο Σύγχρονο Ελληνικό Σχολείο», Το ελληνικό σχολείο και οι προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας: 1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο, Ιωάννινα, 12-14 Μαΐ 2006. Ιωάννινα: ΠΕ.ΔΙ.ΕΚ Ηπείρου, 2006.

Ζαφειρίου, Γ. (2003). Μεθοδολογία. Διαθέσιμο σε: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:GMOVZEJN1kYJ:eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/803/Methodologia.doc%3Fsequence%3D4+%cd=1&hl=eI&ct=clnk&gl=gr> (Ανακτήθηκε 14 Ιουνίου, 2015).

Ζαφειρίου, Γ. (2008). Σημειώσεις από μάθημα Μέθοδοι Έρευνας. Σίνδος: ΑΤΕΙΘ.

Θεοφανίδης, Σ. (1998). Μεθοδολογία της επιστημονικής σκέψης και έρευνας. Αθήνα: Μπένου Ευγ.

- Καϊτατζή-Γουίτλοκ, Σ. (2003). Η επικράτεια των πληροφοριών. Αθήνα: Κριτική.
- Καλαντζή-Αζίζι, Α. (2002). Αυτογνωσία και αυτοδιαχείριση: Γνωσιακή- συμπεριφοριστική προσέγγιση. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Καραδήμας, Ε. (2003). Συμπεριφοριστικές και Γνωστικές Θεωρίες Προσωπικότητας. Πανεπιστημιακές Σημειώσεις. ΕΚΠΑ. Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας. Πρόγραμμα Ψυχολογίας. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Κασσωτάκης, Μ. & Φλουρής, Γ. (2005). Μάθηση και Διδασκαλία. Θεωρία, Πράξη και Αξιολόγηση της Διδασκαλίας. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Κόκκινος, Δ., Παπαδάτου, Ε., Σισαμάκη, Ν. (2008). Πληροφοριακή παιδεία και Ελληνική ανώτατη εκπαίδευση: η συμβολή των έργων ΕΠΕΑΕΚ των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών. Διαθέσιμο σε: http://ilsym.lib.uth.gr/files/ILSym_all_abstracts.pdf (Ανακτήθηκε 15 Ιουνίου, 2015).
- Κολιάδης, Ε. (1989). Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Κολιάδης, Α., Ε. (2006). Θεωρίες Μάθησης και Εκπαιδευτική Πράξη. Αθήνα: Αυτοέκδοση
- Κωστάκη, Α. «Πληροφορητικός Γραμματισμός: Δημιουργώντας Αυτόνομους και Κριτικούς Διαχειριστές της Πληροφόρησης για τον 21ο Αιώνα.» Το Μανιτζμεντ στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες: 10ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών, Θεσσαλονίκη, 15-17 Οκτωβρίου 2001. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, 2001. 186-197
- Λαμπίρη – Δημάκη, Ι. (1995). Κοινωνικές έρευνες με στατιστικές μεθόδους. Αθήνα: Σάκκουλας.
- Μακράκης, Β. (1997). Ανάλυση δεδομένων στην επιστημονική έρευνα με τη χρήση του SPSS : από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Gutenberg.
- Μάλλιερη, Α. (2003). Η εικόνα των χρηστών των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών όπως προκύπτει από τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες τους. Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: επεκτείνοντας τα όρια - 12ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Σέρρες: ΤΕΙ Σερρών.
- Μάλλιερη, Α. (2003). Η εικόνα των χρηστών των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών όπως προκύπτει από τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες τους. Διαθέσιμο σε: http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/104/Malliari_%20Aphrodite_The_Picture_Of_The_Academic.pdf?sequence=3 (Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2015).
- Μάλλιερη, Α. (2005). Πολυδιάστατη στατιστική ανάλυση δεδομένων προερχόμενων από ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες. Διαθέσιμο σε: http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/105/Malliari_Aphrodite_Multivariate_Statistical_Analysis_Of_Data.pdf?sequence=3 (Ανακτήθηκε 23 Ιουνίου, 2015).
- Μάλλιερη, Α., Νίτσος, Η. (2007). Online εκπαίδευση χρηστών πρόγραμμα πληροφοριακού γραμματισμού. Διαθέσιμο σε: <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/1171/mnarticleJanMar07.pdf?sequence=1> (Ανακτήθηκε 15 Μαΐου, 2015).
- Μάλλιερη, Α., Νίτσος, Η. (2007). Συμβολή προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Διαθέσιμο σε: http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/8203/Malliari_Nitsos_Sumvoli_Programmatwn_Plioroforiakis_Paideias.pdf?sequence=1 (Ανακτήθηκε 21 Μαΐου, 2015).

Μάλλιαρη, Α., Νίτσος, Η., Αρακά, Η. (2008). Σύγχρονες υπηρεσίες ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών : έχουμε πετύχει τους στόχους μας;. Πρακτικά συνεδρίου από 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών που διεξήχθη σε Ιωάννινα. Φορέας διεξαγωγής Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων..

Μάλλιαρη, Α., Νίτσος, Η., Αρακά, Η., & Τζιρίνη, Μ. (2008). Σύγχρονες υπηρεσίες ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών: έχουμε πετύχει τους στόχους μας;. Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων - 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Μάλλιαρη, Α., Τόγια, Α., Κορομπίλη, Σ. (2014). Information literacy skills of Greek high-school students: results of an empirical survey. Διαθέσιμο σε: http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/7739/Malliari_Togia_Korobili_Nitsos_Information_Literacy_Skills.pdf?sequence=3 (Ανακτήθηκε 17 Ιουλίου, 2015).

Μαρούλη, Β. " Μαθησιακή προσέγγιση της Βιβλιοθηκονομικής Εκπαίδευσης." Οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και η Πρόκληση του Εκσυγχρονισμού: 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα, 5-7 Νοεμβρίου 1997. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1998.93-101.

Μορελέλη - Κακούρη, Μ. "Νέο μοντέλο για την εκπαίδευση χρηστών στις ελληνικές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες;" Οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και η Πρόκληση του Εκσυγχρονισμού: 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα, 5-7 Νοεμβρίου 1997. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, 1998. 102-120.

Μπιρλή, Μ.& Περρή, Α.: Οι πληροφοριακές ανάγκες των αναγνωστών των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα: Η περίπτωση του Πανεπιστημίου Αθηνών. Μέρος Α' προπτυχιακοί φοιτητές. Άρθρο(6.02). Αθήνα.

Μπώκος Γ.Δ. (2001), Εισαγωγή στην Επιστήμη της Πληροφόρησης, Αθήνα: Παπασωτηρίου.

Νικητάκης, Μ. Διδάσκοντας πληροφοριακή παιδεία, 2007. 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πειραιάς (GR), 1-3 Οκτωβρίου.

Ξενίδου - Δέρβου, Κ. "Εκπαιδύοντες προσωπικό και χρήστες στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: η περίπτωση του Α.Π.Θ.." Σύνδεση των Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών με την εκπαιδευτική διαδικασία: 9ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα, 18-20 Δεκεμβρίου 2000. Αθήνα: Κεντρική Βιβλιοθήκη του Ε.Μ.Π., 2000. 35-47.

Παντούλη, Ο. και Νιξαρλίδου, Ε. (2002) «Οι φοιτητές και η εξικείωση τους με τις νέες τεχνολογίες στην υπηρεσία των βιβλιοθηκών: μελέτη περίπτωσης σε δυο βιβλιοθήκες του ΑΠΘ» στο «οι Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ανοιχτής και συνεχούς πρόσβασης: πρακτικά 11^{ου} Πανελλήνιου Συνεδρίου Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών». Λάρισα: ΤΕΙ Λάρισας.

Παπαδημητρίου, Γ. (2001) Περιγραφική Στατιστική. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής.

Παρασκευόπουλος, Ι. Ν. (1993). Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας. Αθήνα: [χ.ε.]

Πιέρρος, Σ. (2000) Μέθοδοι έρευνας στη Βιβλιοθηκονομία. Σίνδος: ΑΤΕΙΘ.

Ρόντος, Κ. & Παπάνης, Ε. (2007). Οι τεχνικές του καλού ερωτηματολογίου. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.

Σιάτρη, Ρ. (1997). Αναζήτηση πληροφοριών απο ηλεκτρονικό περιβάλλον: μια συγκριτική έρευνα ανάμεσα στους πληροφορικούς των βρετανικών και ελληνικών πανεπιστημίων. Οι

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και η πρόκληση του 104 εκσυγχρονισμού - 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα.

Σίτας, Α. "Η πληροφοριακή παιδεία στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των Εικονικών Περιβαλλόντων Μάθησης." .Ανοικτή Εκπαίδευση."3 (2006):54-74

Σταύρου, Χ., Ευαγορού, Α., Ζέρβας, Μ (2010) : Πληροφοριακός γραμματισμός: Συνεργασία βιβλιοθηκονόμου-ακαδημαϊκού και μελέτη περίπτωσης του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. 19ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Τζάνη, Μ. (2005). Σημειώσεις από μάθημα Μεθοδολογία έρευνας κοινωνικών επιστημών. Αθήνα: ΕΚΠΑ.

Τσιμπόγλου, Φ. (2004). Αξιοποιώντας τις ιδιότητες της ψηφιακής πληροφορίας σε συστήματα ηλεκτρονικής μάθησης. Ο ρόλος της Ακαδημαϊκής Βιβλιοθήκης.

Φίνος, Ν., Μιχαλάκη, Κ. (2008). Συμβολή των βιβλιοθηκών στην ενίσχυση της πληροφοριακής παιδείας των χρηστών τους. Πτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη.

Χαραλαμπόπουλος, Α. (Επιμελητής) (2006). Γραμματισμός, κοινωνία και εκπαίδευση. Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών: Ίδρυμα Μανώλης Τριανταφυλλίδης.

Χατζηευσταθίου, Γ., Καρανίκα, Σ. (2009). Η πληροφοριακή παιδεία στις Ελληνικές Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες : η περίπτωση του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του ΑΤΕΙΘ. Πτυχιακή Εργασία. Θεσσαλονίκη.

Χριστοδούλου, Γ., Μάλλιαρη, Α., Κορομπίλη, Σ. ([χ.χ.]). Συμβολή των βιβλιοθηκονόμων στην πληροφοριακή παιδεία. Διαθέσιμο σε: http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/1270/korobilli_Malliari_Christodoulou_Contribution_Of_Librarians.pdf?sequence=3 (Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου, 2015).

Φίλιας, Β. (1999). Εισαγωγή στη μεθοδολογία και τις τεχνικές των κοινωνικών ερευνών. Αθήνα: Gutenberg.

Amtmann, D. & Cook, D., 1999. Increasing access to information and computer technology for people with disabilities through public libraries. CSUN Conference on Technology and Disability.

Association of College & Research Libraries. (2000). Information literacy competency standards of higher education. (Φυλλάδιο). Chicago: Association of College & Research Libraries.

Bell J. (1997). Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας. Αθήνα: Gutenberg.

Beno, D. (2009). Internet Use in Israeli Universities: a case study. IFLA Journal, 35(4), σσ. 313-321.

Brock, F. J.& Dhillon, G. S. (2001). Managerial information: The basics. Journal of International Information Management, 10(2), 45 – 59.

Burkhardt, J., MacDonald, M. & Rathemacher, A. (2003). Teaching information literacy. Chicago: American Library Association.

- Burkhardt, J., MacDonald, M. & Rathemacher, A. (2005). Creating a comprehensive information literacy plan. London: Neal-Schuman Publishers, Inc.
- Carnap, R., & Bay-Hillel, Y.,. -Semantic Information.Sr/'f. J. Philos. Science, 9:12-27, 1952.
- Case, D. (2002). Looking for information : a survey of research on information seeking, needs, and behavior. New York: Academic Press.
- Case, D. (2006). Information behavior. Annual review of information science and technology 40, (1). Διαθέσιμο σε: DOI: 10.1002/aris.1440400114 (Ανακτήθηκε 31 Ιουλίου 2015).
- Casey, C., 1999. Accessibility in the virtual library: creating equal opportunity web sites, Information Technology and Libraries, 18 (1), pp. 22-25
- DeLone, W. H., McLean, E. R. (1992). Information systems success: the quest for the dependent variable. *Information Systems Research*. 3 (1), pp. 60-95.
- Eisenberg, M., Lowe, C. & Spitzer, K. (2004). Information literacy: essential skills for the information age. London: Libraries Unlimited.
- Chen, C. & Hennon, P., 1982. Information seeking. New York: Neal-Schuman
- Church, J., Drounin, S. & Rankin, K., 2000. Electronic resources on disabilities, College and Libraries News, 61 (2), pp. 115-120
- Cullinan, B. & Galda, L. (1998). Literature and the child. London: Harcourt Brace College Publishers.
- Ellis, D., 1989. A behavioural model for information retrieval system design. Journal of Information Science 15, 237-247.
- Fisher, K.E., Durrance, J.C. & Hinton, M.B. (2004). Information grounds and the use of need-based services by immigrants in Queens, New York: a context-based, outcome evaluation approach. Journal of the American Society for Information Science and Technology, 55(8), 754-766.
- Fisher, K., Erdelez, S. & McKechnie, L. (2006). Theories of information behavior. Medford; New Jersey: Information today, Inc..
- Floridi, L. 2005. Is Semantic Information Meaningful Data Philosophy and Phenomenological Research 70 (2): 351-370.
- Fuseler Avery, E. (2003). Assessing student learning outcomes for information literacy instruction in Academic institutions. Chicago: American Library Association.
- Glazer, J. (1991). Literature for young children. Columbus, Ohio: Merrill.
- Hall, R. (2010) Public Praxis: A Vision for Critical Information Literacy in Public Libraries. Public Library Quarterly, 29(2), pp. 162-175.
- He, D., Wu, D., Yue, Z., Fu, A., & Thien Vo, K. (2012). Undergraduate students interaction with online information resources in their academic tasks: Q compqrqtive study. Aslib Proceedings, 64(6), σσ. 615 - 640.

Jacobson, T. & Mackey, T. (2007). Information literacy collaborations that work. London: Neal-Schuman publishers,inc.

Jacobson, T. & Xu, L. (2004). Motivating students in information literacy classes. London: Neal-Schuman Publishers,ins.

Javeau, C. (1996). Η έρευνα με ερωτηματολόγιο: το εγχειρίδιο του καλού ερευνητή. Αθήνα : Τυπωθήτω.

Julien, H. (2005). Women's ways of knowing. In Fisher, K.E., Erdelez, S. & McKechnie, L. (Eds.), Theories of information behavior (pp. 387-391). Medford, NJ: Information Today.

Kaegbein, P., Vodosek, P. & Zahn, P. (1991). Studies on research in reading and libraries. Paris: IFLA.

Killcullen, M. (1998) Teaching librarians to teach: Recommendations on what we need to know. Reference Services Review, Summer, pp. 7-18.

Krashen, S. (1993). The power of reading: insightsfrom the research. Colorando: Libraries Unkimited, Inc.

Krikelas, J. (1983). Information – seeking behavior : patterns and concepts. Drexel Library Quartely 19, (2). Διαθέσιμο σε : http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/search/detailmini.jsp?_nfpb=true&&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ298483&ERICExtSearch_SearchType_0=no&accno=EJ298483 (Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου 2015).

Knight, S. (2008). User perceptions of information quality in world wide web - 108 - information retrieval behaviour. Διδακτορική διατριβή. Australia: Faculty of Business & Law Edith Cowan University. Διαθέσιμο σε : http://dataquality.computing.dcu.ie/thesis/2008PhD_KNIGHT.pdf (Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου 2015).

Knight, S. and Spink A. (2008). Toward a web search information behaviour model. Information science and knowledge management 14, (4). Διαθέσιμο σε: DOI: 10.1007/978-3-540-75829-7_12 (Ανακτήθηκε 31 Ιουλίου 2015).

Kuhlthau, C. C. (1991). Inside the search process: information seeking from the user's perspective. *Journal of the American Society for Information Science*, 42, pp. 361-371.

Kuhltau, C.C. (1993). Seeking meaning: a process approach to library and information services. Norwood, NJ: Ablex.

Lebart, L. & Salem, A. (1988). Analyse statistique des données textuelles. Paris: Dunod.

Liew, CL., Foo, S., Chennupati, K.R.(2000). "A study of graduate student end-users' use and perception of electronic journals".Online Information Review. Vol. 24, No..2: 1468-4527. <http://www.emerald-library.com>. (Ανακτήθηκε 31 Ιουλίου 2015).

9Malliari, A., Korobili, S., & Zapounidou, S. (2011). Exploring the information seeking behavior of Greek graduate students: A case study set in the University of Macedonia. The International Information & Library Review(43), σσ. 79-91.

Malliari, A., & Manesi, D. K. (2007). Users' behaviour patterns in academic libraries' OPACs: a multivariate statistical analysis. New Library World, 108(3/4), σσ. 107-122.

Malliari, A., Moreleli-Cacouris, M. & Kapsalis, K. 2006, 'Usage patterns in Greek academic libraries' catalogues: the case of Technological Educational Institution in Thessaloniki', παρουσιάστηκε σε: Information Use in Information Society: Proceedings of the International conference Bratislava, Slovakia, October 10-11. [Ανακτήθηκε 31 Αυγούστου 2015).

Marchionini, G. (1995). Foundations for Personal Information Infrastructures: Information-Seeking Knowledge, Skills, and Attitudes, in Information Seeking in Electronic Environments (Ch. 4, pp. 61-75). New York NY: Cambridge University Press.

Martin, J. (2008). The Information Seeking Behavior of Undergraduate Education Majors: Does Library Instruction Play a Role?. *Evidence based library and information practice* 3, (4). Διαθέσιμο σε: <http://ejournals.library.ualberta.ca/index.php/EBLIP/article/view/1838/3696> (Ανακτήθηκε 14 Απριλίου 2015).

Mi, J. (2008). Revitalizing the library OPAC: interface, searching, and display challenges. *Information technology and libraries* 27, (1). Διαθέσιμο σε: http://www.lib.cuhk.edu.hk/conference/aldp2007/programme/aldp2007_full_paper/CathyWeng.pdf (Ανακτήθηκε 18 Σεπτεμβρίου 2015).

Mutshewa, A. (2007). The information behaviors of environmental planners: an exploratory study. *Government information Quarterly*, 24(2), 429-442.

Neely, T. (2006). information literacy assessment. Chicago: American Library Association.

Nicholas, D. (2007). Characterising and evaluating information seeking behaviour in a digital environment: Spotlight on the 'bouncer'. *Information processing and management* 43. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=MIimg&_imagekey=B6VC8-4M6SG9V11&_cdi=5948&_user=109815&_pii=S0306457306001506&_orig=search&_coverDate=07%2F31%2F2007&_sk=999569995&_view=c&_wchp=dGLbVzW-zSkzk&_md5=a3e0280c32d24f29daab65abd02e741b&_ie=/sdarticle.pdf Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου 2015).

Nicholas, D. (2007). Diversity in the information seeking behaviour of the virtual scholar: Institutional comparisons. *The journal of academic librarianship* 33, (6). Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=MIimg&_imagekey=B6W50-4R1FSCH1T&_cdi=6556&_user=109815&_pii=S0099133307001759&_orig=search&_coverDate=12%2F31%2F2007&_sk=999669993&_view=c&_wchp=dGLbVIW-zSkzV&_md5=9b850ef21f878db44e3ee116ad1d3dd4&_ie=/sdarticle.pdf (Ανακτήθηκε 27 Φεβρουαρίου 2015).

OECD (2000), *Motivating Students for Lifelong Learning*, Paris.

Prabha C.; Connaway L. S.; Olszewski L. and Jenkins, L. (2007). What is enough? Satisficing information needs. *Journal of Documentation* 63, (1). Διαθέσιμο σε: DOI 10.1108/00220410710723894 (Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου 2015)

Ragains, P. (2006). *Information literacy instruction that works*. London: Neal-Schuman Publishers, inc.

Radcliff, C., Jensen, M., Salem, S. & Burhanna, K. (2007). *A practical guide to information literacy assessment for academic librarians*. London: Libraries Unlimited.

Reitz, J. M. (2004). *Dictionary for library and information science*. London: Libraries Unlimited.

Rockman, I. (2004). Integrating information literacy into the higher education curriculum. San Francisco: Jossey-Bass.

Rojeski, M. (2012). User perceptions of ebooks versus print books for class reserves in an academic library. Reference Services Review. 40(2):228-241.

Secker, J., Boden, D. & Price, G. (2007). The information literacy cookbook: ingredients, recipes and tips for success. Oxford: Chandos Publishing.

Sitas, A. (2006). Η Πληροφοριακή Παιδεία στα πλαίσια του προγράμματος σπουδών της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και των Εικονικών Περιβαλλόντων Μάθησης. Ανοικτή Εκπαίδευση = Open Education, vol., no. 3, 54 - 74.

Shinew, D. & Walter, S. (2003). Information literacy instruction for educators: professional knowledge for an information age. Binghamton: Haworth Press, Inc.

Spink, A. (2004). Multitasking information behavior and information task switching: an exploratory study. Journal of documentation 60, (4). Διαθέσιμο σε: http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewPDF.jsp?contentType=Article&Filename=html/Output/Published/EmeraldFullTextArticle/Pdf/278_0600401.pdf (Ανακτήθηκε 27 Φεβρουαρίου 2015).

Spink, A. (2006). Introduction: New directions in human information behavior. Information science and knowledge management 8, (1). Διαθέσιμο σε: DOI: 10.1007/1-4020-3670-1_1 (Ανακτήθηκε 31 Ιουλίου 2015).

Spink, A. (2006). Towards an evolutionary perspective for human information behavior: An exploratory study. Journal of documentation 62, (1). Διαθέσιμο σε: http://www.emeraldinsight.com/Insight/viewPDF.jsp?contentType=Article&Filename=html/Output/Published/EmeraldFullTextArticle/Pdf/278_0620201.pdf (Ανακτήθηκε 27 Φεβρουαρίου 2015).

Steinerová, J. & Šušol, J. (2005). Library users in human information behaviour. Online Information Review, 29(2), 139-156.

Steinerová, J. & Šušol, J. (Απρίλιος 2007). Users' information behaviour - a gender perspective. Information research. 12(3):320.

Tedd, L. A. (1999). The Electronic Library. 3rd ed. Aberystwyth: Department of Information and Library Studies, University of Wales Aberystwyth.

Tella, A. (2009). Correlates of undergraduates' information-seeking behavior. College & Undergraduate Libraries 16. Διαθέσιμο σε: 10.1080/10691310902754221 (Ανακτήθηκε 27 Φεβρουαρίου 2015).

Tenopir, C. (2003). Use and users of electronic library resources: An overview and analysis of recent research studies. Διαθέσιμο σε: <http://www.clir.org/pubs/reports/pub120/pub120.pdf> (Ανακτήθηκε 16 Ιουνίου, 2015).

Turan, F., & Bayram, O. (2013). Information Access and Digital Library use in University Students' Education: The Case of Ankara University. Procedia - Social and Behavioral Sciences, 73, σσ. 736-743.

UNESCO: The Prague Declaration, "Towards an Information Literate Society" [online] (Prague, Czech Republic, 20-23 September 2003), [τελευταία πρόσβαση 31 Οκτωβρίου 2008]

Van Deursen, A.J.A.M., & Van Dijk, J.A.G.M., Improving digital skills for the use of online public information and services, *Government Information Quarterly* (2009), doi:10.1016/j.giq.2008.11.002

Walton, G. & Pope, A. (2006). *Information literacy: recognising the need*. Oxford: Chandos Publishing.

Wilson, T. D. (1999). Models in information behaviour research. *Journal of Documentation*, 55(3), σσ. 249-270.

Wilson, T. D. (2000). Human information behavior. *Informing Science*, 3(2).

Wilson, T. (2002). The nonsense of knowledge management. Διαθέσιμο σε: <http://www.iwp.jku.at/born/mpwfst/06/nonsenseofwm/p144.html> (Ανακτήθηκε 6 Ιουνίου, 1015).

Wilson, T. (2006). On user studies and information needs. *Journal of documentation* 62, (6). Διαθέσιμο σε: DOI: 10.1108/00220410610714895 (Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2015).

Whitmire, E. (2001). A longitudinal study of undergraduates' academic library experiences. *The journal of academic librarianship*, 27(5), σσ. 379-385.

Whitmire, E. (2003). Epistemological beliefs and the information-seeking behavior of undergraduates. *Library & Information Science Research* 25. Διαθέσιμο σε: http://www.sciencedirect.com/science?_ob=MIimg&_imagekey=B6W5R-48PD10V-2-1&_cdi=6577&_user=604493&_pii=S0740818803000033&_origin=gateway&-113-_coverDate=09%2F30%2F2003&_sk=999749997&_view=c&_wchp=dGLzVtbzSkzk&_md5=df79c4f704b465dda289a2a5630851&_ie=/sdarticle.pdf (Ανακτήθηκε 24 Φεβρουαρίου 2015).

Wolcott, M. (1998). Information seeking and the world wide web: a qualitative study - 114 - of seventh-grade student' search behavior during an inquiry activity. Διδακτορική διατριβή. San Francisco: University of San Francisco. Διαθέσιμο σε: <http://search.proquest.com/docview/304495604?accountid=8359>

Zhang, B. (1998). Academic information-seeking behavior of graduate students in educational administration. Διδακτορική διατριβή. Austin: University of Texas. Διαθέσιμο σε: <http://search.proquest.com/docview/304484585?accountid=8359>.

Zhang L., Ye,, P., & Liu, Q. (2011). A survey of the use of electronic resources at seven universities in Wuhan, China. *Program: electronic library and information systems*, 45(1), σσ. 67-77.

Παραρτήματα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ Α.Τ.Ε.Ι ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιείται στο πλαίσιο πτυχιακής εργασίας που εκπονείται στο τμήμα Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Σκοπός είναι η καταγραφή της πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών του Α.Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 4 ενότητες: α) Προσωπικά στοιχεία β) Χρήση του Η/Υ αναζητώντας πληροφορίες γ) Χρήση & αξιολόγηση πηγών δ) Πληροφοριακός Γραμματισμός.

Παρακαλώ συμπληρώστε το συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο για να συμβάλλεται στην καλύτερη βελτίωση της πληροφοριακής αναζήτησης.

Σας γνωστοποιώ: «Τα προσωπικά στοιχεία τα οποία θα συγκεντρωθούν με την συγκατάθεση σας θα επεξεργαστούν με τη χρήση στατιστικού πακέτου. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και απόλυτα εμπιστευτικό, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν θα δημοσιοποιηθούν σε τρίτους και δεν θα χρησιμοποιηθούν για άλλο σκοπό».

Σας ευχαριστώ εκ των πρότερων,
η φοιτήτρια:
Κυριακή Ικονιάδου

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

A. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Φύλο:

Ανδρας

Γυναίκα

2. Ηλικία:

18 – 21 ετών

22 – 25 ετών

26 – 29 ετών

άνω των 30 ετών

3. Σχολή:

ΣΤΕΦ

ΣΔΟ

ΣΤΕΓ

ΣΤΕΤ – Δ

ΣΕΥΠ

4. Εξάμηνο:

Α'

Β'

Γ'

Ε'

ΣΤ'

Ζ'

Δ'

ΠΤ'

B. ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ Η/Υ & ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

5. Παρακαλώ προσδιορίστε το επίπεδο εμπειρίας σας σχετικά με την χρήση Η/Υ (1=Καθόλου έμπειρος - 5=Πάρα πολύ έμπειρος):

1 2 3 4 5

6. Υπάρχει στο πρόγραμμα σπουδών σας κάποιο μάθημα που να αναφέρεται στην χρήση Η/Υ και του διαδικτύου:

Ναι

Όχι

7. Διδαχτήκατε κατά τη διάρκεια της φοίτησης σας κάποιο μάθημα που να σχετίζεται με τον τρόπο αναζήτησης πληροφοριών στο διαδίκτυο (δηλ. πως να ψάχνετε πληροφορίες για θέματα που σας ενδιαφέρουν):

Ναι

Όχι

8. Έχετε βοηθηθεί κατά τη διάρκεια μιας επίσκεψης σε βιβλιοθήκη, ώστε να μάθετε εναλλακτικούς τρόπους αναζήτησης για το θέμα που σας ενδιέφερε;

Ναι, και έμαθα πράγματα που δεν γνώριζα

Ναι, αλλά δεν έμαθα κάτι που δεν γνώριζα ήδη

Ναι, αλλά θεωρώ ότι η ενημέρωση ήταν ελλιπής

Όχι δεν με έχει βοηθήσει ποτέ κάποιος στις αναζητήσεις μου

Δε γνωρίζω/Δεν απαντώ

9. Πόσο συχνά πηγαίνετε στη βιβλιοθήκη για να ζητήσετε τη βοήθεια κάποιου βιβλιοθηκονόμου ή να δανειστείτε υλικό για την εργασία σας:

1-2 φορές την εβδομάδα

2-3 φορές τον μήνα

1-2 φορές το εξάμηνο

1-2 φορές τον χρόνο

Καθόλου

10. Για ποιους λόγους επιλέγετε τις μηχανές αναζήτησης του διαδικτύου όταν αναζητείτε πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα:

Θεωρώ ότι αποτελούν ένα αξιόπιστο τρόπο αναζήτησης και βρίσκω πάντα αυτό που αναζητώ

Δεν γνωρίζω που αλλού μπορώ να αναζητήσω σχετικές πληροφορίες

Λόγω συνήθειας

Είναι βολικό

Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε):

Γ. ΧΡΗΣΗ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΗΓΩΝ

11. Πόσο συχνά χρησιμοποιείτε τις παρακάτω πηγές πληροφόρησης για να βρείτε το υλικό που αναζητείτε;

	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ
Ηλεκτρονικό κατάλογο βιβλιοθήκης (OPAC)					
Ηλεκτρονικά Περιοδικά					
Έντυπο υλικό βιβλιοθήκης					
Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων (π.χ. Scopus, Web of science)					
Παγκόσμιο Ιστό					
Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης					
Γνωστούς/φίλους που θεωρείτε ότι έχουν γνώση πάνω στο αντικείμενο που αναζητάτε πληροφορίες					
Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε)					

12. Παρακαλώ σημειώστε πόσο σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν τα ακόλουθα για την αξιολόγηση μιας πηγής πληροφοριών (1=καθόλου σημαντικό, 5=πολύ σημαντικό)

- Το όνομα του διακομιστή που ακολουθεί την ιστοσελίδα (πχ. www.harvard.edu, www.oec.gov)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---
- Η τοποθεσία του οργανισμού στον οποίο ανήκει ο διακομιστής

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---
- Η αξιοπιστία του συγγραφέα

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---
- Η ύπαρξη στοιχείων επικοινωνίας στην πηγή

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---
- Η εγκυρότητα του οργανισμού δημιουργίας/δημοσίευσης της πηγής

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---
- Η ύπαρξη καταλόγου βιβλιογραφικών αναφορών

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---
- Η αντικειμενικότητα των πληροφοριών

	1	2	3	4	5
• Η ημερομηνία δημιουργίας της πηγής/δημοσίευσης των πληροφοριών	1	2	3	4	5
• Η σαφήνεια και η οργάνωση του περιεχομένου των πληροφοριών	1	2	3	4	5
• Η πιθανή ύπαρξη διαφημίσεων που εμποδίζουν την εύκολη χρήση της πηγής	1	2	3	4	5

13. Συνήθως όταν αναζητάτε πληροφορίες για ένα συγκεκριμένο θέμα ποια στρατηγική αναζήτησης ακολουθείτε (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερα από ένα):

Τελεστές Boolean	☐
Λέξεις κλειδιά	☐
Θεματική αναζήτηση	☐
Αναζήτηση φράσεων	☐
Αποκοπή	☐
Θεματική περιήγηση	☐
Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε):	☐

14. Όταν αναζητείτε πληροφορίες και η έρευνα που έχετε κάνει δεν σας έχει φέρει αποτελέσματα, πώς διαφοροποιείτε την στρατηγική αναζήτησή σας;

	Ποτέ	Σπάνια	Συχνά	Αρκετά συχνά	Πάντα
Επιλέγετε διαφορετικές λέξεις κλειδιά					
Επιλέγετε τη σύνθετη αναζήτηση και χρησιμοποιείτε διαφορετικές στρατηγικές αναζήτησης (τελεστές boolean, θεματική αναζήτηση, κ.α.)					
Επιλέγω κάποια άλλη βάση δεδομένων ή μηχανή αναζήτησης					
Θεωρώ ότι δεν υπάρχει υλικό στο θέμα που αναζητώ και εγκαταλείπω την έρευνα					

Απευθύνομαι σε κάποιον που πιστεύω ότι γνωρίζει περισσότερα πάνω στο θέμα					
---	--	--	--	--	--

4. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

15. Γνωρίζετε τις ιστοσελίδες προγραμμάτων πληροφοριακού γραμματισμού **Καλλιστώ** και **ΩΡΙΩΝ** και κατά πόσο σας έχουν βοηθήσει:

- Τις γνωρίζω και με έχουν βοηθήσει
- Τις γνωρίζω και δεν με έχουν βοηθήσει
- Τις γνωρίζω, αλλά δεν τις έχω χρησιμοποιήσει
- Δεν τις γνωρίζω
- Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

16. Ποιο εργαλείο σύνταξης βιβλιογραφικών παραπομπών γνωρίζετε και χρησιμοποιείτε συνήθως:

- APA
- Harvard
- MLA
- Turabian
- AMA
- IEEE
- CSE
- Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ

17. Έχετε χρησιμοποιήσει το εργαλείο «Κάντε τη βιβλιογραφία σας» που βρίσκεται στην ιστοσελίδα της βιβλιοθήκης;

- Ναι
- Όχι

18. Έχετε κάνει μια αναζήτηση και σας έχει εμφανίσει ένα μεγάλο αριθμό αποτελεσμάτων. Σε πρώτο στάδιο πώς οργανώνετε τα αποτελέσματα, για να επιλέξετε ποια θα ανοίξετε;

.....

.....

.....

.....

Ευχαριστώ θερμά για την συνεργασία σας!